

ΝΑΘΑΝ Ο ΣΟΦΟΣ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΓΟΤΘ. ΕΦΡ. ΛΕΣΙΓΓ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ.

Εἴπατε, ὅτι κἀνταῦθα Θεοὶ εἰσιν.

Περὶ ΓΕΛΛΙΩ.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ὁ ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ.

ΣΙΤΑ, ἀδελφή αὐτοῦ.

ΝΑΘΑΝ, πλούσιος Ἰουδαῖος ἐν Ἱερουσαλὴμ.

ΡΕΧΑ, θετὴ θυγάτηρ αὐτοῦ.

ΔΑΪΑ, Χριστιανή, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰουδαίου ὡς τροφὸς τῆς Ῥέχας.

Νέος Ναΐτης.

Εἰς Δερβίσης.

Ὁ καθολικὸς Πατριάρχης τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Εἰς Μοναχός.

Εἰς Ἐμίρης, καὶ Μαμελοῦκοι τοῦ Σαλαδίνου.

Ἡ σκηνὴ ἐν Ἱεροσολύμοις.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Πρόδομος τῆς οἰκίας Ναθάν

ΝΑΘΑΝ, ἱππιστρίων ἐξ ὁδοιπορίας ΔΑΪΑ, σπεύδουσα εἰς προὔπαντι, 1891

ΔΑΪΑ

Εἶν' ὁ Ναθάν! Ναί, εἶναι! Δόξα τῷ Θεῷ
πῶς τέλος πάντων, τέλος ἐπανήλθατε.

ΝΑΘΑΝ

Ναί, δόξα τῷ! Πλὴν λέγεις: τέλος πάντων. Πῶς;
νὰ ἐπιστρέψω πρότερον εἶχον σκοπὸν,
ἢ ἐδυνάμην; Ἀλλ' ἡ Ἱερουσαλήμ
κ' ἡ Βαβυλὼν, ὥς εἶχον ἐλικοδρομῶν,
ἀπέχουσι σταδίων χιλιάδας ἑξ·
καὶ ὀρλημάτων εἵσπραξις δὲν ἀπαιτεῖ
βραχὺν τὸν χρόνον, οὐδὲ εἶν' ὑπόθεσις
ἐκ τῶν πολὺ προχείρων.

ΔΑΪΑ

ὦ Ναθάν, ἐδὼ
ποίᾳ καὶ πότῃ συμφορὰ σ' ἠπείλησεν
ἐν τούτοις! Τὴν οἰκίαν. . .

ΝΑΘΑΝ

Ἀπετέφρωσε
τὸ πῦρ· ἤξεύρω. Εἴθε νὰ μὴ ἔχω τί
νὰ μάθω ἄλλο πλὴν αὐτοῦ ἀπαίσιον.

ΔΑΪΑ

Καὶ παρ' ὀλίγον μέχρι γῆς ἐκαίετο.

ΝΑΘΑΝ

Τότε, Δαΐα, ἄλλην θὰ ἐκτίζομεν,
εὐπρεπεστέραν ταύτης.

ΔΑΪΑ

Ἀληθέστατον.

Ἢ ῥέχα ὅμως παρὰ τρίχα νὰ καῇ.

ΝΑΘΑΝ

Τίς νὰ καῇ; ἢ ῥέχα; Τίς; ἢ ῥέχα μου;
ὦ! τοῦτο ὄχι, δὲν τὸ ἤκουσα. Λοιπὸν
θὰ μ' ἦτο τότε ἡ οἰκία περιττή.
Δὲν εἶπες, παρὰ τρίχα; Ἀληθῶς λοιπὸν,
εἰπέ, ἐκάη; Ναὶ ἐκάη. Λέγε το.
Εἰπέ το, φόνευσόν με. Μὴ τὴν βάσανον
αὐτήν. Ἐκάη.

ΔΑΪΑ

Ἄν ἐκαίετο, ἐγὼ
τὴν ἀγγελίαν ταύτην θὰ σᾶς ἔφερον;

ΝΑΘΑΝ

ὦ! πῶς νὰ μὲ τρομάξης τέσον! ῥέχα μου,
ὦ ῥέχα!

ΔΑΪΑ

Εἶναι ἐδική σας; ῥέχα σας;

ΝΑΘΑΝ

Μὴ θ' ἀπομάθω τὴν συνήθειάν ποτε
τοῦ νὰ τὴν λέγω ἰδικήν μου;

ΔΑΪΑ

Λέγετε

κτῆμά σας ὅ,τι ἔχετε, καθ' ὅμοιον
δικαίωμα;

ΝΑΘΑΝ

Κατ' ὅχι μεγαλύτερον.
Ὅ,τι ἂν ἔχω μ' ἔδωκεν ἡ φύσις, ἡ
ἡ τύχη. Τοῦτο μόνον μ' ἔδωρήσατο
ἡ ἀρετή.

ΔΑΪΑ

Πόσον πλούσιον, Ναθάν,
μισθὸν μ' ἀνταποδίδ' ἡ ἀγαθότης σας,
ἂν ἀγαθότης λέγεται ἡ πρὸς σκοπὸν
τοιούτον γινομένη.

ΝΑΘΑΝ

Ποῖον ἐννοεῖς
σκοπὸν;

ΔΑΪΑ

Τὸ συνειδὸς μου . . .

ΝΑΘΑΝ

Νὰ διηγηθῶ,
Δαΐα, ἄφες πρὸ παντός . . .

ΔΑΪΑ

Τὸ συνειδὸς,
ὥς λέγω . . .

ΝΑΘΑΝ

Ποῖον ὕφασμα σ' ἠγόρασα
εἰς Βαβυλῶνα, κάλλιστον καὶ πλούσιον,
πλήν, φιλοκάλως πλούσιον. Δὲν ἔφερον
οὐδ' εἰς τὴν Ῥέχαν τίποτε καλῆτερον.

ΔΑΪΑ

Τί ὠφελεῖ; ναί, πρέπει νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ-

Τὸ συνειδός μου δὲν ἀποκοιμίζεται.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ πῶς θὰ σοὶ ἀρέσουν τὰ ἐνώτια,
καὶ αἱ ἀλύσεις κ' οἱ χρυσοῖ δακτύλιοι
οὓς εὗρον καὶ οὓς φέρω ἐκ τῆς Δαμασκοῦ.
Νὰ ἰδῇς μόνον!

ΔΔΙΑ

Πάντοτε ὁ ἴδιος!

Δῶρα καὶ πάλιν δῶρα! Δῶρα πάντοτε!

ΝΑΘΑΝ

Ὡς χαίρων δίδω, δέχου τα, — καὶ σιωπή!

ΔΔΙΑ

Καὶ σιωπή! Τίς ἔχει δισταγμὸν, Ναθάν,
πῶς εἴσθε ὅλος γενναιότης καὶ τιμή;
Καὶ ὅμως...

ΝΑΘΑΝ

Ὅμως εἶμαι Ἰουδαῖος... Αἶ;
Τοῦτο, ἢ ὄχι; ἐννοεῖς.

ΔΔΙΑ

Τί ἐννοῶ

σὺ τὸ ἡξεύρεις.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν σίγα.

ΔΔΙΑ

Σιωπῶ.

Τὴν ἀμαρτίαν, τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι,
ἦν ν' ἀποτρέψω μ' εἶναι, μ' εἶν' ἀδύνατον,
σεῖς ἔχετε τὴν.

ΝΑΘΑΝ

Νὰ τὴν ἔχω δέχομαι.

Πλὴν ποῦ, ποῦ εἶναι; Ἄν, Δαίτα, μ' ἀπατᾷς!
Ὅτ' ἦλθον, τὸ ἡξεύρει;

ΔΑΪΤΑ

Σᾶς τὸ ἐρωτῶ.

Εἰσέτ' ἡ φρίκη εἰς πᾶν νεῦρόν της σκιρτᾷ.
Πυρὸς εἰκόνα βλέπ' ἡ φαντασία της
εἰς ὅ,τι βλέπει. Ἀγρυπνεῖ κοιμώμενον
τὸ πνεῦμά της, κοιμᾶται ὅτε ἔξυπνον,
νῦν ζώου ἦττον, νῦν ἀγγέλου φέρτερον.

ΝΑΘΑΝ

Γλυκεῖα κόρη! Τί ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος!

ΔΑΪΤΑ

Ὡς κοιμωμένη σήμερον κατέκειτο,
Ὡς νεκρὰ μᾶλλον. Αἶφνης κράζει: «Ἄκουσον!
Ἄκουσον! Εἶναι τοῦ πατρός αἱ κάμηλοι,
εἶν' ἡ φωνή του ἡ γλυκεῖα!» Ἀλλ' ἐκεῖ
τὸ βλέμμα της ἐσβέσθη, καὶ ἡ κεφαλὴ,
μὴ στηριχθεῖσα ἐπὶ τοῦ βραχίονος,
ἔπεσε πάλιν εἰς τὸ προσκεφάλαιον.
Ἐρρίφθην ἔξω, κ' ἔρχεσθ', ἔρχεσθε, ἰδοῦ!
Τί θαῦμα; Ἦτον ἡ ψυχὴ της διαρκῶς
ὕμῶν πλησίον, καὶ ἐκείνου.

ΝΑΘΑΝ

Ποίου; πῶς;

Τίνος ἐκείνου;

ΔΑΪΤΑ

Τοῦ λυτρώσαντος αὐτὴν
ἐκ τῶν φλογῶν.

ΝΑΘΑΝ

Τίς ἦτον οὗτος; ἦτον τίς;

Τίς ἔσωσε τὴν Ῥέχαν μου; Εἰπέ μοι, τίς;

ΔΑΪΑ

Ναίτης ἦτον νέος, ὃν πρὸ ἡμερῶν
ὀλίγων εἶχον φέρει ὥς αἰχμάλωτον,
ὁ Σαλαδῖνος δ' εἶχε συγχωρήσει.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς;

Ναίτης! Ὁ Σουλτάνος τῷ ἐπέτρεψε
νὰ ζήσῃ λέγεις! Θαῦμα ἐχρειάζεται
τοιοῦτο νὰ τὴν σώσῃ; ὦ θεέ!

ΔΑΪΑ

Ἐὰν

αὐτὸς τὴν μόλις δωρηθεῖσάν τῷ ζωὴν
δὲν εἶχ' ἐκθέσει πάλιν, θὰ ἐκαίετο.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ποῦ, Δαΐα, εἶν' ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ;
Ποῦ εἶναι; νὰ μὲ φέρῃς εἰς τοὺς πόδας του.
Ἐδώσατε, βεβαίως τῷ ἐδώσατε
ὅσους ὀπίσω σᾶς ἀφῆκα θηταυροὺς,
καὶ ἄλλους, ἄλλους ὑπεσχέθητε;

ΔΑΪΑ

Καὶ πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς; Ὅχι; ὅχι;

ΔΑΪΑ

Ἦλθε, κ' ἤξευρεν οὐδεὶς
πόθεν· ἀπῆλθε, καὶ οὐδεὶς ἠξεύρει ποῦ.
Τὰ τῆς οἰκίας ἀγνοῶν, τὴν ἀκοὴν
ὁδηγὸν εἶχε, τὸν μανδύαν ἤπλωσε,
κ' ἐρρίφθ' εἰς φλόγας καὶ καπνὸν, ὅπου φωνήν.

ἀγωνιῶσαν ἤκουσεν. Ἐλέγομεν
 πῶς ἀπωλέσθη, ὅτ' ἐκ μέσου τῶν φλογῶν
 ἔρμᾱ, κ' ἐμπρός μας ἴσταται, εἰς στιβαρὸν
 βραχίονα κρατῶν την. Ἀπαθής, ψυχρὸς
 πρὸς εὐγνωμόνων θαυμαστῶν ἀλαλαγμοὺς,
 τὴν λείαν καταθέτει, σχίζει τὸν λαὸν —
 κ' ἐχάθη!

ΝΑΘΑΝ

Ὅχι βέβαια διὰ παντός.

ΔΑΪΑ

Ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὸν ἐβλέπομεν
 περιπατοῦντα εἰς τοὺς φοίνικας, ὑφ' οὓς
 τοῦ Ἀναστάντος εἶν' ὁ τάφος ὁ κενός.
 Περιχαρὴς προσῆλθον, ἠὲ χαρίστησα,
 κ' ἐπρόσφερον, καὶ εἶπον, καὶ ἰκέτευσα
 νὰ ἔλθῃ ἅπαξ τὴν σωθεῖσαν νὰ ἰδῇ,
 ἥτις νὰ σπείσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της
 θέλ' εἰς ῥοὰς δακρύων εὐσεβῶν.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπόν;

ΔΑΪΑ

Ματαίως. Πρὸς δεήσεις ἦτον ἄκαμπτος·
 κ' ἐμὲ πικρῶς τοσοῦτον μ' εἰρωνεύετο . . .

ΝΑΘΑΝ

Ὡστ' ἐφοβήθης, κ' ἔπαυτες . . .

ΔΑΪΑ

Πολὺ μακράν.

Ἐπανηρχόμην καθ' ἡμέραν τακτικῶς,
 καὶ καθ' ἡμέραν χλευασμοὺς ὑπέμενον.
 Τί δὲν ὑπέστην, καὶ δὲν ἤμην πρόθυμος

νὰ ὑποστῶ ἀκόμη! Ὅμως πρὸ πολλοῦ
παρὰ τὸν τάφον δὲν ἐφάνη τὸν κενὸν
τοῦ Ἀναστάντος, καὶ ὑπὸ τοὺς φοίνικας,
καὶ δὲν γνωρίζει τί ἀπέγινε, κἀνείς.—
Ἐκπεπληγμένος, σύννους εἶσθε;

ΝΑΘΑΝ

Σκέπτομαι

ἐντύπωσιν ὁποῖαν θ' ἀπετέλεσαν
αὐτὰ εἰς πνεῦμα ὡς τῆς Ῥέχας· νὰ ἰδῇ
ἐκεῖνον τόσον ἀκατάδεκτον, πρὸς δὲν
αἰσθάνεται ἀνάγκην τὴν ὑπόληψιν·
νὰ ἔλκηται, καὶ ὁμως ν' ἀποκρούηται!
Νοῦν καὶ καρδίαν πρέπει ν' ἀντεφέλκωσι
μελογχολία καὶ ὄρμαι μισάνθρωποι.
Ὡς δ' ἀμφιῤῥέπ' ἡ νίκη, ἀναμίγνυσιν
ἡ φαντασία ὄνειροπολήματα,
δι' ὧν τὴν θέσιν τῆς καρδίας νῦν ὁ νοῦς,
νῦν ἡ καρδία τοῦ νοῦς λαμβάνουσι.
Δεινὸν τὸ πάθος, καὶ τῆς Ῥέχας εἶν' αὐτὸ,
ἂν τὴν γνωρίζω. Ὀνειροπολεῖ.

ΔΔΙΑ

Καλὴ

κ' εὐσεβὴς τόσον!

ΝΑΘΑΝ

Ὅμως ὄνειροπολεῖ.

ΔΔΙΑ

Πρὸ πάντων ἐν της — ὄνειρον ἂν θέλητε —
τὸν νοῦν της θέλγει, ὁ ναίτης της αὐτὸς
ὅτι δὲν εἶναι γηγενὴς ἐκ γηγενῶν,
ἀλλ' ὅτι εἶναι τῶν ἀγγέλων εἷς, εἷς ὧν

τὴν προστασίαν ἢ μικρὰ καρδία της
ἀφιεροῦτο παιδιόθεν, κ' ἐξελθὼν
ἐκ τῆς νεφέλης ἣτις τὸν ἐκάλυπτε
καὶ ὅτ' ἐπάνω τοῦ πυρὸς ἐφέρετο,
τῇ ἐπεφάνη ὡς ναίτης.— Διατί
νὰ μειδιᾶτε; — Τίς ἠξεύρει; — Ἄφετε
αὐτὴν εἰς τὴν ἀπάτην, τὴν Χριστιανὸν
ἐνοῦσαν Ἰουδαῖον καὶ Ὀθωμανόν.
Εἶναι γλυκεῖα αὕτ' ἢ φρεναπάτη της.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ δι' ἐμέ γλυκεῖα. Ὑπαγε, ἰδὲ,
Δαί', ἂν εἶναι εὐκαιρον νὰ τὴν ἰδῶ,—
καὶ θὰ ζητήσω ἔπειτα τὸν ἄγριον,
τὸν ιδιότροπόν μας ἄγγελον, καὶ ἂν
εἰσέτι μετ' ἀνθρώπων καταδέχεται
νὰ ζῇ, καὶ εἶναι ὁ ἀγροῖκος πάντοτε
ἱππότης, θὰ τὸν εὕρω, καὶ ὑπόσχομαι
νὰ σᾶς τὸν φέρω.

ΔΑΪΑ

Δύσκολα ὑπόσχεσαι.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἡ γλυκεῖ' ἀπάτη τότε θὰ φανῇ
ἀλήθεια γλυκεῖα. Εἶν' οἱ ἄνθρωποι
εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀγγέλων φίλτεροι.
Δὲν θὰ θυμόνης τότ', ἐλπίζω, κατ' ἐμοῦ
τὴν φίλην τῶν ἀγγέλων πῶς ἰάτρευσα.

ΔΑΪΑ

ὦ! Εἰσθε τόσοι ἀγαθοί, πλὴν καὶ κακοί!
Ὑπάγω.— Πλὴν τί βλέπω; — Εἶν' ἐκεῖν'· ἰδοῦ.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ῥ

ΡΕΧΑ καὶ οἱ προλαβόντες.

ΡΕΧΑ

Λοιπὸν σὺ εἶσαι, πάτερ μου; Ἐνόμιζον
 πῶς εἶχες πέμψει τὴν φωνήν σου πρόδρομον.
 Ποῦ εἶσαι; Ποῖα ὄρη, τίνες ποταμοὶ
 ἢ ἔρημοι ἀκόμη μᾶς χωρίζουσι;
 Μᾶς διαιρεῖ εἰς τοῖχος μόλις, καὶ ἀργεῖς
 ν' ἀνοίξης τὴν ἀγκάλην εἰς τὴν Ῥέχαν σου
 Δυστυχῆς Ῥέχα! Παρ' ὀλίγον εὕρισκες
 τὴν τέφραν της. Μὴ φρίττης. Παρ' ὀλίγον, ναί.
 Φοβερός εἶναι τοῦ πυρὸς ὁ θάνατος.

ΝΑΘΑΝ

Φιλτάτη, φίλη κόρη.

ΡΕΧΑ

Ὑπερέβητε

Εὐφράτην, Τίγριν, Ἰορδάνην, καὶ λοιπὰ,
 ποῦ τὰ ἡξεύρω; ρεύματα. Πῶς ἔτρεμον
 διὰ σέ, πάτερ, εἰς τὸ πῦρ πρὶν ἐκτεθῶ!
 Ἀφ' ὅτου ὅμως ἐξετέθην εἰς τὸ πῦρ,
 τὸν εἰς τὸ ὕδωρ θάνατον ἀναψυχὴν,
 δρόσον νομίζω, σωτηρίαν. Ἀλλὰ σὺ,
 σὺ δὲν ἐπνίγης, δὲν ἐκάην οὐδ' ἐγώ.
 ὦ! πόσον εὐτυχεῖς θὰ εἵμεθα!

Πῶς τὸν Θεὸν θὰ εὐλογῶμεν! Σ' ἔφερεν
 αὐτός, σέ καὶ τὸ σκάφος, διὰ δολερῶν
 δινῶν ἐπὶ πτερύγων τῶν ἀγγέλων του
 τῶν ἀοράτων, κ' ἦλθεν εἰς τὸ νεῦμά του
 ὁ ἄγγελός μου ὁρατός διὰ φλογῶν

εἰς τὰς λευκάς του νὰ μὲ φέρῃ πτέρυγας
καὶ νὰ μὲ σώσῃ.

ΝΑΘΑΝ

(Πτέρυγας λευκάς! — "Α! Ναί.

"Ἦν ὁ μανδύας τοῦ Ναίτου ὁ λευκός,
ὁ τεταμένος).

ΡΕΧΑ

Ὅρατός, ναὶ ἐρατός,
εἰς τὰ πτερά του μ' ἔσωσεν ἐκ τοῦ πυρός.
"Ἀγγελον εἶδα, εἶδα κατὰ πρόσωπον,
τὸν ἄγγελόν μου.

ΝΑΘΑΝ

Τὸ ἀξίζ' ἢ Ῥέχα μου.

Οὐδ' εἶδες κάλλος εἰς αὐτὸν ἀνώτερον,
παρὰ εἰς σὲ ἐκεῖνος.

ΡΕΧΑ

Κολακεύεσαι

ἢ κολακεύεις, πάτερ;

ΝΑΘΑΝ

Ἦλὴν καὶ ἄνθρωπος

ἂν ἦτον ἐξ ἐκείνων οὓς κοινότατα
παράγ' ἢ φύσις, ὁ σωτήρ σου ἄγγελος
θενὰ σοὶ ἦτον, καὶ θὰ ἦτον ἀληθῶς.

ΡΕΧΑ

"Οχι τοιοῦτος ἄγγελος ἀληθινὸς
ἄγγελος ἦτον. Δὲν μ' ἐδίδαξας καὶ σὺ
πῶς νὰ ὑπάρχουν ἄγγελ' εἶναι δυνατὸν,
καὶ ὑπὲρ ὧν τὸν Θεὸν ἠγάπησαν
πῶς ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ θαῦμα ὁ Θεός;
Τὸν ἀγαπῶ.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἐκεῖνος σὲ ἀνταγαπᾷ,
καὶ καθ' ἐκάστην διὰ σὲ θαυματουργεῖ,
σὲ καὶ τοὺς σοὶ ὁμοίους, καὶ δὲν παύεται
εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΡΕΧΑ

Χαίρω νὰ τ' ἀκούω.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς;

Διότι ὅλως φυσικὸν καὶ σύνηθες
τὰ ὦτα πλήττει πῶς ναίτης σ' ἔσωσε,
δὲν εἶναι θαῦμα διὰ τοῦτο; Μέγιστον
ὑπάρχει τῶν θαυμάτων, πῶς τὰ θαύματα,
τὰ γνήσια, τὰ πάντων ἀληθέστατα,
εἰσὶ συνήθη, καὶ συνήθη φαίνονται.
Τοῦτο τὸ θαῦμα τὸ κοινὸν ἂν ἔλειπε,
τίς ὁ νοῦν ἔχων θαῦμα θὰ ἐπίστευεν
ὅ,τι παιδία οὕτως ὀνομάζουσι,
προσχαίνοντα εἰς ὅτι ἢ ἀσύνηθες
ἢ νέον τοῖς προσπίπτει;

ΔΔΙΑ (τῷ Ναθάν)

Εἶναι ἀρκετὰ

εἰς τὸ πτερὸν ὁ νοῦς της. Μὴ θελήσετε
νὰ τὸν πετάξῃ ἢ λεπτολογία σας
ὅλως διόλου.

ΝΑΘΑΝ

Ἄφες με. Τὴν Ῥέχαν μου

δὲν ἦτον θαῦμα ἱκανὸν πῶς ἔσωσεν
ἀνὴρ, διὰ μεγάλου θαύματος αὐτὸς
σωθεὶς ἐπίσης; Ναί, μεγάλου θαύματος.

διότι, τίς ποτ' ἤκουσεν, ὁ Σαλαδὶν
Ναίτην ν' ἀπολύσῃ, ἢ Ναίτην τίς
ζητοῦντα εἶδε παρ' αὐτοῦ ἀπόλυσιν,
ἢ προσδοκῶντα, κ' ἐξαγοραζόμενον
δι' ἄλλου λύτρου πλὴν τοῦ τελαμῶνός του
τοῦ δερματίνου, ἢ καὶ τῆς λεπίδος του;

ΡΕΧΑ

Καὶ τοῦτο, πάτερ, συμπεραίν' ὑπὲρ ἐμοῦ,
Ναίτης πῶς δὲν ἦτον, ἀλλ' ἐφαίνετο.
Ἐὰν Ναίτης ἄλλως ἢ πρὸς θάνατον
εἰς τὴν Σολύμην δὲν φοιτᾷ, κ' ἐλεύθερος
ἂν δὲν τὴν διατρέχῃ, πῶς διὰ νυκτός
θα ἤρχετο Ναίτης οἰκειοθελῶς
ἐμὲ νὰ σώσῃ;

ΝΑΘΑΝ

Ἴδὲ πόσον εὐφυῶς!

Δαΐα, τώρα σὺ ὁμίλει· παρὰ σοῦ
τὸ ἤκουσα, πῶς ἦλθεν, ὡς αἰχμάλωτος
σταλεῖς. Βεβαίως ἤκουσας πλειότερα.

ΔΑΪΑ

Λέγουσιν οὕτω· πλὴν συγχρόνως λέγεται
πῶς τὸν Ναίτην ἔσωσεν ὁ Σαλαδὶν,
εὐρών τῶν ἀδελφῶν του πῶς ὁμοίαζε
τὸν ἕνα, ὅλων τὸν ἀγνηπητότερον.
Ἀλλὰ πρὸ χρόνων εἴκοσι κ' ἐπέκεινα
ἀπέθανεν ἐκεῖνος. Ὠνομάζετο,
πῶς, δὲν ἤξεύρω· εἰς τὴν μάχην ἔπεσε,
ποῦ, δὲν ἤξεύρω. Τόσον εἶν' ἀπίστευτα
αὐτὰ, ὥστε, νομίζω, ἦσαν τίποτε.

ΝΑΘΑΝ

Διατὶ τόσον, ὦ Δαί', ἀπίστευτα;
 Οὐχὶ βεβαίως ἵνα γίνῃ πιστευτὸν,—
 ὥς τώρα βλέπω,— τὸ ἀπιστευτότερον.
 Ὁ Σαλαδὶν, ὁ πάντας τόσον ἀγαπῶν
 τοὺς ἀδελφούς του, τί κωλύει ἀδελφὸν
 νὰ εἶχεν, ὅταν νέος, πάντων φίλτατον;
 Δὲν ὁμοιάζουν πρόσωπα ἐνίοτε;
 Σβέννυται πᾶσα παλαιὰ ἐντύπωσις;
 Δὲν ἐνεργεῖ ὁμοίως τ' ὅμοιον; Λοιπὸν,
 ποῦ βλέπετε ἐνταῦθα τὸ ἀπίστευτον;
 Ἄ! ναὶ, σοφὴ Δαίᾳ, δὲν θὰ ἔβλεπες
 εἰς ταῦτα θαῦμα. Μόνον σοῦ τὰ θαύματα
 πίστιν χρειάζον... ἐννοῶ ἀξίζουσι.

ΔΑΪΑ

Περιγελαῖτε.

ΝΑΘΑΝ

Σὺ ἐμὲ περιγελαῖς.

Ἀλλὰ καὶ οὕτω μέν' ἡ σωτηρία σου,
 ὦ Ῥέχα, θαῦμα, εἰς τὸν μόνον δυνατὸν,
 ὅστις προστάξεις βασιλέων αὐστηρὰς
 καὶ δόγματά των,— παιδιὰν ἢ χλεύην του,
 δι' ἰσχυροῦ μίτου διοικεῖ.

ΡΕΧΑ

ὦ πάτερ μου,
 ἂν σφάλλω, τὸ ἡξεύρεις, δὲν ἐπιθυμῶ
 νὰ σφάλλω.

ΝΑΘΑΝ

Θέλεις μᾶλλον νὰ διδάσκησαι.
 Ἴδὲ, τοιάδε ἢ τὰ... κύρτωσις

μετώπου, τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τῆς ῥινὸς
τὸ σχῆμα, τῶν ὀφρύων εἰς ὀστοῦν ὀξὺ
ἢ εἰς ἀμβλὺ τὸ τόξον ἐντεινόμενον
οὕτως ἢ ἄλλως, ἢ γραμμῇ, ἢ κοίλωμα,
ῥυτίς, γωνία, ἀφανὲς σημάδιον,
ἐν οὐδὲν τέλος εἰς ἀγρίου πρόσωπον
ἐκ τῆς Εὐρώπης, κ' ἐν Ἀσίᾳ σώζεσαι.
Δὲν εἶναι τοῦτο θαῦμα, σεῖς ἐράστριαι
θαυμάτων; Τῶν ἀγγέλων τί δὲν φεΐδεσθε;

ΔΑΪΑ

Τί βλάπτει; — Οὕτω καὶ ἐγὼ φρονῶ, Ναθὰν, —
τί μέχρι τέλους, ἂν πῶς ἦτον ἄγγελος
ἀντὶ ἀνθρώπου ὁ σωτὴρ νομίζωμεν;
Τῆς σωτηρίας ὁ ἀκατανόητος
ἐργάτης οὕτω δὲν μᾶς εἶν' ἐγγύτερος;

ΝΑΘΑΝ

Ὑπεροψία, κόμπος! Θέλει σιδηροῦν
ἀγγεῖον, νὰ τὸ σύρῃ ἀργυρᾶ λαβίς
ἐκ τῆς καμίνου, ἵνα καὶ αὐτὸ φρονῇ
πῶς εἶναι ἐξ ἀργύρου. Ἄλλο τίποτε!
Τί βλάπτει λέγεις; Ἀλλ' ἐγὼ τί ὠφελεῖ
θ' ἀντερωτήσω· ἐπειδὴ ὁ λόγος σου,
πῶς ἐγγυτέρω εἵμεθα εἰς τὸν Θεόν,
ἢ ἄφρων λόγος εἶναι, ἢ καὶ βλάσφημος.
Ἀλλὰ καὶ βλάπτει, ναῖσκε, βλάπτει ἀληθῶς.
Ἀκούσατέ μου. — Τὸν σωτῆρα, — ἄγγελος
ἢ ἄνθρωπος ἂν εἶναι, — θέλετε, καὶ σὺ
πρὸ πάντων θέλεις, ν' ἀνθυπηρετήσητε.
Εὐγνωμονεῖτε πρὸς αὐτὸν, στενάζετε,
προσεύχεσθ', ἐν ἐκστάσει ἀναλύεσθε,

τὴν ἐορτὴν τοῦ νήστευς μένετε, συχνὰ
 δίδετ' ἐλέη, — πρὸς οὐδέν! Αὐτὰ ὑμᾶς
 καὶ τὸν πλησίον ὠφελοῦν, οὐχὶ αὐτόν.
 Παχύνει ὅταν σεῖς νηστεύετε; Πλουτεῖ
 ἂν ἐλεῆτε; τὸν λαμπρύν' ἢ ἐκστασις,
 τὸν ἐνισχύει ἢ ἐμπιστοσύνη σας;
 Οὐχὶ, νομίζω. Ἄλλ' ἂν ἦτον ἄνθρωπος. . .

ΔΑΪΑ

Ἄ! ναί· ἂν ἦτον ἄνθρωπος, θὰ εἶχομεν
 ἀφορμὴν καὶ τι δι' αὐτόν νὰ πράξωμεν·
 καὶ ὁ Θεὸς ἡξεύρει πῶς ἠθέλομεν.
 Ἐκεῖνος ὅμως οὔτε ἐχρειάζετο
 οὔτ' ἠθελέ τι. Καθ' αὐτόν, μεθ' ἑαυτοῦ
 ἤρκεϊτο, ὅσον εἰς ἀγγέλους δυνατὸν
 ν' ἀρκῶνται.

ΡΕΧΑ

Ἄμα δ' ἀνελήφθη. . .

ΝΑΘΑΝ

Ἐννοεῖς

Ἄμ' ἀνελήφθη, ἅμα εἰς τοὺς φοίνικας
 δὲν ἦλθε πλέον. Ἦ τῷ ὄντι ἄρα γε
 καὶ περαιτέρω τὸν ἀνεζητήσατε;

ΔΑΪΑ

ὦ! τοῦτο ὄχι.

ΝΑΘΑΝ

Ὅχι; — Βλέπετε, σκληραὶ
 ὄνειροπόλοι, πόσον βλάπτει. Ἄν αὐτὸς
 ὁ ἄγγελος ἐν τούτοις, ἂν ἡσθένησε. . .

ΡΕΧΑ

Ἡσθένησεν!

ΔΑΪΑ

ὦ! ὄχι, ὄχι.

ΡΕΧΑ

Πῶς ῥιγῶ!

Τὸ μέτωπόν μου πρὶν καταφλεγόμενον,
ἰδὲ, Δαΐα, εἶναι πάγος!

ΝΑΘΑΝ

Σκέφθητε

πῶς εἶναι Φράγκος, ξένος εἰς τὸ κλίμα μας,
καὶ νέος, πείνης, ἀγρυπνίας ἀδαῆς
καὶ ἐργασίας δουλικῆς.

ΡΕΧΑ

Ἡσθένησε!

ΔΑΪΑ

Σοὶ λέγει μόνον ἴσως νὰ ἡσθένησε.

ΝΑΘΑΝ

Κεῖται, δὲν ἔχει φίλους, οὐδὲ χρήματα
ἵνα μισθώσῃ φίλον.

ΡΕΧΑ

Πάτερ, πάτερ μου!

ΝΑΘΑΝ

Ἀπαραμύθως κεῖται ἀνοστήλευτος,
παλαίων πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὸν θάνατον!

ΡΕΧΑ

Ποῦ; Ποῦ;

ΝΑΘΑΝ

Καὶ διὰ μίαν ὅλως ἄγνωστον,
ἣν οὐδὲ εἶδεν, — ἤρκει ὅτ' ἦν ἄνθρωπος, —
εἰς πῦρ ἐρρίφθη! ...

ΔΑΪΑ

Μὴ τὴν βασανίζετε.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ οὐδὲ τίνα ἔσωσεν ἢ νὰ ἰδῇ
ἢ νὰ γνωρίσῃ ἔσπευσεν, ἀποφυγῶν
εὐγνωμοσύνας . . .

ΔΑΪΑ

Μὴ, Ναθάν, τὴν τυραννῆς.

ΝΑΘΑΝ

Οὐδὲ φροντίζει δεύτερον νὰ τὴν ἰδῇ,
πλὴν ἵνα ἴσως σώσῃ δεύτερον αὐτὴν,
ἄνθρωπον οὔσαν.

ΔΑΪΑ

Πάύσατε· Ἰδέτε την.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἀποθνήσκει, μόνον παραμύθημα
τὴν πρᾶξιν ἔχων τὴν καλὴν του.

ΔΑΪΑ

Πάύσατε.

Φονεύετε τὴν Ῥέχαν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἐκεῖνον σύ! —

Θὰ εἶχες τὸν φονεύσει. Ῥέχα, σ' ἔδωκα
ιατρικὸν καὶ ὄχι δηλητήριον.

Ζῇ. Σύνελθε, ὦ Ῥέχα· οὔτε ἀσθενὴς
δὲν θενὰ εἶναι.

ΡΕΧΑ

Λέγεις ζῇ; δὲν ἀσθενεῖ;

ΝΑΘΑΝ

Βεβαίως ζῇ, διότι τὸ καλὸν κ' ἔδω

πολλάκις ἀνταμείβει ὁ Θεός. Ἀλλὰ
 πῶς ὀνειροπολήσεις εὐλαβεῖς εἰσὶ
 τῶν καλῶν ἔργων εὐκολώτερ' ἐνθυμοῦ.
 Πόσον ἐκείνας καὶ ὁ ὑπνηλότερος
 προκρίνει, — καί τοι πρὸς τί τέλος ἀγνοῶν —
 τῆς ἀγαθοεργίας ἐν' ἀπαλλαγῇ!

ΡΕΧΑ

ὦ πάτερ, μὴ μ' ἀφίνης, μὴ τὴν Ῥέχαν σου,
 μὴ πλέον μόνην. Ἴσως ἀπεδήμησε.
 Δὲν τὸ πιστεύεις;

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι πιθανώτατον.

Ἴδέτε Μουσουλμάνος τῶν καμήλων μου
 πῶς τὸ φορτίον περιέργως ἐρευνᾷ.
 Γνωρίζετε τίς εἶναι;

ΔΑΪΑ

Ὁ Δερβίσης σας.

ΝΑΘΑΝ

Τίς;

ΔΑΪΑ

Ὁ Δερβίσης μεθ' οὗ παίζετε πεσσούς.

ΝΑΘΑΝ

Ὁ Ἀλ-Χαφῆς; Ἐκεῖνος εἶν' ὁ Ἀλ-Χαφῆς;

ΔΑΪΑ

Ἀρχιταμίας τοῦ Σουλτάνου σήμερον.

ΝΑΘΑΝ

Ὅνειρα πάλιν βλέπεις; Ὁχι. Ἔρχεται.
 Ἐκεῖνος εἶναι. Φύγετε. Τί θὰ μ' εἰπῇ;

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΝΑΘΑΝ καὶ ὁ ΔΕΡΒΙΣΗΣ.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅσον θέλεις τέντονε.

ΝΑΘΑΝ

Εἶσαι; δὲν εἶσαι; Τί μεγαλοπρέπεια
διὰ Δερβίσην!

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Καὶ πῶς ὄχι; Τίποτε
νομίζεις ὁ Δερβίσης πῶς δὲν γίνεται;

ΝΑΘΑΝ

Πολλά. Ἄλλ' ὁ Δερβίσης, ὡς ἐνόμιζον,
ὁ γνήσιος Δερβίσης δὲν ἐπιθυμεῖ
νὰ γίνη ἄλλο.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Πῶς δὲν εἶμαι γνήσιος,
μὰ τὸν προφήτην, εἶναι ἴσως ἀληθές.
Ἄλλ' ὅταν πρέπη ...

ΝΑΘΑΝ

Πρέπει ὁ Δερβίσης; Πῶς;
Νὰ πρέπη ἂν δὲν πρέπη κανεὶς ἄνθρωπος,
πρέπει Δερβίσης; Τί τῷ πρέπει τὸ λοιπόν;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Εἰς τὸν Δερβίσην πρέπει ὅ,τι τὸν ζητοῦν,
αὐτὸς δ' ἐγκρίνει.

ΝΑΘΑΝ

Ἄνθρωπ', ἔχεις δίκαιον,
εἰς τὸ Θεόν μου. Εἰς τὸ στῆθός μου ἐλθέ.
Μοὶ μένεις φίλος;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Πρῶτον πλὴν τί ἔγινα
δὲν ἐξετάζεις ;

ΝΑΘΑΝ

“Ο,τι καὶ ἂν ἔγινες.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

‘Αλλ’ εἰς τὸ κράτος μέγα ὑποκείμενον
ἂν εἶμαι, κ’ ἡ φιλία σ’ ἐνοχλῇ αὐτοῦ ;

ΝΑΘΑΝ

*Αν ἔμεινε Δερβίσης ἡ καρδιά σου,
τολμῶ νὰ δοκιμάσω. Ὑποκείμενον
τοῦ κράτους εἶναι μόνον ὁ μανδύας σου.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

“Οστις ἐπίσης τιμὴν θέλει.— Εὗρέ το.
Εἰς τὴν αὐλήν σας τί φρνεῖς πῶς ἔγινα ;

ΝΑΘΑΝ

Δερβίσης πάντως· πιθανῶς καὶ — μάγειρος.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ναί, ν’ ἀπομάθω παρὰ σοὶ τί ἔπραττον.
Μάγειρος; “Οχι καὶ ἀποθηκάριος;
Καλήτερά σου ὁ Σουλτάνος μ’ ἐκτιμᾷ.
Εἰμι ταμίας.

ΝΑΘΑΝ

Σὺ;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ἐννόει. Τοῦ μικροῦ
ταμείου. Διευθύνει ὁ πατὴρ αὐτοῦ
τὶ μέγ’ ἀκόμῃ. Τὸ τοῦ οἴκου του δ’ ἐγώ.

ΝΑΘΑΝ

Ἔχει τὸν οἶκον μέγαν.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Μεγαλήτερον
ὅσου φρονεῖτε. Ἐκ τοῦ οἴκου του εἰσὶν
ὅλ' οἱ ἐπαῖται.

ΝΑΘΑΝ

Τοὺς ἐπαίτας πλήν μισεῖ.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τὴν ἐξολόθρευσίν των θέλει, δι' αὐτὴν
ἂν εἰς ἐπαίτην καταντήσῃ καὶ αὐτός.

ΝΑΘΑΝ

Ἐπαινῶ ταῦτα.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Καὶ θενὰ ἐγίνετο
ὀλίγου δεῖν, διότι τὸ ταμεῖόν του
τὸ πρωτὶ πλήρες, πρὶν εἰς μεσουράνημα
φθάσ' ἢ ἡμέρα, εἶναι ἢδ' εἰς ἄμποτιν,
καὶ τὸ ἐσπέρας καὶ κενοῦ κενώτερον.

ΝΑΘΑΝ

Αὐλακες ἴσως τὸ κενοῦσιν, αἵτινες
οὐδὲ πληροῦντ' εὐκόλως οὐδὲ βύονται.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τὸ εὖρες.

ΝΑΘΑΝ

Τὰ ἡξεύρω.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Εἶναι κάκιστον
νὰ εἶν' οἱ ἡγεμόνες ἐν περιστέραῖς
γυῖπες· ἀλλ' ἔτι χειρόν, μεταξὺ γυπῶν
περιστεραὶ νὰ εἶναι.

ΝΑΘΑΝ

Ὅχι, ὄχι δὰ,

Δερβίση!

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Λέγε ὅ,τι θέλεις. Ἄκουσον.

Τί θὰ μοι δώσης, τὴν παροῦσαν θέσιν μου
νὰ σοὶ παραχωρήσω;

ΝΑΘΑΝ

Τί σοὶ φέρ' ἡ θέσις σου;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Μικρὰ μοι φέρει· ὄχι ὅμως καὶ εἰς σέ.—
διότι ὅταν, ὡς συνήθως, ἄμποτις
ὑπάρχ' εἰς τὸ ταμεῖον, διανοίγεις σὺ
τοὺς ὀχετούς σου, καταβάλλεις, κ' ἔπειτα
ἀπαιτεῖς τόκους ὅσους ἔχεις ὀρεξιν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ τόκους τόκων τόκου;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Οὕτως.

ΝΑΘΑΝ

Ἔως οὖ

λυθῇ εἰς τόκον ὅλον τὸ κεφάλαιον.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ἄν τοῦτο δὲν σ' ἐλκύη, τῆς φιλίας μας
ὦ! σχίσον τότε τὸ συμβόλαιον. Πολλὰ
εἶχον ἐλπίσει παρὰ σοῦ.

ΝΑΘΑΝ

Ναὶ; Τίνα; πῶς;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Πῶς θενὰ μ' εὐκολύνῃς τὰ τοῦ ἔργου μου,

πῶς ἀνοικτὸν θὰ μ' ἔχῃς τὸ ταμεῖόν σου.
Μορφάζεις;

ΝΑΘΑΝ

Πρῶτον νὰ ἐξηγηθῶμεν. Μὴ
συγχέωμεν. Σὺ, ἔστω, σὺ ὁ Ἀλχαφῆς,
Δερβίσης μ' εἶσαι πάντοτε εὐπρόσδεκτος.
Ἄλλ' ὁ τοῦ Σολιμάνου Ἀλχαφῆς . . . αὐτὸς . . .
ὁ Δεφτερδάρης . . .

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ἦξευρον πῶς ἀγαθὸς
εἶσαι, ὥς εἶσαι ἐμβριθῆς καὶ φρόνιμος.
Ὑπομονή, καὶ ὅ,τι τώρα διαιρεῖς
εἰς τὸν Χαφῆς, ταχέως θὰ διασταλῇ.
Τὸν κἀνδυν τοῦτον ὁ Σουλτάνος μ' ἔδωκε.
Πρὶν γυμνωθῇ ἡ κρόκη, πρὶν παραλυθῇ
εἰς ῥάκος, οἷα τὰ Δερβίσην στέγοντα,
ἐν Ἱεροσολύμοις θενὰ κρέμαται
εἰς ἥλον, καὶ γυμνόπους, κοῦφος, τὴν θερμὴν
τοῦ Γάγγου ἄμμον θὰ πατῶ, ἐπόμενος
τοῖς ἐρημοπλανέαι διδασκάλοις μου . . .

ΝΑΘΑΝ

Τοιοῦτος εἶσαι.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Καὶ πεττεύων μετ' αὐτῶν.

ΝΑΘΑΝ

Ἡ μόνη ἡδονή σου.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τί μὲ εἴλκυσεν
ἡξεύρεις; Τὸ νὰ παύσω τοῦ νὰ ἐπαιτῶ;
τὸ παρ' ἐπαίταις νὰ κομπάζω πλούσιος;

ἢ πλούσιον ἐπαίτην, νὰ θαυματουργῶ,
εἰς πτωχὸν αἵφνης μετατρέπων πλούσιον;

ΝΑΘΑΝ

ὦ! ὄχι τοῦτο.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Κάτι τὶ χειρότερον,
ἀλλ' ὑπὲρ πάντα λόγον κολακεύσαν με·
ἡ πλάνη τοῦ Σουλτάνου ἢ φιλάνθρωπος.

ΝΑΘΑΝ

Τίς αὕτη;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ὁ ἐπαίτης μόνος, ὡς φρονεῖ,
γνωρίζει οἱ ἐπαῖται πῶς αἰσθάνονται,
πῶς φίλ' ἡ δόσις εἰς ἐπαίτας δίδεται.
«Σοῦ, μ' εἶπεν, ἦτον ὁ προκάτοχος ψυχρὸς,
τραχὺς, ἀγροίκως δίδων ὅ,τι ἔδιδε,
ζητῶν βιαίως περὶ τοῦ λαμβάνοντος
νὰ ἐρευνήσῃ· μὴ εὐχαριστούμενος
νὰ τὸν ἡξεύρῃ ἐνδεῇ, ἀλλ' ἀπαιτῶν
τὸν λόγον νὰ γνωρίζῃ τῆς ἐνδείας του,
ἵνα τὸ δῶρον φειδωλῶς τῷ προσμετρῇ.
Οὐχὶ τοιοῦτος ὁ Χαφῆς, νὰ παριστᾷ
τόσον ἀσπλάχνως εὐσπλαγχνὸν τὸν Σαλαδίν.
Σωλὴν δὲν εἶναι βεβυσμένος ὁ Χαφῆς,
ἤσυχον ὕδωρ, διαυγὲς δεχόμενος,
ἐκχέων δὲ κοχλάζον καὶ θολὸν αὐτό.
Ὡς ἐγὼ, οὕτω σκέπτεσαι καὶ σὺ, Χαφῆς.»
Γλυκᾷ τοιαῦτα μ' ἔψαλλεν ὁ παλευτής,
ὡς ποῦ ὁ κέπφος συνελήφθην. Βλάξ ἐγώ!
Βλακίστατος!

ΝΑΘΑΝ

Δερβίση, μὴ ἐξάπτησαι.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Αἶ, τί; Βλακία μὴ δὲν εἶναι, χίλιοι
καὶ μυριάδες νὰ καταπιέζωσι,
στρεβλῶσι, τυραννῶσι, βασανίζωσι,
καὶ εἷς νὰ εἶναι πρὸς τινὰς φιλάνθρωπος;
ἢ βλάξ δὲν εἶναι ὁ τὴν ἀγαθότητα
τοῦ πανυψίστου ἀξιῶν νὰ μιμηθῇ,
τοῦ εἰς χρηστοὺς καὶ φαύλους, εἰς τὴν ἔρημον
καὶ τὸν λειμῶνα δι' αἰθρίας καὶ βροχῆς
εὐεργεσίας σπένδοντος, μὴ ἔχων δὲ
πάντοτε πλήρεις χεῖρας ὡς ὁ ὕψιστος;
Βλακί' αὐτὸ δὲν εἶναι;

ΝΑΘΑΝ

Σίγησον. Ἄρκεϊ.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τὴν ἐδικήν μου ἄφες ἔτι νὰ σ' εἰπῶ
βλακίαν· ἢ νομίζεις πῶς δὲν εἶναι βλάξ
ὁ ἀνιχνεύων εἴτ' ὑπάρχει ἀγαθὸν
ἐν ταύταις ταῖς βλακίαις, καὶ, τοῦ ἀγαθοῦ
ἐνεκα τούτου, τῆς βλακίας μετασχὼν;
ἢ ὄχι;

ΝΑΘΑΝ

Σπεῦσον, σὲ προτρέπω Ἀλ-Χαφῇ,
νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὰς ἐρημίας σου.
Φοβοῦμαι ὅτι μεταξὺ ἀνθρώπων ὦν,
θὰ λησμονήσῃς πῶς νὰ εἶσαι ἄνθρωπος.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ὅρθον· φοβοῦμαι καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον.
Ἔχε ὑγείαν.

ΝΑΘΑΝ

Μὴ βιάζεσαι· Χαφὴ,
πρόσμεινε. Μήπως θενὰ φύγ' ἡ ἔρημος;
πρόσμεινε. Ποῦ ἀκούει; — 'Αλ-Χαφὴ, ἐδῶ!
'Απῆλθεν, ἴσως περὶ τοῦ Ναίτου τι
ἤξεύρει. Ἰσως τὸν γνωρίζει.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΔΑΪΑ, εἰσέρχεται ἐν σκουδῇ. ΝΑΘΑΝ.

ΔΑΪΑ

ὦ Ναθάν

Ναθάν!

ΝΑΘΑΝ

Τί εἶναι;

ΔΑΪΑ

Πάλιν, πάλιν φαίνεται.

ΝΑΘΑΝ

Ποῖος;

ΔΑΪΑ

Ἐκεῖνος.

ΝΑΘΑΝ

Αἶ! Ἐκεῖνος; Πότε δὲ
δὲν φαίνεται ἐκεῖνος; Διὰ σᾶς, ὦ! ναὶ,
εἷς μόνος εἶν' ἐκεῖνος. Πλὴν δὲν ἔπρεπεν,
οὐδὲ ἀκόμῃ καὶ ἂν ἦτον ἄγγελος.

ΔΑΪΑ

Ὑπὸ τῶν δένδρων τὴν σκιὰν περιπατεῖ,
φοίνικας κόπτων . . .

ΝΑΘΑΝ

Καὶ γευόμενος αὐτῶν,
ὥς πᾶς Ναίτης.

ΔΑΪΔ

Πῶς μὲ βασανίζετε !
Διὰ τῶν θάμνων ὁ ποθῶν τῆς ὀφθαλμοῦς
τὸν εἶδεν ἤδη καὶ τὸν παρακολουθεῖ,
καὶ μ' ἔπεμψεν ἐνταῦθα, ἱκετεύουσα
νὰ τὸν ἰδῇτε, νὰ τὸν προσλαλήσητε.
Σπεῦσον. Ἐκείνη θὰ σᾶς νεύῃ ἄνωθεν
πρὸς ποῦ ἐστράφη, ἂν ἀπομακρύνηται.
Σπεύσατε.

ΝΑΘΑΝ

Ἄμα τῆς καμήλου καταβάς !
Ἄρμόζει τοῦτο; Σπεῦσον σὺ νὰ τῷ εἰπῇς
πῶς ἦλθα. Ὅταν ἔλειπον, ἀπέφευγεν
ὁ χρηστὸς οὗτος τὴν φλιάν τοῦ οἴκου μου·
ἀλλ' ὅτε προσκαλῆται ὑπὸ τοῦ πατρὸς,
προθύμως θέλει ἔλθει. Σπεῦσον, κάλεσον,
θερμῶς προσκάλεσόν τον.

ΔΑΪΔ

Δὲν σᾶς ἔρχεται.
Εἰς μάτην. Λέγω... λέγω πῶς δὲν ἔρχεται·
εἰς Ἰουδαίου.

ΝΑΘΑΝ

Σπεῦσον, κράτησον αὐτόν.
Νὰ διαφύγῃ μὴ ἀφῇς τὸ βλέμμα σου.
Ὑπαγ'. Εὐθὺς κατόπιν ἔρχομαι κ' ἐγώ.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ἄλσος φοινίκων

ὅφ' οὗ περιπατεῖ ὁ **ΝΑΪΤΗΣ**. Ἐξ **ΜΟΝΑΧΟΣ** τὸν παρακολουθεῖ
πλαγίως, ὡς θέλων νὰ τὸν προσομιλήσῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Αὐτὸς χωρὶς αἰτίας δὲν μ' ἀκολουθεῖ.
Πῶς προσηλοῖ τὸ βλέμμα εἰς τὰς χεῖράς μου!
Ἀδελφὲ, . . . ἴσως πρέπει, πάτερ, νὰ εἰπῶ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀδελφὲ, μόνον. Ἀδελφὸς καὶ δόκιμος,
εἰς τὰς διαταγὰς σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀδελφέ μου, ἂν κ' ἐγὼ
τίποτε εἶχον . . . Τίποτε, μὰ τὸν Θεόν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εὐγνώμων πάνυ, καὶ χιλιοπλάσια
ἅς σ' ἀποδώσῃ ὁ Θεὸς ἃ ἤθελες
νὰ δώσης. Ὅχ' ἡ δόσις, ἡ προαίρεσις
χαρακτηρίζει τὸν δοτῆρα. Ἀλλως τε
δι' ἐλεημοσύνην δὲν ἐστάλην.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄ! Λοιπὸν

ἐστάλης; . . .

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐξ ἐκείνης τῆς μονῆς.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς ἣν
πλανήτου δεῖπνον νὰ ζητήσω ἤθελον.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Αί θέσεις πᾶσαι ἤδη κατελήφθησαν
εἰς τὰς τραπέζας· ὅμως ἀκολουθεῖ με.

ΝΑΪΤΗΣ

Πρὸς τί; Ναί, κρέας πρὸ πολλοῦ δὲν ἔφαγον.
Τί βλάπτει; Εἶναι ὠριμοὶ οἱ φοίνικες.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μὴ, κύριέ μου, καταχρᾶσθε τῷ καρπῷ.
Ὁ πολὺς βλάπτει· εἰς τὸ ἥπαρ ἐμφραξιν
φέρει· τὸ αἷμα κάμνει μελαγχολικόν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλ' ἡ μελαγχολία ἂν μ' εὐχαριστῇ;
Πλὴν δὲν ἐστάλης δι' αὐτὴν τὴν συνταγὴν
βεβαίως.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὅχι. Μ' ἔστειλαν περὶ ὑμῶν
νὰ μάθω, νὰ ψαρεύσω . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Κ' εἰς ἐμὲ αὐτὸν
τὸ λέγεις;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναί. Τί βλάπτει;

ΝΑΪΤΗΣ

(Τετραπέραστος
ὁ ἀδελφός). Καὶ ἄλλους ἔχει ἡ μονὴ
ὥς σέ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Δὲν τὸ ἤξεύρω· Φίλε κύριε,
νὰ ὑπακούω χρεωστῶ.

ΝΑΪΤΗΣ

Κ' εἶσαι ἕτοιμος
ὑπακούης, μὴ πελλὰ λεπτολογῶν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Υπακοὴ θὰ ᾔτον ἄλλως, κύριε;

ΝΑΪΤΗΣ

(Πῶς ὀρθῶς κρίνουσ' οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι!)
Δὲν θέλεις ἴσως νὰ μ' εἰπῇς τίς ὁ ζητῶν
περὶ ἐμοῦ νὰ μάθῃ; Πῶς δὲν εἶσαι σὺ
σχεδὸν ὁμνύω.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἰς ἐμὲ θὰ ἤρμοζε;
ἢ θὰ μ' ὠφέλει;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλὰ τίνα ὠφελεῖ;
εἰς τίν' ἀρμόζει αὐτ' ἢ περιέργεια;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸν Πατριάρχην, ὡς πιστεύω. Μ' ἔπεμψεν
αὐτός.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ Πατριάρχης; Ἐρυθρὸς σταυρὸς
ἐπὶ λευκοῦ μανδύου ἄρα τί δηλοῖ
δὲν τὸ γνωρίζει;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸ γνωρίζω πλὴν ἐγώ.

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπὸν ναίτης εἶμαι, καὶ αἰχμάλωτος.
εἰς τὸ Τεβνὶν, προσθέτω, αἰχμαλωτισθεῖς,
ὅτ' ἐκπνεούσης τῆς ἀνακωχῆς, ἡμεῖς
ἠθέλομεν τὴν πόλιν νὰ πορθήσωμεν,

πρὶν ἔτ' εἰς τὴν Σιδῶνα ἐπιπέσωμεν.
Προσθέτω· συνελήφθην εἰκοστὸς ἐγώ,
ὑπὸ τοῦ Σαλαδίνου μόνος ἀφεθείς.
Ἴδού ὁ Πατριάρχης τί χρειάζεται
νὰ μάθῃ, κ' ἴσως πλέον ὢν χρειάζεται.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἄλλ' ἴσως ὄχι ὢν ἠξεύρει. Διατί
σᾶς μόνον ν' ἀπολύσῃ, θενὰ ἤθελε
νὰ μάθῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Μήπως τὸ ἠξεύρω; Τὸν γυμνὸν
τράχηλον κλίνων, ἐπὶ τοῦ μανδύου μου
ἐγονυπέτουν, περιμένων τὴν πληγὴν,
ὅτε ἰδὼν με ὁ Σουλτάνος ἀτενῶς,
ἀνασκιρτᾷ καὶ νεύει· μ' ἀνεγείρουσι,
μέ λύουσι· καὶ ὅτε τὸν εὐχαριστῶ,
δακρύοντα τὸν βλέπω. Σιωπῶ, κ' ἐγώ.
Ἄναχωρεῖ καὶ μένω. Πῶς συνέχονται
αὐτὰ, ὁ πατριάρχης ὅπως δύναται
ᾶς τὸ νοήσῃ.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Συμπεραίνει ἐξ αὐτῶν
διὰ μεγάλα, ναὶ μεγάλα πράγματα
πῶς ὁ Θεὸς σᾶς σώζει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, μεγάλα, ναί.
Νὰ σώσω Ἰουδαίαν, ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
τοὺς ὁδοιπόρους εἰς Σινᾶ νὰ ξεναγῶ,
καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Θὰ ἔλθωσι

καὶ τ' ἄλλα. Κάτι ἔμως εἶναι καὶ αὐτά.
Ὁ Πατριάρχης δ' ἴσως νὰ ἡτοίμασε
καὶ σπουδαιότερόν τι ἄλλο δι' ὑμᾶς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, ἀδελφε; Φρονεῖτε; Δὲν σ' ὑπέδειξε
τίποτε ἴσως;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μάλιστα. Ἐπιθυμεῖ
νὰ ἐμβαθύνω πρῶτον, ἂν ὁ κύριος
ὁ ἄνθρωπός μας εἴναι.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί; Ἐμβαθύνον.
(Πῶς ἐμβαθύνει οὗτος νὰ ἰδῶ!) Λαιπόν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀπλούστερον θὰ εἶναι, εἰς τὸν κύριον
τοῦ Πατριάρχου τίς ἂ πόθος νὰ εἰπῶ
εὐθύς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄς εἶναι.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐπεθύμει δι' ὑμῶν
ἐπιστολὴν νὰ πέμψῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Δι' ἐμοῦ; Ἐγὼ
δὲν εἶμαι ταχυδρόμος. Τοῦτο τὸ λαμπρὸν
ὑπάρχει ἔργον, τὸ λαμπρότερον παρὰ
νὰ σώζω Ἰουδαίας;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Φαίνεται, ἐπειδὴ,

ὁ Πατριάρχης λέγει, εἰς τὸ γράμμ' αὐτὸ
συμφέρον μέγα ἔχουσ' οἱ χριστιανοί.

Τῆς γραφῆς ταύτης τὴν πιστὴν ἐπίδοσιν —

ὁ Πατριάρχης λέγει — ἐν τοῖς οὐρανοῖς

θεν' ἀνταμείψῃ θεὸς στέφανος ποτέ.

Οὐδεὶς δὲ εἶναι τοῦ στεφάνου ὑπὲρ σᾶς —

ὁ Πατριάρχης λέγει — ἀξιώτερος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὑπὲρ ἐμέ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Οὐδ' ἄλλος εἶναι ὥς ὑμεῖς —

ὁ Πατριάρχης λέγει — ἐπιτήδειος

νὰ τὸν κερδήσῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὡς ἐγώ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐλεύθερος

εἴσθε, τὰ πάντα νὰ σκοπῆτε δύνασθε,

γνωρίζετε αἱ πόλεις πῶς ἀμύνονται

— καὶ πῶς πορθοῦνται· ποῦ ἐδραῖος ἢ ποῦ μὴ —

ὁ Πατριάρχης λέγει — ὁ ἀρτιπαγῆς

τοῦ Σαλαδίνου τοῖχος, ὁ περίβολος

ὁ δεύτερος, ὁ ἔνδον, σεῖς ἤξεύρετε

νὰ τὸ εἰπῆτε τοῖς προμάχοις τοῦ Χριστοῦ —

ὁ Πατριάρχης λέγει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλ' ἂν ἤξευρον

τί, ἀδελφέ μου, περιέχει κ' ἡ γραφή...

ΜΟΝΑΧΟΣ

Αὐτό... δὲν τὸ ἤξεύρω οὐδ' ἐγὼ καλῶς.
«Τῷ Βασιλεῖ Φιλίππῳ» ἐπιγράφεται.
Ὁ Πατριάρχης — .. Ἀληθῶς ἐκπλήττομα
πᾶς ἅγιος τοιοῦτος, ζῶν ἐν οὐρανῷ,
συγκαταβαίνει νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς
καὶ τὰ τῆς γῆς. Μεγάλως θὰ τὸν ἐνοχλῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπόν; Ὁ Πατριάρχης; —

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀκριβέστατα

καὶ θετικῶς ἤξεύρει πόθεν, ποῦ καὶ πῶς
καὶ μετὰ πόσον, ἂν καὶ πάλιν πόλεμος
ἐπέλθῃ, ὁ Σουλτάνος θέλει κινηθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ! τὰ ἤξεύρει;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μάλιστα, κ' εἰ δυνατόν

νὰ τ' ἀναγγείλῃ θέλει εἰς τὸν Φίλιππον,
ἵνα σταθμίσῃ ἐμβριθῶς ὁ Βασιλεὺς
ἂν τόσον εἶναι φοβερός ὁ κίνδυνος,
ὥστε ν' ἀνανεώσῃ τὴν ἀναχωγὴν
ἣν ἔχει λύσει τὸ ἀνδρεῖον τάγμα σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί Πατριάρχης! Ἄ λοιπόν ὁ βέλτιστος,
ὁ ἥρως δὲν μὲ θέλει ταχυδρόμον του
κοινόν, μὲ θέλει ἄλλο τι, — κατάσκοπον.
Ἀδελφὲ, σπεῦστον πρὸς τὸν Πατριάρχην σου
κ' εἰπέ τῷ, ὅσον καὶ ἂν ἐνεβάθουνες,
κατάλληλον δὲν μ' εὔρες. — Εἴμ' αἰχμάλω

ἀκόμη· τοῦ Ναίτου τὸ ἐπάγγελμα
εἶν' αἱ πληγαὶ, δὲν εἶναι ἡ κατάδοσις.
Αὐτὰ εἶπέ τω.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὅπως τὸ προέβλεπον.
Ἴσως δὲν ἔχει ἄδικον ὁ Κύριος.
Ἐπεταὶ ὅμως τὸ καλῆτερον. Μαθὼν
ὁ Πατριάρχης ποῦ κατὰ τὸν Λίβανον
ἐγείρεται μονήρης καὶ πῶς λέγεται
ὁ πύργος, ἔπου ἀμετρήτους θησαυροὺς
τοῦ Σαλαδίνου ὁ προβλεπτικός πατήρ
σωρεύει, τρέφων καὶ ὀπλίζων τὸν στρατὸν,
ἀνεῦρεν ὅτι δι' ὑδῶν ἐνίοτε
ἐρήμων μεταβαίνει εἰς τὸ φρούριον
ὁ Σαλαδῖνος, ἀσυνόδευτος σχεδόν. —
Μὲ ἐννοεῖτε;

ΝΑΪΤΗΣ

Παντελῶς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τί εὐχολον
τὸν Σαλαδῖνον νὰ συλλάβῃ τις ἐκεῖ,
καὶ νὰ τὸν ξεπαστρεύσῃ! Δὲν σᾶς φαίνεται;
Φρίττετε; Ὅμως τρεῖς θεοφοβούμενοι
προσῆλθον Μαρονῖται, κ' ἐπροτάθησαν,
ἂν τις ἀνδρεῖος ἀρχηγὸς τοῖς εὐρεθῇ,
νὰ δοκιμάσουν.

ΝΑΪΤΗΣ

Κ' ἐξελέξατο ἐμὲ
ὁ Πατριάρχης ὡς ἀνδρεῖον ἀρχηγόν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Φρονεῖ, πρὸς τοῦτο Φίλιππος ὁ Βασιλεὺς
ἐκ τῆς Πτολεμαίδος ὅτι δύναται
τὴν χεῖρα νὰ ὀρέξῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς ἐμέ; ἐμέ;
ἐμέ; Δὲν σ' εἶπα, ἀδελφὲ, δὲν ἤκουσας
τί εἰς τὸν Σαλαδῖνον χρεωστῶ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

ὦ! πῶς;

Τὸ ἤκουσα.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ ὅμως —

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναὶ, ἀλλὰ φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης, ὅτι τοῦτο μὲν ὀρθόν,
ἀλλ' ὁ Θεὸς, ... τὸ Τάγμα ...

ΝΑΪΤΗΣ

Τί ἀλλάσσουν;

Δὲν μ' ἐπιβάλλουν ἔγκλημα.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Δὲν εἶναι πλήν
τὸ παρ' ἀνθρώποις ἔγκλημα — φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης — ἔγκλημα παρὰ Θεῷ.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς τὸν Σουλτάνον νὰ ὀφείλω τὴν ζωὴν
καὶ νὰ τὸν θανατώσω!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἄπαγε! Ἀλλὰ —
φρονεῖ ὁ Πατριάρχης — μένει πάντοτε

ὁ Σαλαδῖνος τῶν χριστιανῶν ἐχθρὸς,
οὐδ' ἔχει λόγον νὰ καλῇται φίλος σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Φίλος; πρὸς δὲν δὲν θέλω φαῦλος νὰ φανῶ,
φαῦλος ἀγνώμων;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἄληθῶς! Ἄλλὰ — φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης — ὅτι δὲν ὀφείλει τις
εὐγνωμοσύνην πρὸ ἀνθρώπων καὶ θεοῦ,
ἐὰν ἡ χάρις δι' αὐτὸν δὲν ἔγινε.
Ὅθεν, καθ' ὅσον διαδίδεται — φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης, — ὅτι σᾶς ἀπέλυσεν
ὁ Σαλαδῖνος, ἐπειδὴ πως ὅμοιος
πρὸς ἓνα ἀδελφόν του τῷ ἐφάνητε . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τοῦτ' ὁ Πατριάρχης τὸ ἤξεύρει, πλήν . . .
ὦ! Ἐὰν ἦτον ἀληθές! ὦ Σαλαδίν! —
Ἡ φύσις χαρακτῆρας ἐνεκόλαψε
τοῦ ἀδελφοῦ σου εἰς τὴν ἔξω μου μορφήν
χωρὶς κ' εἰς τὴν ψυχὴν μου νὰ χαράξῃ τι;
Ἐὰν δ' ἐχάραξέ τι, θὰ ἐξήλειπον
αὐτὸ, εἰς Πατριάρχην χαριζόμενος;
Δὲν ψεύδεσαι, ὦ φύσις, οὕτως. Ὁ Θεὸς
δὲν ἀντιφάσκει οὕτως εἰς τὴν πλάσιν του. —
— Φύγε, μὴ κίνει τὴν χολὴν μου. Ὑπαγε!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὑπάγω χαίρων, ὥς δὲν ἔχαιρον ἐλθόν.
Συγγνώμην, Κύριέ μου. Οἱ ἐν ταῖς μοναῖς
τοῖς ἀνωτέροις πρέπει νὰ πειθώμεθα.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΝΑΪΤΗΣ, ΔΑΪΑ, ἥτις ἀπὸ τινος παρεπύρει μακρόθεν τὸν Ναίτην,
καὶ ἤδη προσέρχεται.

ΔΑΪΑ

(Ὁ Μοναχὸς, ὡς βλέπω, εἰς διάθεσιν
καλὴν δὲν τὸν ἀφῆκε. Τί νὰ κάμωμεν;
Νὰ πλησιάσω πρέπει.)

ΝΑΪΤΗΣ

(Ἀξιόλογα!

Ἡ παροιμία ἀληθεύει πῶς γυνὴ
καὶ μοναχὸς οἱ δύο εἰσὶν ὄνυχες
τοῦ διαβόλου. Ἐξ ἐκείνου εἰς αὐτὴν
μὲ ρίπτει.)

ΔΑΪΑ

Πῶς! Τί βλέπω! Σεῖς, ὦ εὐγενῇ
ἱππέτα! Δόξα τῷ Θεῷ! Ναί, δόξα τῷ!
Ποῦ ἦσθε πρὸ τοσούτου χρόνου; Ἀσθενὴς
δὲν ἦσθε;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁχι.

ΔΑΪΑ

Ὑγιαίνων λοιπόν;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί.

ΔΑΪΑ

Ἀνησυχίας εἶχομεν καὶ διὰ σᾶς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅντως;

ΔΑΪΑ

Βεβαίως θὰ ἐλείπετε.

ΝΑΪΤΗΣ

Σωτόν.

ΔΑΪΑ

Κ' ἤλθατε πάλιν σήμερον ὀπίσω.

ΝΑΪΤΗΣ

Χθές.

ΔΑΪΑ

Σήμερον ἦλθε καὶ τῆς Ῥέχας ὁ πατήρ.

Ἐμπορεῖ τώρα νὰ ἐλπίζ' ἡ Ῥέχα;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΔΑΪΑ

Ὅ,τι τοσάκις παρεκάλεσε. Θερμῶς
θὰ προσκληθῇτε τώρα ὑπὸ τοῦ πατρὸς
αὐτῆς. Ἐκ Βαβυλῶνος ἦλθεν, εἴκοσι
καμήλους ἄγων. Τὰ φορτία σύγκεινται
ἐξ ὑφασμάτων, ἀρωμάτων εὐγενῶν,
τιμαλφῶν λίθων, ἐκ Συρίας, ἐκ Περσῶν,
ἀκόμη κ' ἐκ τῆς Κίνας κ' ἐκ τῆς Ἰνδικῆς.

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν ἀγοράζω τίποτε.

ΔΑΪΑ

Τὸν σέβεται

ὥς ἡγεμόνα ὁ λαός του. Πλὴν σοφὸν
ἀντὶ πλουσίου πῶς τὸν λέγει, ἄπορον
μοὶ φαίνεται.

ΝΑΪΤΗΣ

Σημαίνει ἴσως τὸ αὐτὸ

εἰς τὸν λαόν του τὸ σοφὸς καὶ πλούσιος.

ΔΑΪΑ

Ἐπρεπε μᾶλλον νὰ τὸν λέγουν ἀγαθόν.
Τὴν ἀγαθότητά του δὲν φαντάζεσθε.
Ὡς ἔμαθεν, ἡ Ῥέχα τὶ σᾶς χρεωστεῖ,
τὶ εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν ἔπραττεν
ὕπὲρ ὑμῶν! τί εἶχε νὰ σᾶς δώσῃ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄ!

ΔΑΪΑ

Ἄλλ' ἔλθετε καὶ μόνος νὰ ἰδῇτε.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

Πόσον ταχέως ἡ στιγμή παρέρχεται!

ΔΑΪΑ

Ἐὰν δὲν ἦτον ὅσον λέγω ἀγαθὸς,
τοσοῦτον χρόνον μετ' αὐτοῦ θὰ ἔμενον;
Μὴ δὲν ἤξεύρω πόσον ὡς χριστιανὴ
ἀξίζω; Μήπως μ' ἐναννούρισε κἀνεὶς
πῶς εἰς τὴν Παλαιστίνην μὲ τὸν ἄνδρα μου
θενὰ ἡρχόμεν, μόνον πρὸς σκοπὸν, τροφὸς
νὰ γίνω Ἰουδαίας; Ἦτον εὐγενὴς
ὁ σύζυγός μου ὑπηρέτης τοῦ στρατοῦ
τοῦ Βασιλέως Φρειδερίκου...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐλβετὸς

τὸ γένος· εἶχε τὴν τιμὴν τοῦ νὰ πνιγῇ
εἰς τοῦ ἰδίου ποταμοῦ τὰ ὕδατα
εἰς ἃ ἐπνίγη κ' ἡ Μεγαλειότης του.
Γυνή, ποσάκις θὰ μοὶ τὸ διηγηθῇς;
Τί μ' ἐκολλήθης;

ΔΑΪΑ

Σ' ἐκολλήθην! ὦ Θεέ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, μ' ἐκολλήθης. Νὰ σᾶς βλέπω τοῦ λοιποῦ,
νὰ σᾶς ἀκούω, ᾶς μοι λείπη. Πάντοτε,
πάλιν καὶ πάλιν, παῦσαι, μὴ μ' ἐνθύμιζε
πρᾶξιν εἰς ἣν ὠρμήθην ἄνευ σκέψεως,
καὶ ἥτις ἔτι ὄνειρον μοι φαίνεται.
Δὲν λέγω ὅτι μετενόησα· ἀλλὰ —
πρόσεξον — ὅταν ἄλλοτέ τι ὅμοιον
συμβῇ, σεῖς τότε θενὰ πταίητε, ἐὰν
τόπον ταχέως εἰς τὸ μέσον δὲν ριφθῶ,
πρὶν ἐξετάσω. Ἄς καὶ ὅστις καὶ.

ΔΑΪΑ

Θεὲ βοήθει!

ΝΑΪΤΗΣ

Κάμετέ μοι τοῦ λοιποῦ
τὴν χάριν νὰ σᾶς εἶμαι ὅλως ἄγνωστος.
Καὶ ὁ πατὴρ ᾶς μ' ἔχη, σᾶς παρακαλῶ,
παρητημένον. Ἰουδαῖος πάντοτε
εἶν' Ἰουδαῖος. Χονδροσουηβὸς ἐγώ,
οὐδ' ὥς σκιάν τῆς κόρης διετήρησα
τὴν μνήμην, πῶς τὴν εἶχον ἂν ὑποτεθῇ.

ΔΑΪΑ

Τὴν ἐδικήν σας πλὴν αὐτὴ διατηρεῖ.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τέλος, τέλος;...

ΔΑΪΑ

Τίς ἠξεύρει; Πάντοτε
οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ὅ,τι φαίνονται.

ΝΑΪΤΗΣ

Καλύτεροι σπανίως. (Στρέφεται ν' ἀνχωρήσῃ). /—

ΔΔΙΑ

Περιμείνατε.

Τίς εἶν' ἡ βία;

ΝΑΪΤΗΣ

Γύναι, μὴ τοὺς φοίνικας
τοὺς προσφιλεῖς μου μοὶ τοὺς κάμης μισητούς.

ΔΔΙΑ

Φύγε, τῆς Γερμανίας ἀρκουδάνθρωπε !

Τὰ ἔχνη τοῦ θηρίου ἄς μὴ χάσωμεν.

(τὸν ἀκολουθεῖ μακρόθεν).

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Παλάτιον τοῦ Σουλτάνου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ καὶ ΣΙΤΤΑ (παιζουσι ζατρίκιον).

ΣΙΤΤΑ

Πῶς παίζεις, Σαλαδῖνε; Ποῦ εὕρίσκεσαι;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅχι καλῶς; Πῶς ὅχι;

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως δι' ἐμέ,

καὶ μόλις. Παῖξε ἄλλο.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Διατί;

ΣΙΤΤΑ

Γυμνὸν

τὸν ἵππον σου ἀφήνεις.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄ! ὀρθόν. Ἴδού.

ΣΙΤΤΑ

Ὁ Πύργος ἔμως;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλῶς λέγεις. Σὰ χ λοιπόν.

ΣΙΤΤΑ

Καὶ τί κερδίζεις; Πρεχωρῶ, καὶ ἔμεινας
ὥς καὶ πρὶν ἦσυν.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Βλέπω ὅτι τὰ στενά
νά διαφύγω ἀποινὴ δέν ἤμπορῶ.

Ἔστω· τὸν ἔππον λάβε.

ΣΙΤΤΑ

Ὅχι. Ἄς σταθῇ.
Παρέρχομαι.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Δέν εἶναι τοῦτο δῶρόν σου.
Τὸν ἔππον δίδεις, νὰ προφυλαχθῇς ἐκεῖ.

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Μὴ κάμνης ὅμως ὑπολογισμεὺς
χωρὶς τοῦ Ξενοδόχου. Τὸ προέβλεπες
αὐτό;

ΣΙΤΤΑ

Βεβαίως ὄχι. Πῶς νὰ προῖδῶ
πῶς ἡ Βασίλισσά σου τόσον σ' ἐνοχλεῖ;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς; Ἡ βασίλισσά μου;

ΣΙΤΤΑ

Βλέπω, σήμερον
ἄσπρον, πλὴν τῶν χιλίων δηναρίων μου
πῶς δέν θά ἔχω.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς αὐτό;

ΣΙΤΤΑ

Τὸ ἐρωτᾷς;
Διότι βλέπω καὶ καλὰ κ' ἐπίτηδες

νὰ κινῆθῃς πῶς θέλεις. Τὸ συμφέρον μοι
δὲν εἶναι τοῦτο. Πλὴν πῶς διασκέδασιν
παιγνίδιον τοιοῦτο προξενεῖ μικράν,
πότ' ἔχω κέρδη περισσότερ' ἀπὸ σοῦ
παρ' ὅταν χάνω ; Πρὸς παρηγερίαν μου
πῶς ἔχω χάσει, διπλασίαν πάντοτε
δὲν μοι χαρίζεις τὴν ζημίαν μου ;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Λοιπὸν,
ὅσάκις χάνεις τὸ ἐπιτηδεύεσαι
ἀπὸ σκοποῦ, φιλτάτη αὐταδέλφη μου ;

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως ἡ τόση μεγαλοδωρία σου
ἔγιν' αἰτία, φίλτατε αὐτάδελφε,
καλήτερον νὰ παίζω πῶς δὲν ἔμαθον.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Λοιπὸν δὲν παίζεις ; Δὲν θὰ τελειώσωμεν ;

ΣΙΤΤΑ

Νὰ τελειώσω θέλεις ; Ἰδοῦ. Σ ἄ χ καὶ Σ ἄ χ.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄ ! ναὶ, τῷ ὄντι. Δὲν τὸ εἶδα . Σ ἄ χ διπλοῦν
κατὰ τῆς Β α σ ι λ ί σ σ η ς .

ΣΙΤΤΑ

Ἄφες νὰ ἰδῶ
ἂν νὰ τὸ ἀποφύγῃς δὲν ἐδύνασο.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

ὦ ! ὄχι, ὄχι. Λάβε τὴν βασιλίτισσαν.
Κακὴν μοι φέρει τύχην ὁ πεσσὸς αὐτός.

ΣΙΤΤΑ

Ὁ πεσσὸς μόνος ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Δέν με βλάπτει. Λάβε την. Ἰδού με πάλιν πανταχοῦ εἰς ἄμυναν.

ΣΙΤΤΑ

Παρά τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐδιδάχθην, πῶς πρὸς βασιλίσσας εὐγενῶς προσφέρνται.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὴν λάβης δὲν τὴν λάβης, μοι εἶν' ἄχρηστος.

ΣΙΤΤΑ

Τί νὰ τὴν λάβω; Σάχ καὶ Σάχ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Κ' ἐπεῖτα;

ΣΙΤΤΑ

Σάχ,

Σάχ, Σάχ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

καὶ Ρούχ!

ΣΙΤΤΑ

Ἀκόμη ὄχι. Κίνησον

τὸν ἱππὸν σου, ἥ ὅ,τι προτιμᾷς,

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλόν!

Ἐκέρδησας, σοὶ λέγω, καὶ ὁ Ἄλ-Χαφὴς πληρόνει. Ἄς τὸν κράξῃ αὐθωρεὶ κάνεις. Σιττά, δὲν εἶχες τόσον ἄδικον. Τὸν νοῦν ἐδῶ δὲν εἶχον· οὐδ' ἐπρόσεχον πολύ.

Τίς πάντοτε μᾶς δίδει λείους τοὺς πεσσοὺς, τοὺς παριστῶντας κ' ἐνθυμίζοντας οὐδέν;

Μὲ τὸν Ἰμάμην μήπως ἔπαιξα; Πλὴν τί;

Ὁ χάνων θέλει πρόφασιν. Οἱ ἄμωφοι

πεσσοὶ δὲν εἶν' αἰτία ἔτι ἔχασα,
ἀλλ' ὁ παχύς σου ὀφθαλμός, ὁ ἥσυχος,
κ' ἡ τέχνη σου...

ΣΙΤΤΑ

Καὶ ταῦτα νὰ στομώσωσι!
τὴν ἄκανθαν τῆς ἡττης ἔχουσι σκοπόν.
Ἄλλοῦ τὸν νοῦν σου εἶχες μᾶλλον ἢ ἐγώ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σύ; Καὶ ποῦ ἔχεις σὺ ἄλλοῦ τὸν νοῦν;

ΣΙΤΤΑ

Οὐχί

βεβαίως ἔπου σύ. ὦ! πότε, Σαλαδίν,
ἐπιμελῶς καὶ πάλιν θενὰ παίζωμεν;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄς παίζωμεν τοσοῦτον ἐκθυμώτερον.

Ἄ! ἐννοεῖς τὸν νέον πόλεμον! Ἐγώ
δὲν εἶμαι ἔστις πρῶτος ἐξεσπάθωσα.

Ἄς γίνη ὅ,τι γίνη! Τὴν ἀνακωχὴν
θὰ εἶχον παρατείνει, καὶ εἰς τὴν Σιττὰν
θὰ εἶχον προμηθεύσει σύζυγον καλόν.
Θὰ ἦτον τοῦ Ῥιχάρδου ὁ αὐτάδελφος.

Ἄρκεϊ πῶς εἶναι τοῦ Ῥιχάρδου.

ΣΙΤΤΑ

Πάντοτε

νὰ ἐκθειάζῃς τὸν Ῥιχάρδον σου!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Κ' ἐάν

ὁ ἀδελφός μας ὁ Μαλέκ τὴν ἀδελφὴν
ἐδύνατο νὰ λάβῃ τοῦ Ῥιχάρδου, ἃ!
τί οἶκος θενὰ ἦτον! Ἄ! τῶν ἐπὶ γῆς
πρωτίστων καὶ ἀρίστων πάντων ἀριστος!

Δὲν ὀκνῶ, βλέπεις, κ' ἐμαυτὸν νὰ ἐπαινῶ,
νὰ θεωρῶμαι ἄξιος τῶν φίλων μου.
Θὰ ἐγεννῶντο τότε, τότε ἄνθρωποι!

ΣΙΤΤΑ

Γελῶ διὰ τ' ὠραῖον τοῦτο ὄνειρον,
Τί' εἶναι δὲν ἡξεύρεις οἱ Χριστιανοί,
δὲν θέλεις νὰ τὸ μάθης. Ἐναμδρύνονται
Χριστιανοὶ νὰ εἶναι, ὄχι ἄνθρωποι.
Ἐὰν τοῦ ἰδρυτοῦ των τὰς προλήψεις τι
ἀνθρώπινον ἀρτύη, τὸ ἀσπάζονται
οὐχὶ διότι εἶν' ἀνθρώπινον, ἀλλὰ
διότι οὕτως ὁ Χριστὸς ἐδίδαξεν
ἢ ἔπραξε. Πῶς ἦτον ἀγαθὸς ἀνὴρ,
εὐτύχημά των, κ' ἔχουσι τὴν ἀρετὴν
αὐτοῦ καλῇ τῇ πίστει ν' ἀποδέχωνται.
Ἀρετὴν λέγω; Μήπως πρέπ' ἡ ἀρετή; —
τὸ ὄνομά του πρέπει νὰ διαδοθῇ,
καὶ νὰ ἐπισκιάσῃ πάντων τῶν χρηστῶν,
ν' ἀπορρόφήσῃ τὰ ὀνόματα. Αὐτοὶ
ὄνομα μόνον, μόνον ὄνομα ζητοῦν.

ΣΙΛΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ διὰ τοῦτο θέλουν οἱ Χριστιανοί,
νομίζεις, νὰ καλῆσθε σὺ καὶ ὁ Μελέκ
πρὶν ἢ κληθῆτε σύζυγοι, Χριστιανοί;

ΣΙΤΤΑ

Ναὶ, ὡς ἂν ἦτον μόνον εἰς Χριστιανούς
ὁ ἔρως δεδομένος, δι' οὗ ἔδεσε
τὸν ἄνθρωπον ὁ πλάστης καὶ τὴν ἄνθρωπον.

ΣΙΛΛΑΔΙΝΟΣ

Πιστεύουσιν ἐκεῖνοι ἀθλιότητας

τοσαύτας ἄλλας. Τί κωλύει καὶ αὐτήν;
 Ἄλλ' ἀπατᾶσαι ὄχι οἱ Χριστιανοί,
 ἀλλ' οἱ Ναίται πταίουν· ὄχι ὡς Χριστιανοί,
 ἀλλ' ὡς Ναίται. Δι' αὐτοὺς ἀπέτυχε
 τὸ πᾶν. Τὴν Ἀκκην, τοῦ Ριχάρδου πρόκειται
 ἡ ἀδελφὴ νὰ φέρῃ προῖκα τῷ Μαλέκ.
 Αὐτοὶ πλὴν δὲν τὴν δίδουν. Ἴνα σώσωσι
 τῶν ἱπποτῶν τὴν λείαν, ὑποδύονται
 μοναχῶν γλῶσσαν, ἀνοήτων μοναχῶν·
 καὶ μήπως ἐν παρόδῳ κατορθώσωσιν
 ἐπιτυχίαν ἀπροσδόκητόν τινα,
 τὸ τέλος νὰ προσμείνουν τῆς ἀνακωχῆς
 ἤθελον μόλις. Ἀριστα! Ἐμπρός, ἐμπρός,
 ὦ κύριοί μου! Ἀριστα! Μ' εὐχαριστεῖ.
 Καὶ τ' ἄλλα μὲνον ἂν ἐχώρουν κατὰ ῥοθὺν!

ΣΙΤΤΑ

Λοιπὸν τί ἄλλο σὲ ταραττει; Τί ἐστὶ
 τὸ ἐνοχλοῦν σε τώρα;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅ,τι πάντοτε

μ' ἐνώχλει. Ἦμην εἰς τὸν Λίβανον, κ' ἐκεῖ
 βεβαρυμένον εἶδον τὸν πατέρα μου
 ἐκ μεριμνῶν.

ΣΙΤΤΑ

Τί λέγεις;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀπελπίζεται.

Παντοῦ ἐλλείψεις, πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ
 παντοῦ προσκρούει.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς προσκρούει, λέγεις; Τί
ἐλλείπει;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅ,τι θεωρῶ ἀνάξιον
καὶ ν' ἀναφέρω, ἂν τὸ ἔχω περιττὸν,
ἀλλ' ὅταν δὲν τὸ ἔχω ἀπαραίτητον. —
Ὁ Ἀλ-Χαφῆς ποῦ μένει; Δὲν ἐπῆγέ τις
νὰ τὸν καλέσῃ; — Ὁ ἐπάρατος χρυσός! —
Καλὸν ὅτ' ἦλθες, Ἀλ-Χαφῆ.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ, ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ, ΣΙΤΤΑ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Θὰ ἔφθασαν

τὰ χρήματα, πιστεύω, τῆς Αἰγύπτου. Κἂν
πολλὰ ἂν εἶναι!

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἔχεις τινα εἰδησιν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐγώ; Ἐγώ; Διόλου. Μ' ἐκαλέσατε
διὰ παραλαβὴν των, ὡς ὑπέλαβον.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὴν Σιττὰν δὲς χίλια δηνάρια.

(Περιφέρεται συλλογιζόμενος).

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Δὲς ἀντὶ λάβε! Τί ὠραῖον! Ἀληθῶς
τοῦ μηδενὸς ἀκόμῃ ὀλιγώτερον. —

Εἰς τὴν Σιττὰν; — καὶ πάλιν τὴν Σιττὰν; — Λοιπὸν

ἔχασες παίζων; — Πάλιν παίζων ἔχασες; —
Ἐκεῖ ἀκόμη στέκονται τὰ κόκκαλα.

ΣΙΤΤΑ

Δὲν μοὶ φθονεῖς τὴν τύχην μου!

ΛΑ-ΧΑΦΗΣ (παρὰ τὴν πόρτῃν τοῦ παιγνιδίου).

Τί; μήπως τάχα δὲν ἤξεύρεις; — Τί νὰ φθονῶ; —
Τί; μήπως τάχα δὲν ἤξεύρεις; —

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ἐκ τοῦ ὅπου ἔρχεται ὁ ΛΑ-ΧΑΦΗΣ).
— Ὁρῶτε, ὁρῶτε! — Ψτ! Χαφὴν.

ΛΑ-ΧΑΦΗΣ (βλέπων πάντοτε πρὸς τοὺς πεσσοὺς).

Ἀλλὰ ἰδέτε πρῶτον ἂν τὴν ἔχητε.

ΣΙΤΤΑ

Ἄλ-Χαφὴ, ψτ.

ΛΑ-ΧΑΦΗΣ (πρὸς τὴν Σιττάν).

Τὰ ἄσπρα σεῖς ἐπαίζετε;

Εἶπατε σ' ἄχ.

ΣΙΤΤΑ (ἐκ τοῦ ὅπου ἔρχεται ὁ ΛΑ-ΧΑΦΗΣ).
Ἐλπίζω πῶς δὲν ἤκουσες.

ΛΑ-ΧΑΦΗΣ

Κ' εἶναι νὰ παίξῃ ἡ σειρά σου;

ΣΙΤΤΑ (πλησιάζουσα αὐτόν).

Ἄλλ' εἶπε; — ὅτι νὰ ἔχω δύναμει τὰ χρήματα.

ΛΑ-ΧΑΦΗΣ

Ὡς πάντα, θὰ τὰ ἔχῃς. — ΣΙΤΤΑ (ἐκ τοῦ ὅπου ἔρχεται ὁ ΛΑ-ΧΑΦΗΣ).

Παρεφρόνητας;

ΛΑ-ΧΑΦΗΣ

Πλὴν οὐχ δὲν εἶναι, Σαλαδὶν, δὲν ἔχασας.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (μόλις ἀκούων)

Ναί, ναί, σοὶ λέγω. Πλήρωσον, ναί, πλήρωσον.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πλήρωσον λέγει! Μένει ἡ βασιλίσσα ἀκόμη.

ΑΙΤΤΙΣ

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ὁμοίως)

Δὲν σημαίνει. Εἰς τὸν τόπον τῆς δὲν εἶναι.

ΣΙΤΤΑ

Κάμε τώρα, καὶ πῶς ἤμπορῶ εἰπὲ νὰ στείλω διὰ τὰ δηνάρια.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὡς πάντοτε βεβαίως. (Ἔχων τοὺς ὀρθακμοὺς ἐπὶ τῶν πετσῶν)
Ἔστω καὶ αὐτὸ,

πῶς δὲν ὑπάρχει πλέον ἡ βασιλίσσα, καὶ πάλιν ῥοῦχ δὲν εἶσαι ἔμως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (πλησιάζει, καὶ ἀντιτίθει τοὺς πετσούς).

Εἶμαι ῥοῦχ.

Τὸ θέλω.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Βλέπω· εἶν' ὥς τὸ παιγνίδιον τὸ κέρδος, ὥς τὸ κέρδος εἶν' ἡ πληρωμή.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (πρὸς τὴν Σιττίν).

Τί λέγει οὗτος;

ΣΙΤΤΑ (ἐνίσταται ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν Ἀλ-Χαφῆ).

Τὸν ἡξεύρεις· δύσκολος.

Αἶ! Θέλει παρακλήσεις. Ἴσως καὶ φθονεῖ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σὲ νὰ φθονήσῃ; Σὲ, τὴν ἀδελφὴν μου; Τί,

ὦ Ἀλ-Χαφῆ, ἀκούω; Φθονερός;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ τίς;
Τὸν μυελὸν τῆς μάλλον ἤθελον ἐγὼ,
νὰ ἔχω, καὶ νὰ εἶμαι ὡς αὐτὴ καλός.

ΣΙΤΤΑ

Πάντοτε ὅμως τακτικῶς ἐπλήρῳσε,
καὶ τώρα θὰ πληρώσῃ. Ἄφες εἰς ἐμέ.
Θὰ στείλω νὰ τὰ λάβω. Ὑπαγε, Χαφὴ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τὴν κωμωδίαν ὄχι, περισσότερον
δὲν παίζω. Πρέπει νὰ τὸ μάθῃ.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς καὶ τίς;
ΣΙΤΤΑ

Ὁ λόγος σου εἶν' οὗτος, Ἀλ-Χαφὴ; Αὐτὰ
μοὶ ὑπεσχέθης;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πῶς θὰ φθάσῃ ὡς ἐκεῖ
ποῦ ἤξευρον;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τί τρέχει δὲν θὰ μάθωμεν;
ΣΙΤΤΑ

Φρόνιμος ἔσο, σὲ παρακαλῶ, Χαφὴ.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Παράδοξον! Τί ἔχει ἡ Σιττά λοιπὸν
θερμῶς τοσοῦτον κ' ἐπισήμῳς νὰ ζητῇ
παρὰ τοῦ ξένου, τοῦ Δερβίσου, καὶ οὐχί
παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μάλλον, παρ' ἐμοῦ;

ΣΙΤΤΑ

Δὲν εἶναι πρᾶγμα, ἀδελφέ μου, ἄξιον

τοῦ κόπου. Μὴ τῷ δίδῃς τόσῃν προσοχῇν.

Ἦξεύρεις πῶς πολλάκις τὴν ποσότητα

σ' εἶχον κερδήσει, τὴν ἰδίαν πάντοτε.

Χρημάτων ἵνα μὴ ἔχω πλήν συνέπεσεν

ἀνάγκην, οὔτε τὸ ταμεῖον πλησμονὴν,

καὶ τὰ ἀφῆκα οὕτως ἀνεξόφλητα.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἄν μόνον τοῦτο!

ΣΙΓΓΑ

Καὶ τιν' ἄλλα ὥς αὐτά.

Εἰς τὸ ταμεῖον ἔμεινε καὶ ὁ, τι σὺ

ἐσχάτως δῶρον μ' εἶχες δώσει. Ἐμείνεν

ὀλίγους μῆνας.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Οὐδὲ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς οὐδὲ τοῦτο; Δὲν λαλεῖς λοιπόν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐξ οὗ

τοὺς ἐξ Αἰγύπτου πόρους περιμένομεν,

οὐ μόνον.

ΣΙΓΓΑ (τῷ Σαλαδίνῳ).

Τὸν ἀκούεις;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Οὐδὲν ἔλαβεν

ἀλλὰ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φιλτάτῃ κόρῃ! — Καὶ κατέβαλεν.

Οὐχί;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ ὦτ ῥήμ .υοπόκ ὅοτ
 Σοὶ διατήρει πᾶσαν τὴν αὐλήν,
 καὶ τὴν δαπάνην ὠκονόμει πᾶσάν σου.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ ῥήμ .όν' νωτ' ἀμφοχ
 'Π ἀδελφὴ μου εἴν' αὐτή! (τὴν ἐντοχ' ἀλλ' αἰετ' αἰετ')

ΣΙΤΤΑ ῥωτ' ὅοτ ἀκ' ῥήμ ὅτ ἰοκ
 ΣΙΤΤΑ / Καὶ τίς

διὰ νὰ πράττω τοῦτο μὲ κατέστησε νομόμ νλ
 τόσον πλουσίαν; Οὐχὶ σὺ, ὦ ἀδελφέ;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ ῥήμ .όν' νωτ' ἀμφοχ
 'Ὡς θὰ τὴν καταστήτῃ πάλιν πᾶμπτωχον
 μετ' οὐ πολὺ, ὥς εἶναι καὶ ὁ ἴδιος.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ ῥωντ' αἰετ' ἀμφοχ

Πτωχὸς ὁ ἀδελφός της; Εἴμ' ἐγὼ πτωχός;
 Καὶ πότε εἶχον πλέον, πότε ἔλαττον;
 'Εν ξίφος, ἓνα ἵππον καὶ ἓν ἐνδυμα
 κ' ἓνα Θεόν· τί ἄλλο μοὶ χρειάζεται;
 Καὶ ταῦτα πότε νὰ μοὶ λείψουν ἡμποροῦν;
 'Αλλὰ νὰ σ' ἐπιπλήξω πρέπει, 'Αλ-Χαφὴ.

ΣΙΤΤΑ ῥωτ' ὅοτ ἀκ' ῥήμ ὅτ ἰοκ
 Μὴ ἐπιπλήττης. Εἴθε μ' ἦτον δυνατὸν νομόμ ὅο
 καὶ τὸν πατέρα ν' ἀπαλλάξω μεριμνῶν!

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ ῥωτ' ὅοτ ἀκ' ῥήμ ὅτ ἰοκ

Φεῦ! τὴν χαρὰν μου ἔσθεις διὰ μιᾶς.
 Οὐδὲν μοὶ λείπει δι' ἐμέ· ἀλλ' εἰς αὐτὸν
 λείπουσι πλεῖστα, κ' εἰς ἡμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ.
 Εἰπέτε, τί νὰ πράξω; Θεὸν ἀργήσωσι
 τὰ ἐξ Αἰγύπτου ἴσως. Διατὶ Θεὸς ἀφ
 γινώσκει. Ἐκεῖ εἶναι ἡσυχον τὸ πᾶν.
 Νὰ περικύψω ἔξοδα, νὰ στερηθῶ,

εἶμ' ἑτοιμος, εἰς ὅλα ἑτοιμος, εἰάν τις ἐμὲ καὶ μόνον ταῦτ' ἀπέβλεπον, κ' ἐγὼ μὴ νὰ ὑποφέρω μόνον εἶχον ἐξ αὐτῶν. Πλὴν τί νὰ κάμω; Ἴππον, ξίφος, ἐνδυμα πρέπει νὰ ἔχω. Ν' ἀποκάψω τίποτε ἐκ τοῦ Θεοῦ μου δὲν μοι εἶναι δυνατόν. Ἐκεῖνος ἄλλως τί ζητεῖ; Ὀλίγιστα.

Τὴν μόνην μου καρδίαν. — Ἐκτιζὼν Χαφὴ, πολλὰς ἐλπίδας εἰς τὰ περισσεύματα τοῦ θησαυροῦ σου.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Περисσεύματα! Εἰπέ

καὶ μόνος, τῆς ἀγχόνης ἢ τοῦ πάλου ἂν θὰ ἐσωζέμην, φωραθεὶς περισσευμα νὰ ἔχω. Ἴσως μᾶλλον ὑπεξαίρεσιν θεν' ἀπετόλμων.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ τί κάμνομεν λοιπόν;

Νὰ δανεισθῇς παρ' ἄλλου δὲν ἐδύνασο πρὶν δεκατίσης τὴν Σιττάν;

ΣΙΤΤΑ

Καὶ θ' ἄρηνον

ἐγὼ νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὸ δικαίωμα; Ἀκόμη ἐπιμένω, οὔτε ἐντελῶς ἀκόμη ἐξηντλήθην.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁχι ἐντελῶς!

Αὐτὸ δὰ μόνον ἔλειπε! Σπεῦσον, Χαφὴ, ἐξεῦρε τρόπον, ὅπως καὶ παρ' οὔτινος δύνασαι, λάβε, ὕπαγε; δανείσθητι.

πλήν παρ' ἐκείνων οὐκ ἐγὼ ἐπλούτισα,
Χαφὴ, μὴ ζήτηι δάνεια, μὴ τοῖς φανῇ
ὅτι ὀπίσω τοῖς ζητῶ τὰ κέρδη των.

Πρὸς φιλαργύρους ἀποτάθητι. Αὐτοὶ
προθύμως μοι δανείζουν. Εἰς τὰς χεῖράς μου
ἤξεύρουν ὁ χρυσὸς τῶν πῶς καρποφορεῖ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τοὺς φιλαργύρους δὲν γνωρίζω.

ΣΙΤΤΑ

Ἀληθῶς.

Ἦκουσα, — τώρα μοι ἐπέρχεται, Χαφὴ, —
ὁ φίλος σου ἀρτίως πῶς ἐπέστρεψε.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Φίλος μου; Φίλος; Ποῖος εἶν' ὁ φίλος μου;

ΣΙΤΤΑ

Ὁ Ἰουδαῖος εἶναι, ὁ περίφημος.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Εἰς Ἰουδαῖος; Τὸν ἐφήμισα ἐγώ;

ΣΙΤΤΑ

Ὅν ὁ Θεὸς του — ἔχω ἔτι ἑναυλα
ὅσα μοι εἶπες ἑμιλῶν περὶ αὐτοῦ —
διὰ τοῦ μικροτάτου ἐκ τῶν δώρων του
καὶ τοῦ μεγίστου ἀφειδῶς ἐπροίχισε.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τοιαῦτα εἶπον; Ποίαν εἶχον ἑννοίαν.

ΣΙΤΤΑ

Τοῦ μικροτάτου, πλούτου τοῦ μεγίστου δέ,
σοφίας.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἰουδαῖον περιέγραψα
τοιουτοτρόπως; Ἰουδαῖον;

ΣΙΤΤΑ

Πῶς; αὐτὰ
δὲν μοι τὰ εἶπες περὶ τοῦ Ναθάν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἄ! ναί.
Περὶ ἐκείνου λέγεις; περὶ τοῦ Ναθάν;
Διόλου δὲν μ' ἐπῆλθεν εἰς τὴν μνήμην μου.
Ἄ! Τέλος πάντων πάλιν ἦλθε; Φαίνεται
πῶς δὲν θὰ εἶναι εἰς κακὴν κατάστασιν.
Ναί, ναί. Αὐτὸν ἐκάλει ὁ λαὸς σοφόν.
Καὶ πλούσιον προσέτι.

ΣΙΤΤΑ

Τώρα πλούσιον
ὕπέρ ποτε τὸν λέγει. Τὰ πολύτιμα
ὅσα κομίζων ἐπανῆλθεν, ἅπαντα
φημίζ' ἡ πόλις.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πάλιν εἶν' ὁ πλούσιος
λοιπόν· βεβαίως ἔσται πάλιν ὁ σοφός.

ΣΙΤΤΑ

Χαφὴ, τί λέγεις; Ἄν τὸν ἐδοκίμαζες;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πρὸς τί ἐκεῖνον; διὰ δάνειον; Ἀλλὰ
δὲν τὸν γνωρίζεις. Εἰς αὐτὸ συνίσταται
ἡ ὅλη του σοφία, ἔτι δάνεια
ποτὲ δὲν δίδει.

ΣΙΤΤΑ

Μοι τὸν ἐζωγράφιζες
διὰ χρωμάτων διαφορῶν ἄλλοτε.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Δανείζει ἐν ἀνάγκῃ ἐμπορεύματα·
 χρήματα ὅμως, χρήματα, ὦ! χρήματα
 ποτέ. Ἄλλ' εἶναι Ἰουδαῖος ἄλλως τε
 ἐκ τῶν σπανίων Ἰουδαίων. Ἔχει νοῦν,
 νὰ ζῇ ἡξεύρει, παίζει ἄριστα πεσσούς.
 Ἄλλὰ τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἐπὶ καλοῦ,
 κ' ἐπὶ κακοῦ ἐπίσης διακρίνεται.
 Μὴ προσδοκᾶτε παρ' αὐτοῦ. Εἰς τοὺς πτωχοὺς,
 ναί, δίδ', εἰς πείσμα καὶ αὐτοῦ τοῦ Σάλαδιν,
 οὐχ ὅσα οὗτος, πλὴν προθύμως ὡς αὐτός,
 κ' ἐπίσης ἀκομπάστως. Ὁ Χριστιανός,
 ὁ Μουσουλμάνος, ὁ Φαρσῆς, τὸ ἴδιον
 τῷ εἶναι.

ΣΙΤΤΑ

Καὶ τοιοῦτος ἄνθρωπος...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ποτέ

περὶ ἀνδρὸς τοιοῦτου πῶς δὲν ἤκουσα;

ΣΙΤΤΑ

Αὐτὸς δὲν θὰ δανείσῃ εἰς τὸν Σάλαδιν,
 ἔστις δι' ἄλλους πάντοτε χρειάζεται,
 διὰ τὴν ἑαυτὸν τοῦ δὲ ποτέ;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἴδού

τὸν Ἰουδαῖον πάλιν ποῦ εὕρίσκετε,
 τὸν χονδροῖουδαῖον. ὦ! πιστεύσατε,
 ζηλοτυπεῖ τοσούτον εἰς τὸ δίδειν! ναί,
 ρηονεῖ! Ὅσακις λέγεται τὸ «Ὁ Θεὸς
 νὰ τ' ἀποδώσῃ» διὰ μόνον ἑαυτὸν

νὰ τὸ ἀκούῃ ἀξιοῖ, καὶ δι' αὐτὸ
ποτέ του δὲν δανείζει, ἵνα πάντοτε
νὰ δίδῃ ἔχῃ. Ἐπειδὴ δ' ὁ νόμος του
τῷ ἐπιβάλλει εὐποιῖαν, οὐχὶ δὲ
καὶ εὐπροσηγορίαν, εἶναι δι' αὐτὸ
ἢ εὐποιῖα ἢ τις τὸν κατέστησε
πάντων ἀνθρώπων δυσπροσηγορώτατον.
Τὰ ἔχομεν χαλάσει μὲν ἀπὸ τινος,
πλὴν μὴ φρονῆτε διὰ τοῦτο πῶς λαλῶ
περὶ αὐτοῦ ἀδίκως. Πρὸς πᾶν ἄλλο ἄριστος,
πρὸς τοῦτο μόνον δὲν ἀξίζει τίποτε.
ὦ! τίποτε, σᾶς λέγω. Τρέχω πλὴν εὐθὺς
νὰ χρούσω ἄλλας θύρας. . . Μ' ἦλθε κατὰ νοῦν
ἐκ τῆς Μαυριτανίας εἰς φιλάργυρος
καὶ πλούσιος συγχρόνως.— Ἀ! ἐκεῖ, ἐκεῖ.

ΣΙΤΤΑ

Χαφὴ, μὴ σπεύδῃς τόσον.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄφες, ἄφες τον.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΣΙΤΤΑ, ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ.

ΣΙΤΤΑ

Ἐπῆγε, νὰ μὲ φύγῃ ὥς ἂν ἤθελε.
Τί τρέχει; Ἠπατήθη ἢ μᾶς ἀπατᾷ;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Μ' ἐρωτᾷς, ὅταν περὶ τίνος πρόκειται
καὶ δὲν ἤξεύρω; Περὶ τοῦ Ἑβραίου σας,
τοῦ Ναθὰν τούτου, τώρα πρωτοήκουσα.

ΣΙΤΤΑ

Τὴν προσοχὴν σου ἄνθρωπος διέφυγε
ὅστις τοὺς τάφους τοῦ Δαυὶδ φημίζεται
καὶ Σολομῶντος σκάψας, καὶ δι' ἐπωδῆς
ἰσχυροτάτης λύσας τὰς σφραγίδας των;
Ἐξ αὐτῶν ἔλκει, λέγεται, ἐνίοτε
τοὺς ἀπεράντους θησαυροὺς του, οἵτινες
πρέπ' εἰς πηγὴν τοιαύτην νὰ ὀφείλωνται.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸν πλοῦτον του ἐκ τάφων ἐὰν ἔλαβεν
ὁ ἀνὴρ οὗτος, εἰς αὐτοὺς οὐ Σολομῶν
οὐδὲ Δαβὶδ, ἀλλὰ τις ἔκειτο μωρός.

ΣΙΤΤΑ

Ἦ τις κακοῦργος. Ἦ πηγὴ τοῦ πλούτου του
ὑπάρχει μᾶλλον ἀφθονος, ἀκένωτος,
ἀφ' ὅ,τ' οἱ τάφοι οὖς πληροῖ ὁ Μαμμωνάς.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὡς ἤκουσα νὰ λέγῃς, ἐμπορεύεται.

ΣΙΤΤΑ

Αἱ κάμηλοί του πάσας διασχίζουσι
τὰς λεωφόρους καὶ διαπορεύονται
τὰς ἐρημίας· τὰ δὲ κοῖλα πλοῖά του
εἰς τοὺς λιμένας πάντας ἀγκυροβολοῦν.
Αὐτὰ μοὶ εἶπεν ἄλλοτε ὁ Ἀλ-Χαφῆς,
καὶ ἐνθουσία λέγων πόσον εὐγενῶς
κ' ἐλευθερίως ἔδιδεν ὁ φίλος του
ὅσους φρονίμως καὶ ἀόκνως θησαυροὺς
συνῆγε, μὴ νομίζων τοῦτο ἀγενές.
Προσέθετε δὲ πόσον ἦν ἀπρόληπτον
τὸ πνεῦμά του, καὶ πόσον ἦ καρδία του
ἀρετῆς πάσης, παντὸς κάλλους συγγενῆς.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τώρα δὲ τόσον ἀμφιβόλως ὁ Χαφῆς
περὶ αὐτοῦ ὠμίλει καὶ ψυχρῶς!

ΣΙΤΤΑ

Ψυχρῶς

δὲν λέγω· μᾶλλον ὥς στενοχωρούμενος,
ὥς νὰ τὸν ἐπαινέσῃ ἐπικίνδυνον
ἂν ἐθεώρει, νὰ τὸν ψέξῃ ἄδικον.
Ἦ, εἶναι ὁ λαός του κατ' ἀλήθειαν
τοιούτος, ὥστε οὐδ' ὁ ἄριστος αὐτοῦ
νὰ μὴ στερῇται τῶν ἐλαττωμάτων του,
καὶ διὰ τοῦτο ἔχει νὰ ἐρυθριᾷ
διὰ τὸν φίλον ὁ Χαφῆς;— Ἀλλ' οὐ φροντίς!
Ἀνώτερος ἂν εἶναι ἢ κατώτερος
Ἑβραίου ὁ Ἑβραῖος, εἶναι πλούσιος;
Μᾶς ἀρκεῖ τοῦτο.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Πλὴν δὲν θέλεις, ἀδελφῆ,
νὰ λάβω διὰ βίας τὸ ταμεῖόν του;

ΣΙΤΤΑ

Ναί. Πλὴν τί λέγεις βίαν; Πῦρ καὶ σίδηρον;
ᾠ! ὄχι. Ἀλλη βία πρὸς τὸν ἀσθενῆ
εἶν' ἀναγκαία πλὴν τῆς ἀσθενείας του;—
Εἰς τὸ χαρέμιόν μου τώρα μετ' ἐμοῦ
ἐλθὲ, ν' ἀκούσῃς μίαν τραγωδίστριαν
ὠραίαν. Χθὲς ἀκόμη τὴν ἡγόρασα.
Ἴσως ἐν τούτοις ἔλθ' εἰς ὠριμότητα
τὸ σχέδιόν μου περὶ τοῦ Ναθάν. Ἐλθέ. (Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Θέσις μεταξύ τῆς οἰκίας τοῦ Ναθάν καὶ τοῦ ἄλσους
τῶν φοινίκων.

ΡΕΧΑ καὶ ΝΑΘΑΝ ἐξέρχονται τῆς οἰκίας. ΔΑΪΑ μετ' ὀλίγον προσέρχεται.

ΡΕΧΑ

Ἦργησας, πάτερ. Ἴσως δὲν τὸν εὕρωμεν.

ΝΑΘΑΝ

Αἶ, αἶ! κ' ἐδὼ ἀκόμη εἰς τοὺς φοίνικας
ἐὰν δὲν εἶναι, θενὰ εἶναι ἀλλαχοῦ.

Ἦρέμει. Βλέπεις, ἡ Δαΐα ἔρχεται.

ΡΕΧΑ

Τὰ ἔχνη του βεβαίως θεν' ἀπώλεσε.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν τὸ πιστεύω.

ΡΕΧΑ

Ἄλλως θενὰ ἔσπευδε.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν θὰ μᾶς εἶδε.

ΡΕΧΑ

ὦ! Μᾶς βλέπει τώρα.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ

διπλασιάζει βῆμα. Ἦσυχος, ὦ! ἦσυχος
ἔσο.

ΡΕΧΑ

ὦ πάτερ, κόρην θενὰ ἤθελες
ἦτις νὰ ἡσυχάζῃ θὰ ἡδύνατο
ἀμεριμνοῦσα τίνος εὐεργέτημα
εἶν' ἡ ζωὴ της; Ἡ ζωὴ, — ἣν ἀγαπᾷ
διότι κατὰ πρῶτον τὴν ὀφείλ' εἰς σέ.

ΝΑΘΑΝ

Ἄλλην ἀφ' ὅ,τι εἶσαι δὲν σέ ἤθελον,
καὶ ἂν ἀκόμῃ ἤξευρον πῶς ἄλλο τι
εἰς τὴν ψυχὴν σου ἀνατέλλει.

ΡΕΧΑ

Πάτερ, τί;

ΝΑΘΑΝ

Μ' ἐρωτᾷς τοῦτο; δειλῶς τόσον μ' ἐρωτᾷς;
Ὅ,τι καὶ ἂν ἐντός σου διεγείρεται,
ἡ ἀθωότης καὶ ἡ φύσις τὸ κινεῖ.
Μὴ θλίβου διὰ τοῦτο, ὥς δὲν θλίβομαι
κ' ἐγώ· πλὴν δός μοι τὴν ὑπόσχεσιν, ἐὰν
λαλήσῃ σαφεστέρως ἡ καρδιά σου
ποτέ, νὰ μὴ μοὶ κρύψῃς τὰς εὐχὰς αὐτῆς.

ΡΕΧΑ

Φρίττω κ' εἰς μόνην τὴν ιδέαν πῶς ποτέ
θὰ θέλω νὰ σοὶ κρύψω τὴν καρδίαν μου.

ΝΑΘΑΝ

Ἀπεφασίσθη. Ἄλλαι λέξεις περιτταί.
Ἄλλ' ἰδοὺ, ἦλθεν ἡ Δαΐα. (Πρὸς τὴν Δαΐαν)
Τί λοιπόν;

ΔΑΪΑ

Περιπατεῖ ἀκόμ' ὑπὸ τοὺς φοίνικας.
Περὶ τὸν τοῖχον τώρα θὰ στραφῇ. Ἴδου
ἔρχεται.

ΡΕΧΑ

Ἀμφιρρέπων φαίνεται πρὸς ποῦ
θενὰ προέλθῃ, κάτω, ἢ ἀριστερῶς,
ἢ δεξιῶς.

ΔΔΙΑ

ὦ! ὄχι! Περὶ τὴν μονὴν
θα περιέλθῃ δις ἢ τρίς, καὶ ἔπειτα
θενὰ διέλθῃ ἀπ' ἐδῶ. Τί στοίχημα;

ΡΕΧΑ

Ναί, οὕτως, οὕτω. Τὸν ὠμίλησας λοιπόν;
Καὶ σήμερον πῶς εἶναι.

ΔΔΙΑ

Καθὼς πάντοτε.

ΝΑΘΑΝ

Προφυλαχθῆτε μήπως σᾶς ἰδῇ ἐδῶ.
Ἀποσυρθῆτε· μᾶλλον δέ, εἰσέλθετε.

ΡΕΧΑ

Ἐν βλέμμα μόνον! Ἄ, καὶ ἡ φραγὴ αὐτῇ,
πῶς μοὶ τὸν κρύπτει!

ΝΑΘΑΝ

Σπεῦσον, σπεῦσον. Ὁ πατὴρ
δίκαιον ἔχει. Εἶναι φόβος, ἂν σ' ἰδῇ,
ὀπίσω πάλιν μὴ στραφῇ.

ΡΕΧΑ

Ἄ, ἡ φραγὴ!

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἂν ἐξέλθῃ αἰφνηδίως ἐξ αὐτῆς,
θα σᾶς ἰδῇ ἀφεύκτως. Ἄλλ' ἀπέλθετε.

ΔΔΙΑ

Ἐλθὲ, ἐλθέ. Ἡξεύρω ἐν παράθυρον
ὅθεν νὰ τοὺς ἰδῶμεν ἡμποροῦμεν.

ΡΕΧΑ |

Ναί;

(Ἀπέρχονται ἀμφότεραι).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΝΑΘΑΝ καὶ μετὰ ταῦτα ἀμείσως ΝΑΪΤΗΣ.

ΝΑΘΑΝ

Σχεδὸν μ' ἐμπνέει φόβον ὁ ἀλλόκοτος.
Σχεδὸν διστάζω πρὸ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ.
Ἄνθρωπος τόσον ἄνθρωπον πῶς ἡμπορεῖ
εἰς ταραχὴν νὰ φέρῃ; Ἄλλ' ἰδοὺ αὐτὸς,
ἔρχεται.—Νέος ἀνδρικός, μὰ τὸν Θεόν!
Τὸ ἀγαθὸν του βλέμμα, τὸ προκλητικὸν
μ' ἀρέσκει, καὶ τὸ βῆμα τὸ γενναῖόν του.
Πικρὸς ἂν εἶναι ὁ φλοιὸς, ἀλλ' ὁ πυρὴν
δὲν εἶναι πάντως.—Πότε εἶδον ὅμοιον;
Εὐγενῇ Φράγκε, ἂν μοὶ συγχωρῇτε . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΝΑΘΑΝ

Ἐὰν μὲ συγχωρῇτε ; . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί, Ἑβραῖε ; τί ;

ΝΑΘΑΝ

Ἄδειαν ἔχω νὰ σᾶς ὁμιλήσω ;

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς

θενὰ τὸ ἐμποδίσω ; Ὅμως σύντομα.

ΝΑΘΑΝ

Μὲ συγχωρεῖτε. Τόσον μὴ παρέρχεσθε
ὑπερηφάνως καὶ περιφρονητικῶς
ἄνθρωπον ὅστις τόσα σᾶς ὀφείλει.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς;

Ἄ! Ἐννοῶ, νομίζω. Εἴσθε σεῖς, ... οὐχί; ...

ΝΑΘΑΝ

Ναθάν καλοῦμαι, καὶ τῆς κόρης ὁ πατήρ
εἰμὶ, ἣν μεγαθύμως ἐλυτρώσατε,
καὶ ἦλθον ...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἴσως νὰ μ' εὐχαριστήσητε;

Ἄς λείψῃ. Διὰ τόσον μικρολόγημα
εὐγνωμοσύνην ἱκανὴν ὑπέμεινα.
Σὺ δὲ πρὸ πάντων, σὺ, οὐδὲν μοὶ χρεωστεῖς.
Ἐγνώριζον πῶς ἦτον αὐτὴ κόρη σου;
Καθῆκον τοῦ Ναίτου εἶναι, βοηθὸς
τοῦ πάσχοντος νὰ σπεύδῃ, οἷος δήποτε.
Καὶ ἄλλως τε μοὶ ἦτο τότε ἡ ζωὴ
εἰς βάρος, καὶ προθύμως τὴν προσέφερον
ἀντάλλαγμα' ἀντὶ πάσης ἄλλης, ἂν αὐτὴ
καὶ Ἰουδαίας ἔτι ὑπετίθετο
πῶς εἶναι.

ΝΑΘΑΝ

Μέγα, μέγα καὶ ἀπαίσιον!

Ἄλλ' ὅμως ἐννοεῖται κ' ἡ στροφή αὐτή.
Τὸ μετριόφρον μεγαλεῖον κρύπτεται
τοῦ ἀπαισίου ὀπισθεν, τὸν θαυμασμὸν
ἐν' ἀποφύγῃ. Τὴν θυσίαν πλὴν τοῦ θαυμασμοῦ
ἂν ἀποκρούῃ, ποίαν ἄλλην ἄραγε
δὲν ἀποκρούει;— Ἄν δὲν ἦσθ' αἰχμάλωτος
καὶ ξένος, ὦ ἱππότα, τόσον τολμηρῶς
δὲν θὰ ἡρώτων. Διατάξατε· εἰς τί
νὰ σᾶς ὑπηρετήσω δύναμαι;

ΝΑΪΤΗΣ

Σεῖς ; εἰς οὐδέν.

ΝΑΘΑΝ

Πλούσιος εἶμαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς ὁ πλουσιώτερος
τῶν Ἰουδαίων εἶναι καὶ ὁ ἄριστος
δὲν εἶμαι γνώμης.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἀρνεῖσθε δι' αὐτὸ
ὅ,τι οὐχ ἤττον ἔχει οὗτος ἄριστον ;
Τοῦ πλούτου τοῦ τὴν χρῆσιν ἀποκρούετε ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἔστω, δὲν θέλω ἐντελῶς νὰ σ' ἀρνηθῶ.
δὲν θέλω τοῦτο, ὑπὲρ τοῦ μανδύου μου.
Ἄμα φθαρῇ διόλου καὶ παραλυθῇ,
ὥστε νὰ μὴ τῷ μένῃ ράκος ἢ ραφὴ,
θα σοὶ ζητήσω ὕφασμα ἢ χρήματα
νὰ μοὶ δανείσης.—Μὴ τὰ ἐκαταίβασες.
Ἀκόμῃ εἶσαι ἀσφαλὴς· δὲν ἔφθασεν
εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον. Ὑπερφέρεται,
ὥς βλέπεις. Μόνον ἔχ' ἡ μία ποδιὰ
τὴν ἀσχημον κηλίδα. Εἶν' ἐκ τοῦ πυρός.
Ἐγένετο ὅτε εἰς τὰς φλόγας ἔφερον
τὴν κόρην σου.

ΝΑΘΑΝ (λαμβάνων καὶ παρατηρῶν τὴν κηλίδα).

Τῷ ὄντι, τί παράδοξον,
μία κηλὶς, ἐν στίγμα τόσον δύσμορφον,
ὑπὲρ τινος νὰ εἶναι ἀψευδέστερος
μάρτυς, αὐτῶν τοῦ τῶν χειλέων ! Ἦθελον

νὰ τὴν φιλήσω.— Ἦτον, συγχωρήσατε,
ἀκούσιον.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΝΑΘΑΝ

Δάκρυ πῶς ἐστάλαξεν
εἰς τὴν κηλίδα.

ΝΑΪΤΗΣ

Αἶ! δὲν βλάπτει· ἔμπειρος
ράνιδων εἶναι ὁ μανδύας.— (Ἦρχισε
νὰ μὲ ταραττή ὁ Ἑβραῖος).

ΝΑΘΑΝ

Ἔχετε
τὴν καλωσύνην τοῦτον τὸν μανδύαν σας
νὰ στείλητ' ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν κόρην μου;

ΝΑΪΤΗΣ

Πρὸς τί;

ΝΑΘΑΝ

Κ' ἐκείνη εἰς τὰ χεῖλη της αὐτὴν
νὰ φέρῃ τὴν κηλίδα. Μάτην εὐχεται
νὰ ψαύσῃ ἡ ἰδία τῶν γονάτων σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλ' Ἰουδαῖε — ὀνομάζεσαι Ναθάν;
Ἄλλὰ Ναθάν —, τοῦ λόγου χρῆσιν κάμνετε
καλὴν, — ἀρίστην χρῆσιν, — δεξιότατα.
Ἐκπλήττομαι — τῷ ὄντι, — θενὰ ἤθελον ...

ΝΑΘΑΝ

Ποιεῖσθε, προσποιεῖσθε ὅπως θέλετε.
Κ' ἐδῶ σᾶς ἀνευρίσκω. Εἰσθε ἀγαθοὶ
κ' ἐντιμοὶ τόσον, ὥστε δὲν ἤθέλετε

φιλόφρων νὰ δειχθῇτε. Ὅλην αἴσθημα
τὴν κόρην, ὅλην ζῆλον τὴν θεράπαιναν
ιδῶν, καὶ τὸν πατέρα λείποντα μακρὰν,
μὴ τ' ὄνομά της πάθῃ ἐφοβήθητε,
καὶ τὴν δοκιμασίαν ἀπεφύγετε
τὴν νίκην ἀποφεύγων. Σᾶς εὐχαριστῶ
καὶ διὰ τοῦτο.

ΝΑΪΤΗΣ

Σκέπτεσθε, ὁμολογῶ,
ὥς οἱ Ναίται ὥφειλον νὰ σκέπτονται.

ΝΑΘΑΝ

Ναίται μόνον; μόνον ὥφειλον; καθ' ὃ
ἐπιβαλλόντων τοῦτο τῶν κανόνων των;
Πῶς σκέπτονται ἡξεύρω ἄνδρες ἀγαθοί,
ὅτι τοιούτους δ' ὅλ' οἱ τόποι ἔχουσι.

ΝΑΪΤΗΣ

Διαφορὰ ἐλπίζω πῶς ὑπάρχει.

ΝΑΘΑΝ

Ναί.

Ὑπάρχ' εἰς χρῶμα, εἰς μορφήν, εἰς ἔνδυμα.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ ἐδὼ μᾶλλον, ἐκεῖ ἦττον.

ΝΑΘΑΝ

Ἄστημος

κυρίως εἶναι αὕτη ἡ διαφορὰ.

Μεγάλοι ἄνδρες πανταχοῦ χρειάζονται
καὶ ἔκτασιν μεγάλην. Ὅπου φύονται
πυκνοί, ἀλλήλως θραύονται τοὺς κλάδους των.
Οἱ δ' ὥς ἡμεῖς, μετρίου ἀναστήματος,
εἰς μέγα πλῆθος πανταχοῦ εὐρίσκονται.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀντιδιαβάλλωνται,
τὸ ξύλον πρέπει τὸν φλοιὸν ν' ἀνέχεται,
νὰ μὴ καυχᾶται πρέπει κορυφίδιον
πῶς τοῦτο μόνον δὲν ἐξῆλθ' ἐκ χώματος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄριστα λέγεις. Πλὴν γνωρίζεις τὸν λαὸν
τὸν πρῶτον μετελθόντα τὴν διαβολήν;
Ναθὰν, ἡξεύρεις ποῖος πάντων τῶν λαῶν
τὸ πρῶτον ὠνομάσθη ἐκλεκτὸς λαός;
Τί; Καὶ ἂν τοῦτον δὲν μισῶ μὲν τὸν λαόν,
ἐνεκα ὅμως τῆς ὑπεροψίας του
ἠναγκασμένος εἶμαι νὰ περιφρονῶ,
ὑπεροψίας ἣν ἐκληροδότησεν
εἰς Μουσουλμάνους κ' εἰς Χριστιανούς, ἐξ ὧν
καθεὶς κηρύττει πῶς Θεὸς ἀληθινὸς
εἶν' ὁ Θεός του μόνος;— Ἀπορεῖς αὐτὸ
πῶς λέγω, ὦν Ναΐτης καὶ Χριστιανός;
Πότε καὶ ποῦ ἐδείχθη ἡ θεοσεβῆς
μανία τοῦ νὰ ἔχῃ ἕκαστος Θεὸν
τὸν ἄριστον, καὶ τοῦτον πᾶσι τοῖς λαοῖς
νὰ ἐπιβάλλῃ, καθ' ὃ πάντων ἄριστον,
πότε ἐδείχθη εἰδεχθέστερον παρὰ
τώρα κ' ἐδώ; Ἄν τώρα εἶναί τις ἐδῶ
καὶ δὲν τῷ πέσῃ ἡ ἀχλὺς τῶν ὀφθαλμῶν...
Ἄλλ' ἄς τυφλώττῃ ὅστις θέλει.— Λησμονῶν
ὅσα σοὶ εἶπον, ἄφες με.

ΝΑΘΑΝ

Ὑπέρ ποτε

ἡξευρε ὅτι μὲ προσήλωσας εἰς σέ.
Ἐλθέ! ὦ, φίλοι πρέπει, ναὶ, νὰ εἵμεθα.

Ἄν θέλῃς, τὸν λαόν μου περιφρόνει. Δὲν ἐκλέξαμεν κ' οἱ δύο τοὺς λαούς μας. Μὴ εἴμεθα οἱ λαοὶ μας; Τί ἐστὶ λαός; Χριστιανὸς κ' Ἑβραῖος μὴ Χριστιανὸς κ' Ἑβραῖος εἶναι πρὶν ἢ εἶναι ἄνθρωπος; ὦ! Ἐν' ἀκόμῃ ἂν ἀπήντησα ἐν σοὶ ὅστις ἀρκεῖται νὰ καλῇται ἄνθρωπος!

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, ναὶ, τοιοῦτον, ναὶ, Ναθὰν, ἀπήντησας, ἀπήντησας. Τὴν χεῖρα δός. Αἰσχύνομαι καὶ στιγμὴν μόνον πῶς σὲ παρεγνώρισα.

ΝΑΘΑΝ

Εἰς καύχημά μου! Δὲν παρεγνωρίζεται ὅ,τι χυδαῖον μόνον.

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸ δὲ σπάνιον

δὲν λησμονεῖται. Ναὶ, Ναθὰν, ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἀλλήλοις φίλοι.

ΝΑΘΑΝ

Εἴμεθα

ἤδη. Ὅποια εἰς τὴν Ῥέχαν μου χαρά! Καὶ τίς ὀρίζων αἶθριος ἀνοίγεται ἐμπρὸς μου! Πρῶτον νὰ γνωρίσητε αὐτήν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὑπὸ ἐπιθυμίας διαφλέγομαι. — Πλὴν τίς τοῦ οἴκου σας ἐκτρέχει; Ἡ Δαΐα σας;

ΝΑΘΑΝ

Ναί. Ἀλλ' ἡ ταραχὴ της...

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς τὴν Ῥέχαν μας

δὲν θὰ συνέβη τίποτε;

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Οι ἄνωτέρω, καὶ ΔΑΪΑ εἰσπορεύονται.

ΔΑΪΑ

Ναθάν! Ναθάν!

ΝΑΘΑΝ

Λοιπόν ;

ΔΑΪΑ

Μὲ συγχωρεῖτε, εὐγενέστατε
ἱππότα ὅτι σᾶς διέκοψα.

ΝΑΘΑΝ

Αἶ, τί

λοιπόν ;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί τρέχει ;

ΔΑΪΑ

Ὁ Σουλτάνος ἔστειλε. . .

ναὶ, ὁ Σουλτάνος. . . ὁ Σουλτάνος σὲ ζητεῖ.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς; Ὁ Σουλτάνος; Ἄ! θὰ θέλῃ νὰ ἰδῇ
τί ἔχω φέρει. Πῶς δὲν ἐξεφόρτωσα
εἰπὲ εἰμὴ ὀλίγα, σχεδὸν τίποτε.

ΔΑΪΑ

Ὅχι, δὲν θέλει νὰ ἰδῇ. Σᾶς θέλει, σᾶς,
αὐτοπροσώπως, καὶ σᾶς θέλει τάχιστα.

ΝΑΘΑΝ

Ἔρχομαι τώρα. Ὑπαγε σὺ, ὕπαγε.

ΔΑΪΑ

Παρακαλῶ, συγγνώμην, γενναιότατε!
'Αλλ' ὁ Σουλτάνος τί νὰ θέλῃ· ἔχομεν
ἀνησυχίαν.

ΝΑΘΑΝ

Θὰ ἰδῶμεν. Ὑπαγε.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΝΑΘΑΝ καὶ ὁ ΝΑΪΤΗΣ.

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπὸν δὲν τὸν γνωρίζεις ἐκ τοῦ σύνεγγυς ;

ΝΑΘΑΝ

Τὸν Σαλαδίν ; Ἀκόμῃ. Δὲν ἀπέφυγον
νὰ τὸν γνωρίσω, οὔτε τὸν ἐζήτησα.
'Η φήμῃ τόσα τῷ ἀπέδιδε καλὰ,
ὥστε νὰ τὴν πιστεύω παρὰ νὰ ἰδῶ
ἐπρόκρινα. Πλὴν τώρα, — καὶ τὰ πράγματα
ἂν ἄλλως εὔρω, — τὴν ζωὴν δωρήσας σοι. . .

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, τοῦτο οὕτως εἶναι· ἡ ζωὴ ἦν ζῶ
ἐκείνου εἶναι δῶρον.

ΝΑΘΑΝ

Δι' αὐτοῦ διπλὴν,
τριπλὴν ἐκεῖνος μοὶ ἐχάρισε ζωὴν.
Τὴν πρὸς ἀλλήλους σχέσιν τοῦτο ἥλλαξε,
καὶ ὥς σαγίνην ἔρριψε περὶ ἐμέ
δεσμεύουσάν με εἰς ὑπηρεσίαν του
ἐσαεί. Μόλις νὰ προσμείνω δύναμαι
τί θὰ πρωτοπροστάξῃ. Εἶμαι ἑτοιμος

εἰς ὅλα, εἶμαι ἕτοιμος νὰ τῷ εἰπῶ
 πῶς ἔνεκά σου εἶμ' εἰς ὅλα ἕτοιμος.

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν ἡδυνήθην μέχρι τοῦδε οὐδ' ἐγὼ
 νὰ τὸν εὐχαριστήσω, καί τοι ἀπαντῶν
 αὐτὸν πολλάκις. Ἦτον ἡ ἐντύπωσις,
 ἣν ἐπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἀπετέλεσα,
 τῆς στιγμῆς μόνον, καὶ ἐσβέσθ' εἰς τὴν στιγμὴν.
 Ἄν μ' ἐνθυμῆται τίς ἡξεύρει; Πρέπει πλὴν
 καὶ ἅπαξ πάλιν νὰ μ' ἐνθυμηθῇ. Αὐτὸς
 θ' ἀποφασίσῃ ἔτι τὰ τῆς τύχης μου.
 Δὲν φθάνει ὅτι εἶμαι εἰς τὸ νεῦμά τσου,
 διὰ θελήσεώς του μόνον ὅτι ζῶ,
 νὰ μάθω πρέπει κατὰ τίνος θέλησιν
 νὰ ζῶ ὀφείλω.

ΝΑΘΑΝ

Ἀληθές· καὶ δι' αὐτὸ
 νὰ σπεύσω πρέπει. Ἴσως εἰς τὸν λόγον τις
 συμπέσῃ λέξις, καὶ μοὶ δώσῃ ἀφορμὴν
 νὰ σ' ἀναφέρω. — Συγχωρεῖς. Ἀπέρχομαι. —
 Καὶ πότε, πότε εἰς τὸν οἶκόν μου λοιπὸν
 θὰ σὲ ἰδῶμεν;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄμα ἔχω ἄδειαν.

ΝΑΘΑΝ

Ἄμα θελήσης.

ΝΑΪΤΗΣ

Σήμερον.

ΝΑΘΑΝ

Παρακαλῶ,
 τὸ ὄνομά σου εἶναι; . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Ἦτον — εἶναι Κούρδ
ἐκ Στάουφεν. — Κούρδ.

ΝΑΘΑΝ

Στάουφεν; ἐκ Στάουφεν;
Στάουφεν;

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς σ' ἐκπλήττει τοῦτο;

ΝΑΘΑΝ

Στάουφεν;

Πολλοὶ ὑπάρχουν ἐκ τῆς γενεᾶς;

ΝΑΪΤΗΣ

Πολλοί.

Ἐνταῦθα κεῖνται ἱκανοὶ τοῦ γένους μου·
ὁ θεῖός μου ἐν ἄλλοις — ἦτοι ὁ πατήρ. —
Πλὴν πῶς μὲ ἀτενίζεις ἀσκαρδαμυκτὶ,
μᾶλλον καὶ μᾶλλον;

ΝΑΘΑΝ

Τίποτε, ὦ! τίποτε.

Πῶς ν' ἀπαυδῇσω βλέπων σε;

ΝΑΪΤΗΣ

Τότε λοιπὸν

ἀπέρχομ' ἐγὼ πρῶτος. Βλέμμα ἐρευνοῦν
ἀνακαλύπτει οὐ σπανίως πλείονα
τῶν ὄσων ἐπεθύμει. Μ' εἶν' ἐπίφοβον,
Ναθάν. Ὁ χρόνος, ὅχ' ἡ περιέργεια,
ἄς συμπληρώσῃ τὰ τῆς γνωριμίας μας. (Ἀπέρχεται).

ΝΑΘΑΝ (Ἀκολουθῶν αὐτὸν δι' ἐκπεπληγμένου βλέμματος).

«Ἀνακαλύπτει πλείονα ὁ ἐρευνῶν
ἄφ' ὅ,τι ἐπεθύμει!» — Ὡς ν' ἀνέγνωσε

τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου! — Τοῦτο δύναται
τῇ ἀληθείᾳ νὰ συμβῇ καὶ εἰς ἐμέ.
Τοῦ Βόλφ τὸ βῆμα, τὸ ἀνάστημα τοῦ Βόλφ·
καθ' ὅλα. Κ' ἡ φωνή του! Οὕτως ἀκριβῶς
τὴν κεφαλὴν ὀπίσω ἔρριπτεν ὁ Βόλφ,
οὕτω τὸ ξίφος ἐπὶ τοῦ βραχίονος
ἐκράτει, καὶ ὁμοίως διὰ τῆς χειρὸς
ἔτριβε τὰς ὀφρῦς του, ὥς ἂν ᾔθελε
τὰς ἀστραπὰς νὰ κρύψῃ τῶν βλεμμιάτων του.
Πολλάκις, πῶς εἰκόνες ἀνεξίτηλοι
κοιμῶντ' ἐντός μας, ἕως ὅτου ἐξυπνᾷ
αὐτὰς εἰς ἤχος, μία λέξις! — Στάουφεν! —
Ναὶ τοῦτο, τοῦτο. Ναὶ, Φιλνέκ καὶ Στάουφεν. —
Θὰ τὸ ἰδῶμεν, θενὰ ἐμβαθύνωμεν.
Εἰς Σαλαδίνου ὅμως πρῶτον. ! — 'Ἄλλ' ἐκεῖ
δὲν εἶναι ἡ Δαΐα, καὶ ὠτακουστεῖ;
Λοιπὸν, Δαΐα, πρόσελθε, πλησίασον.

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΔΑΪΑ, ΝΑΘΑΝ.

ΝΑΘΑΝ

Στοιχηματίζω· εἷσθε ἀνυπόμονοι
νὰ μάθητε κ' αἱ δύο ἄλλο τι, παρὰ
ὁ Σαλαδῖνος τί μὲ θέλει.

ΔΑΪΑ

"Ἀπορον;

Συνωμιλεῖτε ἤδη οἰκειότερον,
τὸ μήνυμα ὅποτε τὸ Σουλτανικὸν
ἀπὸ τοῦ παραθύρου μᾶς ἀπέσπασε.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν εἶπέ τη ὅτ' εἰς πᾶσαν δύναται
στιγμὴν νὰ τὸν προσμένῃ.

ΔΑΪΑ

Εἶναι βέβαιον ;

ΝΑΘΑΝ

Δύναμαι πεποιθότως νὰ σ' ἐμπιστευθῶ ;
Περίσκεψιν, Δαΐα, σὲ παρακαλῶ.
Δὲν θὰ μετανοήσης· θεν' ἀναπαυθῇ
καὶ ἡ συνείδησίς σου. Μὴ τὰ σχέδια
μοὶ ἀνατρέψῃς, τοῦτο μόνον πρόσεξον.
Πάντοτ' ἐρώτα, διηγοῦ μετὰ φειδοῦς,
συνεσταλμένως.

ΔΑΪΑ

Αἶ δὰ τώρα ! Ἔχετε
αὐτῆς ἀνάγκην τῆς ὑπενθυμήσεως ;
Ἐγὼ ὑπάγω· ἀλλ' ὑπάγετε καὶ σεῖς·
διότ', ιδέτε· ὡς νομίζω, ἔρχεται
ἀπεσταλμένος τοῦ Σουλτάνου δεύτερος.
Ὁ Ἀλ-Χαφῆς, ἰδοὺ τον, ὁ Δερβίσης σας.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΝΑΘΑΝ, ΑΛ-ΧΑΦΗΣ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἄ ! ἄ ! Νὰ ἔλθω πάλιν ἤθελον πρὸς σέ.

ΝΑΘΑΝ

Βιάζεται τοσοῦτον ; Τί λοιπὸν ζητεῖ
παρ' ἐμοῦ ;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ποῖος;

ΝΑΘΑΝ

Ὁ Σουλτάνος. Ἔρχομαι.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πρὸς ποῖον; Τὸν Σουλτάνον;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς; Δὲν στέλλεσαι

παρὰ τοῦ Σαλαδίνου;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐγώ; ὄχι. Ἐπεμψε

πρὸς σέ;

ΝΑΘΑΝ

Βεβαίως.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τότε εἶναι βέβαιον.

ΝΑΘΑΝ

Τί βέβαιον; Τί εἶναι;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὅτι... Σφάλμα μου

δὲν εἶναι. Μάρτυς ὁ Θεός. Τί περὶ σοῦ

δὲν εἶπον, δὲν ἐψεύσθην πρὸς ἀποφυγὴν!

ΝΑΘΑΝ

Ἀποφυγὴν τοῦ τίνος; Τί συμβαίνει;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πῶς

σὺ ἀπὸ τοῦδε εἶσαι δεφτερδάρης του.

Σὲ συλλυποῦμαι· οὐδ' ἀνέχομαι αὐτοῦ

νά γίνω μάρτυς. Τὴν στιγμὴν ἀναχωρῶ.

Ἡξεύρεις ποῦ γνωρίζεις τίς ὁ δρόμος μου.

Καθ' ἑδὸν ἔχεις νὰ μοὶ παραγγείλῃς τι;
Εἰς τὰς διαταγὰς σου· περισσότερον
πλὴν ὅχι ὅσου εἰς γυμνὸν εἶν' ἐφικτόν.
Καὶ σπεῦσον· φεῦγε!

ΝΑΘΑΝ

Ἄλλὰ σκέφθητι, Χαφῆ,
ὅτι ἐκ τούτων δὲν γνωρίζω τίποτε.
Τί λέγεις ἄλλ' ἀντ' ἄλλων;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τὰ βαλάντια
τὰ φέρεις ἤδη μετὰ σοῦ;

ΝΑΘΑΝ

Βαλάντια;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὅσα νὰ καταβάλλῃς εἰς τὸν Σαλαδῖν
μέλλεις.

ΝΑΘΑΝ

Εἶν' αὕτη ὅλη ἡ ὑπόθεσις;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ θενὰ μείνω νὰ ἰδῶ πῶς βαθμηδὸν
θενὰ σ' ἐκδάρῃ ὡς τὸ πέλμα τῶν ποδῶν,
κ' ἡ ἀσωτία τῇ σοφῇ πραότητι,
τοῖς ἀκενώταις πρῶτην ἀποθήκαις της,
καταχρωμένη, θέν' ἀντλῇ, ἀντλῇ, ἀντλῇ
μέχρις οὗ τέλος κ' οἱ αὐτόχθονές των μῦς
ψοφήσωσι τῆς πείνης; Μὴ φαντάζεσαι
ὅτι ὁ ἔχων χρεῖαν τῶν χρημάτων σου
θ' ἀκολουθήσῃ καὶ τὰς συμβουλὰς σου; Ναὶ,
τὰς συμβουλὰς ἐκεῖνος! Πότε συμβουλὰς
ὁ Σαλαδῖνος ἤκουσε; — Φαντάσθητι
Ναθάν, τί μοὶ συνέβη πρὸ ὀλίγου.

ΝΑΘΑΝ

Τί;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐπῆγα, καὶ τὸν εὖρον κ' ἔπαιζε πεσσοὺς
μετὰ τῆς ἀδελφῆς του. Παίζει ἡ Σιττὰ
ὄχι κακῶς. Ἐκεῖνος πῶς ἀπώλεσεν
ἦν πεπεισμένος, κ' εἶχε παύσει. Ἐμμενον
εἰς θέσιν ἔτι οἱ πεσσοὶ καὶ ἡ σανίς.
Κυττάζω· ἦτο τὸ παιγνίδιον μακρὰν
τοῦ ν' ἀπωλέσθη.

ΝΑΘΑΝ

Ποία ἀνακάλυψις
διὰ σέ τοῦτο!

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἄν τὸν Βασιλέα του
ἐκίνει πρὸς τὸν ἵππον, ἔφευγε τὸ Σάχ.
Νὰ σοὶ τὸ δείξω ἂν μοὶ ἦτον πρόχειρον!

ΝΑΘΑΝ

ὦ! σέ πιστεύω.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐμμενεν ἐλεύθερος
ὁ πύργος, — καὶ ἐκείνη ἔχανε. — Αὐτὰ
νὰ τῷ τὰ ἐξηγήσω θέλω, τὸν καλῶ, —
ἀλλὰ φαντάσου! . . .

ΝΑΘΑΝ

Ἄλλη εἶν' ἡ γνώμη του;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Δὲν μὲ ἀκούει, καὶ περιφρονητικῶς
τὰ κόκκαλ' ἀνατρέπει.

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι δυνατόν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ ῥοῦχ νὰ εἶναι ὅτι θέλει λέγει. Πῶς λέγεται τοῦτο; Εἶν' αὐτὸ παιγνίδιον;

ΝΑΘΑΝ

Τοῦ παιγνιδίου λέγεται παιγνίδιον.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

+ Δὲν ἤξιζε τῷ ὄντι οὔριον αὐγόν.

ΝΑΘΑΝ

Τὰ χρήματα; αἶ, ἦσαν τ' ὀλιγώτερον.
Ἄλλὰ νὰ μὴ σ' ἀκούσῃ, ἐπὶ πράγματος
τόσον σπουδαίου ν' ἀρνηθῇ τὴν γνώμην σου,
νὰ μὴ θαυμάσῃ τί ὅξυ τὸ βλέμμα σου,
ὦ! τοῦτο, τοῦτο ἀπαιτεῖ ἐκδίκησιν!
"Οχι;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ σύ! Τὸ εἶπα μόνον νὰ ἰδῇς
ὅποια εἶναι κεφαλὴ ἀγύριστος.
Ἐγὼ καὶ περιπλέον δὲν ἀνέχομαι.
Τρέχω εἰς ὅλους τοὺς βρωμομαυριτανοὺς,
καὶ τίς νὰ τῷ δανείσῃ θέλει ἐρωτῶ.
Ἐγὼ, μὴ ἐπαιτήσας δι' ἐμέ ποτέ,
πρέπει δι' ἄλλους νὰ δανεῖζωμαι. Πολὺ
δὲν διαφέρει ἐπαιτείας δάνειον,
ὥς τὸ δανεῖζειν, ἐννοῶ τοκογλυφεῖν,
τοῦ κλέπτειν εἶναι ὅχι προκριτώτερον.
Παρὰ τῷ Γάγγῃ πρὸς τοὺς τροφοδότας μου
ἀνάγκην ἔχω οὐδετέρου ἐξ αὐτῶν,
οὐδὲ νὰ γίνω ἀμφοτέρων ὄργανον.

Ὁ Γάγγης, ὦ! ὁ Γάγγης! Ἀνθρωποὶ ἐκεῖ
 ὑπάρχουν μόνον· ἀλλ' ἐνταῦθα μόνος σὺ
 ἄξιός εἰσαι ὅπως δῆποτε νὰ ζῇς
 παρὰ τὸν Γάγγην. Ἔρχεσαι; Μ' ἀκολουθεῖς;
 Ἄφες νὰ ἔχῃ τὰ χρυσᾶ σαρώματα,
 ἀφοῦ τὰ θέλει τόσο. Μήπως βαθμηδὸν
 δὲν θὰ τὰ εἶχε λάβει; Καὶ αἱ μέριμναι
 ἐλλείπουν οὕτω. Διὰ κάμηλον ἐγὼ
 θέλω φροντίσει. Ἄλλ' ἐλθέ.

ΝΑΘΑΝ

Ἄν καὶ φρονῶ
 ὅτι τὸ μέσον τοῦτο μένει πάντοτε,
 Ἄλχαφῇ, θέλω τὸ σκεφθῇ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Νὰ τὸ σκεφθῇς;
 Εἰς σκέψιν τὰ τοιαῦτα δὲν ὑπάγονται.

ΝΑΘΑΝ

Τὸν Σαλαδῖνον νὰ ἰδῶ περίμεινε,
 καὶ ν' ἀποχαιρετήσω . . .

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὅστις σκέπτεται,
 ζητεῖ τοὺς λόγους δι' οὓς πρέπει ν' ἀρνηθῇ.
 Ἄν τις νὰ ζήσῃ, ἅς συμβῇ ὅ,τι συμβῇ,
 δι' ἑαυτὸν τοῦ μόνου δὲν ἀποτολμᾷ,
 ζῇ ἄλλων δοῦλος ἐσαεῖ. Ὡς βούλεσαι.
 Ἔχε υἡγείαν. Ὅπως θέλεις. Ἀπ' ἐδῶ
 εἰν' ἡ ὁδός μου· ἡ ὁδός σου ἀπ' ἐκεῖ.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν θὰ ἰσολογίσῃς πρῶτον, Ἄλ-Χαφῇ,
 τί ἔχεις;

ΛΑ-ΧΑΦΗΣ

Αἶ! Τί ἔχω; Τὸ ταμεῖόν μου
τὸν κόπον δὲν ἀξίζει ἀριθμήτεως.
Τὸν ἰσολογισμόν του ἐγγυᾶσθε — σὺ
ἦ ἡ Σιττά. Πλὴν χαῖρε. (Ἀπέρχεται).

ΝΑΘΑΝ (Τὸν παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος).

Ἐγγυῶμ' ἐγώ!

Ἄγριε ἄνερ, ἀγαθὲ ἦ εὐγενῇ!

Πῶς νὰ τὸν ὀνομάσω; Εἶν' ὁ ἀληθὴς
ἐπαίτης ὅστις Βασιλεὺς εἶν' ἀληθής.

(Ἐξέρχεται κατ' ἄλλην διεύθυνσιν).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ναθάν.

ΡΕΧΑ καὶ ΔΑΪΑ.

ΡΕΧΑ

Δαΐα, ὁ πατήρ μου πῶς σοὶ ἔλεγε ;
«Νὰ τὸν προσμένω ἡμπορῶ πᾶσαν στιγμὴν ;»
Τοῦτο σημαίνει — δὲν νομίζεις ; — πῶς εὐθὺς
θὰ ἔλθῃ ; — Πόσαι πλὴν ἐπέρασαν στιγμαί !
Αἶ ! τίς τὰς παρελθούσας μελετᾷ ; Δὲν ζῶ
εἰμὴ εἰς τὰς μελλούσας, εἰς ἐκάστην των.
Θὰ ἔλθῃ μία νὰ τὸν φέρῃ.

ΔΑΪΑ

Μήνυμα

ἐπάρατον ἐκεῖνο τοῦ Σουλτάνου ! Ἄν αὐτὸ
δὲν ἦτον, ὁ πατήρ σου θὰ τὸν ἔφερε.

ΡΕΧΑ

Καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ, καὶ τελεσθῇ
ἡ θερμότερα τῆς καρδίας μου εὐχή,
τί τότε ; — Τότε τί ;

ΔΑΪΑ

Τί τότε ; — Τότ' ἐγὼ
ἐπίσης θὰ ἐλπίσω τῆς καρδίας μου
ἡ θερμότερα τῶν εὐχῶν νὰ τελεσθῇ.

ΡΕΧΑ

Τί θὰ πληρῇ τὸ στῆθος τὸ ἀπομαθὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νὰ ζῇ καὶ ν' ἀναπνέῃ ἂν δὲν στέγῃται
ἐν αὐτῷ πόθος πάντα πόθον συγκεντρῶν ;
Τίποτε, Φρίττω !

ΔΑΪΑ

Τοῦ ἐκπληρωθέντος σου
πόθου τὴν θέσιν θενὰ λάβῃ ὁ ἐμός.
Εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι οὗτος νὰ σ' ἰδῶ,
καὶ νὰ σ' ἰδῶ εἰς χεῖρας ἐπαξίους σου.

ΡΕΧΑ

Μεγάλως ἀπατᾶσαι. Τὸ αὐτὸν εἰς σέ
τὸν πόθον δίδον, ἀπ' ἐμοῦ τὸν ἀφαιρεῖ.
Σὲ ἔλκει ἡ πατρίς σου. Θέλεις ἡ ἐμὴ
ἐμὲ νὰ μὴ δεσμεύῃ ; Ἡ ἐντός σου μὴ
σβεσθεῖσα ἔτι τῶν οἰκείων σου εἰκῶν
θενὰ ὑπερίσχύσῃ τῶν παρόντων μοι,
οὓς βλέπω, οὓς ἀκούω ; τῶν οἰκείων μου ;

ΔΑΪΑ

Ὅσον ἂν θέλῃς ἀντιπάλαιε· εἰσὶ
τοῦ οὐρανοῦ οἱ δρόμοι δρόμοι τ' οὐρανοῦ.
Καὶ ἂν ὁ ἀποστείλας τὸν σωτῆρά σου
εἶν' ὁ Θεός του, ὑπὲρ οὗ ὑπερμαχεῖ,
ἵνα σὲ φέρῃ εἰς τὸν τόπον, τὸν λαὸν,
δι' οὓς ἐπλάσθης ; . . .

ΡΕΧΑ

Τί, Δαί' ἀγαπητὴ,
μοὶ λέγεις πάλιν ; Παραδόξως σκέπτεσαι !
Πῶς ὁ Θεός του, ὁ Θεός του, ὑπὲρ οὗ
μάχεται, λέγεις ; Εἶναι κτῆμα ὁ Θεός ;
Τί Θεὸς εἶναι, ὅστις κτῆμ' ἀνθρώπινον
θα ᾔτον, ὅστις ἀπαιτεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ

νὰ μάχωνται;— Πῶς ἔτι νὰ ἡξεύρωμεν
 διὰ γωνίαν ποίαν ἐγεννήθημεν
 τῆς γῆς, ἂν ὅχι δι' ἐκείνην, ἥτις ἦν
 ἡ τῆς γεννήσεώς μας;— Ὁ πατήρ μου ἂν
 σέ ἤκουε! — Τί ἔχεις; Τί σοὶ ἔκαμεν
 ὥστε τῆς εὐτυχίας τὸ κατόπτρισμα
 νὰ μοὶ δεικνύης πάντοτε μακρὰν αὐτοῦ;
 τί σ' ἔκαμε, τὸ σπέρμα τῆς φρονήσεως,
 ὃ εἰς τὸν νοῦν μου καθαρὸν ἐνέσπειρε,
 νὰ καταπνίγῃς ὑπὸ τῆς πατρίδος σου
 τριβώλους, ἥ καὶ ἄνθη;— ὦ φιλτάτη μου,
 φίλη Δαΐα, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μου
 τ' ἄνθη σου δὲν τὰ θέλει. Πρέπει νὰ σ' εἰπῶ
 τὸ ἔδαφός σου πῶς κ' ἐγὼ αἰσθάνομαι
 τόσον ἐξηντλημένον, τόσον αὐχμηρὸν,
 ὅσάκις τὰ σὰ ἄνθη τὸ καλύπτουσιν,
 ἅς εἶναι καὶ ὠραῖα! καὶ αἰθάνομαι
 εἰς τὰ ἀρώματά των τὰ γλυκύξυνα
 σκοτοδινίαν τόσῃν, τόσῃν ζάλην! Σὺ
 συνηθισμένον ἔχεις τὸν ἐγκέφαλον,
 καὶ δὲν σ' ἐλέγχω. Ἔχεις νεῦρα ἰσχυρὰ
 σὺ, καὶ ἀντέχεις δὲν ἀντέχω πλὴν κ' ἐγώ.
 Ὁ ἄγγελός σου παρ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς
 τὸν νοῦν νὰ μ' ἀφαιρέσῃ.— Τὸν πατέρα μου
 ἐντρέπομαι γελοία ὅτι γίνομαι.

ΔΔΙΑ

Γελοία! Ὡς ἂν μόνον κατοικῇ ἐδῶ
 ὁ νοῦς! Γελοία! Μόνον ἂν τὴν ἄδειαν
 νὰ ὁμιλήσω εἶχον!

ΡΕΧΑ

Τί δὲν ὁμιλεῖς;

Πότε δὲν ἤμην ὅλη ὦτα, ὅτε σὺ
τοὺς ἐμοδόξους ἥρωάς σου ἤρχιζες
νὰ περιγράφῃς; Εἰς τ' ἀνδρεῖα ἔργα των
θαυμασμοῦ φόρον πότε δὲν ἐτέλεσα,
δακρύων φόρον εἰς τὰ πάθη των; Ποτὲ
τὸ θρήσκευμά των δὲν ἐξέλαβ' ἀληθῶς
ὡς τὸ προσόν των τὸ ἡρωϊκώτατον.
Πλὴν ἦν καὶ τοῦτο εἰς παραμυθίαν μου,
νὰ μάθω ὅτι ἡ ἀγάπ' εἰς τὸν Θεὸν
δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν περὶ τοῦ Θεοῦ
ἀτόπων ἰδεῶν μας ἐντελῶς.— Συχνὰ
δὲν μᾶς τὸ εἶπεν, ὦ φιλτάτη, ὁ πατήρ,
καὶ περὶ τούτου δὲν συνεννοήθητε
τοσάκις; Τώρα ὅ,τι ἀνηγεύρατε
ὁμοῦ, τὸ ὑποσκάπτεις μόνη σου; — Ἀλλὰ,
καλὴ Δαΐα, δὲν μᾶς ἐτοιμάζουσι
δεόντως οὔτ' οἱ λόγοι εἰς ὑποδοχὴν
τοῦ φίλου μας. Πλὴν ἴσως πρέπουσ' εἰς ἐμέ,
διότι τόσον νὰ ἤξεύρω ἤθελον
ἐὰν κ' ἐκεῖνος... Εἰς τὴν θύραν βήματα
δὲν ἤκουσας; Ἐκεῖνος ἐὰν εἶναι! Ἄκουσον.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΡΕΧΑ, ΔΑΪΑ, καὶ ὁ ΝΑΪΤΗΣ, εἰς ὃν ΤΙΣ ἐξωθεν ἀνοίγει
τὴν θύραν λέγων:

Ὅρίσατε.

ΡΕΧΑ (ἀνασκιρτᾷ, συνέρχεται καὶ θέλει νὰ ριφθῇ
εἰς τοὺς πόδας του).

Ἐκεῖνος! — Ὁ σωτήρ μου! Ἄ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ἴν' ἀποφύγω τοῦτο τόσον ἥργησα·
καὶ ὅμως. . .

ΡΕΧΑ

Εἰς τοὺς πόδας τούτου τοῦ ἀνδρὸς
τοῦ ὑπερόπτου θέλω πάλιν τὸν Θεόν,
ὄχι τὸν ἄνδρα νὰ εὐχαριστήσω. Δὲν
ζητεῖ εὐχαριστίας ὁ ἀνὴρ, καθὼς
οὐδ' ἡ ὑδρία τὰς ζητεῖ, ἀκάματος
δειχθεῖσα εἰς τὴν σβέσιν τῆς πυρκαϊᾶς.
Ὡς ἐπληροῦτο κ' ἐκενοῦτο, ἔτρεχεν
ἀδιαφόρως ἄνω κάτω. Ὁ ἀνὴρ
ὁμοίως. Εἰς τὰς φλόγας ὅτ' ἐπήδησε,
μὲ εὔρε κατὰ τύχην εἰς τὰς χεῖράς του,
καὶ κατὰ τύχην, ὡς εἰς τὸν μανδύαν του
σπινθήρ προσεκολλήθη, ἡ ἀγκάλη του
μὲ ἥρπασε, καὶ οὕτω δὲν γνωρίζω τίς
τῶν φλογῶν ἔξω μᾶς ἐξέβαλεν ὁμοῦ.
Τί νὰ εὐχαριστήσω; Εἰς θρασύτερα
ἔργα ὁ οἶνος ἐν Εὐρώπῃ δὲν ὠθεῖ
πολλάκις; Οὕτω πᾶς Ναίτης χρεωστεῖ
νὰ πράττῃ. Κρεῖττον ἡσκημένος τοῦ κυνός,
κ' ἐκ τοῦ πυρὸς ἐκσώζει κ' ἐκ τοῦ ὕδατος.

ΝΑΪΤΗΣ (Ὅστις τὴν ἤκουσε διαρκῶς μετ' ἐκπλήξεως
καὶ ἀνησυχίας).

Δαίτα, ὦ Δαίτα! Ὅ, τι ἄτοπον
μ' ἐξέφυγεν ἐν λύπαις, ἐν στιγμαῖς χολῆς,

ἔτε ἀγροίκως σ' ἐδεχόμην, καὶ κακῶς
σ' ἀπέπεμπον, ἐνταῦθα τίς σ' ἐβίασε
νὰ τὸ ἐπαναλάβῃς ; Ἡ ἐκδίκησις
ἦτον κακὴ. ὦ ! γίνε εἰς τὸ μέλλον καὶ
συνήγορός μου δίκαιος πλησίον της.

ΔΑΪΑ

Δὲν τὸ πιστεύω ὅτ' εἰς τὴν καρδίαν της
αἱ μικραὶ αὗται ἐνσπαρεῖσαι ἄκανθαι
ᾤας ἔβλαψαν, ἰππότα.

ΡΕΧΑ

Λύπας, εἶπατε,
πῶς εἶχετε, καὶ ἦσθε φειδωλότερος
τῆς λύπης, ἀφ' ὅ,τ' ἦσθε τῆς ζωῆς ;

ΝΑΪΤΗΣ

Καλὴ,

γλυκεῖα κόρη ! Ἀκοὴ καὶ ὄρασις
πῶς τὴν ψυχὴν μου διανέμονται ! — Αὐτὴ
αὐτὴ δὲν εἶναι ὅχι ἦν διέσωσα
ἐκ τοῦ πυρός. Τίς ταύτην θὰ ἐγνώριζε,
καὶ δὲν θεοὶ τὴν εἶχε σώσει ; Τίς ἐμὲ
ἤθελε περιμείνει ; — Ἴσως . . . ἄλλοιοῖ . . .
ὁ τρόμος . . .

(Παῦσις, καθ' ἣν μένει βεδυθισμένος εἰς τὴν θέαν της).

ΡΕΧΑ

Σᾶς δ' εὐρίσκω ἀναλλοίωτον.

(Ὅμοίως, μέχρις οὗ ἡ Ῥέχα ἐξακολουθεῖ, ἵνα ἀποτρέψῃ
τὸ ἀτενὲς βλέμμα του).

Εἰπέτε μας, ἰππότα, ποῦ ἐμένετε
ὥς τώρα ; — Πλὴν καὶ τώρα ἐρωτῶ σχεδὸν,
ποῦ εἴσθε ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἴσως ὅπου δὲν θὰ ἔπρεπε
νὰ εἶμαι.

ΡΕΧΑ

Καὶ πρὶν ἦσθε, — ὅπου δὲν θὰ ἔπρεπε
νὰ ἦσθ' ἐπίσης ἴσως; — Ἐκλογὴ κακὴ.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς. . . εἰς. . . τὸ ὄρος πῶς καλεῖται; Εἰς Σινᾶ.

ΡΕΧΑ

Εἰς τὸ Σινᾶ; Ὠραῖον! Τώρα ἡμπορῶ
τέλος νὰ μάθω θετικῶς ἂν ἀληθές. . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί; τί; Ἄν εἶναι ἀληθές πῶς φαίνεται
ἡ θέσις ὅπου τοῦ Θεοῦ ἐνώπιον
ὁ Μωϋσῆς ἐστάθη ὅτε. . .

ΡΕΧΑ

Δὲν ζητῶ

αὐτὸ νὰ μάθω. Ἰστατο ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο τὸ γνωρίζω μοὶ ἀρκεῖ.
Νὰ μοὶ εἰπῆτε ἤθελον ἂν ἀληθές
εἶν' ὅτι. . . ἡ ἀνάβασις αὐτοῦ
τοῦ ὄρους εἶναι ὀλιγώτερον πολὺ
ἐπίπονος ἀφ' ὅ,τι ἡ κατάβασις·
διότ' εἰς ὅς' ἀνέβην ὄρη ποτ' ἐγὼ,
τὸ ἐναντίον πάντοτε ἀπῆντησα.
Λοιπὸν, ἱππότα, στρέφετε τὸ βλέμμα; Δὲν
θέλετε πλέον νὰ μ' ἰδῆτε;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐπειδὴ

νὰ σᾶς ἀκούω θέλω.

ΡΕΧΑ

Ἐπειδὴ νὰ μὴ
 παρατηρήσω πρέπει, ἡ ἀπλότης μου
 μειδίαμα πῶς φέρει εἰς τὰ χεῖλη σας,
 μειδίαμα, διότι σπουδαιότερον
 νὰ ἐρωτήσω οὔτε τὸ ἐλάχιστον
 περὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἀγίου ἤξευρον,
 τοῦ ὄρους τῶν ὁρέων. Δὲν ἐνόησα;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, πάλιν σ' ἀτενίζω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς·
 πλὴν σὺ τοὺς στρέφεις κάτω, κ' εἰς τὰ χεῖλη σου
 μειδίαμα δαγκάνεις. Εἰς τὴν ἔκφρασιν,
 εἰς τὴν διαφορουμένην ἔκφρασιν πρὸς τί
 νὰ ἀναγνώσω θέλω ὅ,τι εὐκρινῶς
 ἀκούω, καὶ μοὶ λέγεις,—καὶ μοὶ σιωπᾶς;
 ὦ Ῥέχα, Ῥέχα! Πόσον εἶχε δίκαιον
 ὅτε μοὶ εἶπε: «Γνώρισόν την πρῶτον!»

ΡΕΧΑ

Τίς;

Τίς εἶπε; περὶ τίνος;

ΝΑΪΤΗΣ

«Πρῶτον γνώρισον
 «αὐτήν», μοὶ εἶπεν ὁ πατήρ σου· περὶ σοῦ.

ΡΕΧΑ

Κ' ἐγὼ δὲν σᾶς τὸ εἶπον; Ὁχι καὶ ἐγώ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλὰ, ποῦ λοιπὸν εἶναι ὁ πατήρ σου; ποῦ;
 Εἰς τοῦ Σουλτάνου εἶν' ἀκόμη;

ΡΕΧΑ

Φαίνεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐκεῖ ἀκόμῃ ; — Ὅχι· λησμονῶ. Ἐκεῖ
δὲν δύναται νὰ εἶναι. Παρὰ τὴν μονὴν
μὲ περιμένει κάτω. Εἰμὶ βέβαιος.
Νομίζω οὕτως ὑπεσχέθη. Δότε μοι
τὴν ἄδειαν. Ὑπάγω καὶ τὸν φέρω.

ΡΕΧΑ

Μή.

Ἐμοῦ καθῆκον εἶναι τοῦτο. Μείνατε,
προσμείνατε, ἱππότα. Τὸν καλῶ εὐθύς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅχι· διόλου. Περιμένει ὄχι σέ,
ἐμὲ προσμένει. Καὶ προσέτι δύναται. . .
τίς οἶδεν ; . . . Ἴσως παρὰ τῷ Σουλτάνῳ. . . Σεῖς
τὸν Σαλαδῖνον δὲν γνωρίζετε . . . Ἐκεῖ
νὰ εὐρεθῇ εἰς δυσχερείας δύναται.
Ἄν δὲν ὑπάγω, εἶναι ἴσως κίνδυνος.

ΡΕΧΑ

Κίνδυνος ; Ποῖος ;

ΝΑΪΤΗΣ

Κίνδυνος, ναί· δι' ἐμέ,
ἐὰν δὲν σπεύσω, διὰ σᾶς καὶ δι' αὐτόν. (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΡΕΧΑ καὶ ΔΑΪΑ

ΡΕΧΑ

Δαΐα, τί σημαίνει τοῦτο ; Ἐφυγε
τόσον ταχέως ! Τί τῷ ἦλθε ; τί δηλοῖ ;
Τίς τὸν διώκει ;

ΔΑΪΑ

Ἄφες, ἄφες, καὶ καχὸν
δὲν εἶναι τὸ σημεῖον.

ΡΕΧΑ

Τὸ σημεῖον ; Τί
σημεῖον ;

ΔΑΪΑ

Ὅτι κάτι ἔτρεξεν ἐντός.
Βράζει, καὶ πρέπει νὰ μὴ ἐκχειλίση. Ναί,
ἄφες τον. Ἦλθεν ἡ σειρά σου.

ΡΕΧΑ

Τί σειρά ;
Δι' αἰνιγμάτων ὡς ἐκεῖνος ὁμιλεῖς.

ΔΑΪΑ

Νὰ τῷ πληρώσης τάχιστα θὰ δυνηθῇς
ὅσας ἀνησυχίας σ' ἐπροξένησεν.
Ἄλλ' αὐστηρὰ μὴ ἔσο καὶ φιλέκδικος
ὕπὲρ τὸ δέον.

ΡΕΧΑ

Περὶ τίνος ὁμιλεῖς
σὺ μόνη τὸ ἠξεύρεις.

ΔΑΪΑ

Λοιπὸν ἥσυχος
καὶ πάλιν εἶσαι;

ΡΕΧΑ

Εἶμαι, ναί.

ΔΑΪΑ

Τούλάχιστον
θ' ἀναγνωρίσης ἡ ἀνησυχία του
ὅτι χαρὰν σοὶ δίδει, ὅτι εἰς αὐτὴν
τὴν ἥσυχίαν χρεωστεῖς τὴν νέαν σου.

ΡΕΧΑ

Δέν τὸ ἤξεύρω. Ὅ,τι μόνον δύναμαι
νὰ σοὶ ὁμολογήσω, εἶναι πῶς ἐγὼ
θαυμάζω ἡ ἰδία, τόσῃν θύελλαν
πῶς ἡ γαλήνη αἴφνης νὰ διαδεχθῇ.
Ἡ θεά του, οἱ λόγοι καὶ οἱ τρόποι του
μ' ἔφεραν . . .

ΔΑΪΑ

Κόρον ἴσως;

ΡΕΧΑ

Κόρον; Ὅχι, ὦ!
δέν λέγω τοῦτο· ὦ! διόλου.

ΔΑΪΑ

Ἐπαυσαν
τὴν καυστηράν σου δίψαν μόνον;

ΡΕΧΑ

Ναὶ αὐτὸ,
ἂν θέλῃς.

ΔΑΪΑ

Ἐγώ; Ὅχι.

ΡΕΧΑ

Φίλος πάντοτε
θὰ μ' εἶναι, τῆς ζωῆς μου προσφιλέστερος,
εἰ καὶ ὅσάκις τ' ὄνομά του ἀκουσθῇ,
δέν μ' ἀλλοιοῦται ὁ σφιγμὸς ὡς πρότερον,
ὅσάκις μ' ἔλθῃ κατὰ νοῦν, ταχύτερον
καὶ σφοδρότέρως ἡ καρδιά δέν κτυπᾷ.—
Τί φλυαρῶ; Δαΐα, ὦ! ἐλθέ, ἐλθέ,

φιλτάτη εἰς ἐκεῖνο τὸ παράθυρον,
ὅθεν τὸ ἄλσος τῶν φοινίκων φαίνεται.

ΔΑΪΑ

Λοιπὸν ἡ δίψα δὲν ἐσβέσθη ἐντελῶς;

ΡΕΧΑ

Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ βλέπω καὶ τοὺς φοίνικας,
ὅχι ἐκεῖνον μόνον ὑπ' αὐτούς.

ΔΑΪΑ

Ἄρχῃ
πυρετοῦ νέου ἡ ψυχρότης εἶν' αὐτή.

ΡΕΧΑ

Ψυχρότης; Ψυχρὰ εἶμαι; Ἦτον προσφιλῶς |
δὲν βλέπω ὅ,τι βλέπω ἡσυχώτερον.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Λίθουσα ὑποδοχῆς εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Σαλαδίνου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. ΣΙΤΤΑ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. (Εἰσερχόμενος, πρὸς τοὺς ἐκτὸς τῆς θύρας).

Τὸν Ἰουδαῖον, ἅμα ἔλθῃ, φέρετε
ἐδῶ. Δὲν ἔχει βίαν, φαίνεται, πολλήν.

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως δὲν ἦτον νὰ τὸν εὔρουν πρόχειρον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

ὦ ἀδελφὴ μου, ἀδελφὴ!

ΣΙΤΤΑ

Ταράττεσαι

ὥς ἂν προσμένης μάχην.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ δι' ὅπλων, ὦν

τὴν χρῆσιν δὲν γνωρίζω, δὲν τὴν ἔμαθον.
 Πρέπει νὰ προσποιῶμαι καὶ νὰ προνοῶ,
 παγίδας νὰ ἐγείρω, νὰ δολοπλοκῶ.
 Πόθεν ἤξεύρω ταῦτα ; Ποῦ τὰ ἔμαθον ;
 Καὶ ταῦτα πάντα διὰ τί ; ὦ ! διὰ τί ;
 δι' εὗρεσιν χρημάτων, διὰ χρήματα,
 ὅπως, φοβήσας Ἰουδαῖον, χρήματα
 τῷ ὑφαιρέσω ! Μικρομηχανήματα
 κατήντησα τοιαῦτα νὰ ἐπινοῶ,
 ἐπιδιώκων πρᾶγμα τὸ ἐλάχιστον
 τῶν ἐλαχίστων.

ΣΙΤΤΑ

— Πλὴν καὶ τὰ ἐλάχιστα
 ἀμεληθέντα, ἐκδικοῦνται, ἀδελφέ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναί, δυστυχῶς. — Ἄν εἶναι δ' ὁ Ἑβραῖός σου
 σοφὸς τῷ ὄντι ἄνθρωπος καὶ ἀγαθός,
 ὥς ὁ Δερβίσης σοὶ τὸν περιέγραφε ; . . .

ΣΙΤΤΑ

Τί τότε ; Ποῖον θενὰ ἔχης δισταγμόν ;
 Ἢ παγὶς εἶναι διὰ τὸν φιλάργυρον,
 τὸν Ἰουδαῖον τὸν δειλὸν, τὸν πονηρὸν,
 τὸν σοφὸν ὅχι καὶ τὸν ἀγαθόν. Αὐτὸς
 χωρὶς παγίδος εἶναι ἢ δ' ἡμέτερος.
 Ἐκτὸς δὲ τούτου ἔχεις καὶ τὴν ἡδονὴν
 ν' ἀκούσης πῶς τοιοῦτος ὢν, ἀμύνεται,
 καὶ μετὰ πόσης ῥώμης θραύει τὰ δεσμὰ,
 ἢ τέχνης, διαφεύγει τὰς σαγίνας σου.
 Θὰ ἔχης ταύτην τὴν χαρὰν ἐκ περισσοῦ.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τῷ ὄντι· καὶ θὰ μ' εἶναι τοῦτο εἰς χαράν.

ΣΙΤΤΑ

Λοιπὸν δὲν ἔχεις ἄλλο τί νὰ σ' ἐνοχλῇ.
 Ἄν εἶναι μόνον εἰς χυδαῖος τῶν πολλῶν,
 Ἑβραῖος ὅπως πᾶς Ἑβραῖος, πρὸς αὐτὸν
 δὲν θενὰ ἔχῃς νὰ αἰσχύνησαι, φανείς
 ὁποίους πάντας τοὺς ἀνθρώπους θεωρεῖ.
 Ἐξ ἐναντίας, ἂν τις εἰς αὐτὸν δειχθῇ
 καλῆτερος, ἐκεῖνον λέγει ἄφρονα,
 μωρόν.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Κακῶς νὰ πράττω χρεωστῷ λοιπὸν
 ἐκ φόβου μὴ φρονῶσιν οἱ κακοὶ κακῶς
 περὶ ἐμοῦ;

ΣΙΤΤΑ

Ἄν πράξῃς ἐννοῆς κακὴν
 ἕκαστον πράγμα νὰ μεταχειρίζησαι
 τῇ φύσει του συμφώνως.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τί ἐπινόεῖ

ἡ γυναικεία κεφαλὴ, καὶ ἔπειτα
 νὰ τὸ καθωραΐσῃ δυσκολεύεται;

ΣΙΤΤΑ

Νὰ τὸ καθωραΐσῃ;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἠλὴν φοβοῦμαι μὴ
 τὸ ἐργαλεῖον τὸ λεπτὸν, τ' ὀξύτμητον,
 εἰς τὰς ἀγροίκους χεῖράς μου καταθραυσθῇ.
 Νὰ ἐκτελῶνται ὅπως ἐφευρέθησαν

ἀνάγκη τὰ τοιαῦτα, δεξιότατα,
πανούργως.—Ἔστω, ἔστω. Ὅπως δύναμαι
θενὰ χορεύσω· καὶ ἂν ἤξευρον,—κακῶς
θὰ ἐπροτίμων πάλιν μᾶλλον ἢ καλῶς.

ΣΙΤΤΑ

ὦ! μὴ τοσοῦτον δυσπιστῆς πρὸς σεαυτόν.
Ἄν μόνον θέλῃς, σ' ἐγγυῶμαι περὶ σοῦ.
Οἱ ὅμοιοί σου πῶς μᾶς παραπείθουσι
ὅτ' εἰς τὸ ξίφος, μόνον εἰς τὸ ξίφος των
ὀφείλουσι τὸ ὅλον μεγαλειῶν των!
Αἰσχύνεται ὁ λέων μετ' ἀλώπεκος
ὅταν θηρεύῃ· ἀληθῶς δ' αἰσχύνεται
οὐχὶ τῆς πανουργίας, τῆς ἀλώπεκος.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ αἱ γυναῖκες νὰ καταβιβάζωσι
τοὺς ἄνδρας μέχρ' ἐαυτῶν πῶς θέλουσιν!—
Ἄλλ' ὕπαγε. — Νομίζω ὅτι ἔμαθον
τὸ μάθημά μου.

ΣΙΤΤΑ

Νὰ ὑπάγω;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν νοεῖς

νὰ μείνῃς;

ΣΙΤΤΑ

Ὅχι ὁρατὴ, νὰ μὲ ἰδοῦν,
ἀλλὰ τῆς θύρας ἔξω;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Νὰ ὠτακουστῆς;

Μὴ, μήτε τοῦτο. Ἐπιμένω, ἀδελφὴ.—
Ὑπαγε, κρότον εἰς τὸ παραπέτασμα

ἀκούω. Εἶν' ἐκεῖνος. — Ὅμως πρόσεξον,
ἐκεῖ ὀπίσω νὰ μὴ μείνης. Θὰ ἰδῶ.

Ἐνῷ ἡ Σιττὰ ἐξέρχεται διὰ τῆς μιᾶς θύρας, εἰσέρχεται
ὁ Ναθὰν δι' ἄλλης, ὁ δὲ Σαλαδῖνος ἐκάθησε).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. ΝΑΘΑΝ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πλησίον, Ἰουδαῖε. — Ἡλησιέστερον. —
Ἐλθέ. — Μὴ ἔχης φόβον.

ΝΑΘΑΝ

Νὰ τὸν ἔχωσι

μόν' οἱ ἐχθροί σου!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅνομάζεις Ναθάν;

ΝΑΘΑΝ

Ναί.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ σοφὸς καλεῖσαι;

ΝΑΘΑΝ

Ὅχι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅχι σὺ,

ἀλλ' ὁ λαὸς σὲ λέγει.

ΝΑΘΑΝ

Ἴσως ὁ λαός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Νομίζεις πρὸς τὴν γνώμην τοῦ λαοῦ μικρὰν
ὑπόληψιν πῶς ἔχω; Πόθον ἔτρεφον
τὸν ἄνδρα νὰ γνωρίσω ὃν καλεῖ σοφόν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἂν πρὸς χλεύην τὸν καλῇ ; ἢ ἂν σοφὸν
-| τὸν συνετὸν καλῶσιν, ὅπως συνετὸν
τὸν μᾶλλον ἐννοοῦντα τὸ συμφέρον του ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ποῖον συμφέρον ; Ἐννοεῖς τὸ ἀληθές ;

ΝΑΘΑΝ

ὦ ! τότε ὅστις ἰδιοτελέστατος,
ὁ ἴδιος θὰ ᾔτο συνετώτατος,
καὶ ἐν θὰ ᾔτον ὁ σοφὸς καὶ συνετός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πλὴν κυροῖς ὅ,τι ν' ἀναιρέσης ἤθελες.
Τὰ τῶν ἀνθρώπων ἀληθῆ συμφέροντα,
ἃ δὲν γνωρίζει ὁ λαός, γνωρίζεις σὺ,
ἢ τὰ ἐσκέφθης καὶ ἠρεύνησας. Ἄρκεῖ
καὶ τοῦτο μόνον ν' ἀποδείξῃ τὸν σοφόν.

ΝΑΘΑΝ

Καθὼς νομίζει ὅτι εἶναι ἕκαστος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἡ μετριοφροσύνη φθάνει. Ἀειδές
αὐτὴν καὶ μόνην νὰ ἀκούωμεν, ἐνῶ
νοὸς φρονίμου κρίσιν περιμένομεν. (Ἀναπηδᾷ)
Τὰς ὑποθέσεις τώρα ! Πλὴν, Ἐβραῖε, πλὴν,
εἰλικρινῶς ἀκούεις ;

ΝΑΘΑΝ

Ἔσο βέβαιος,

Σουλτάνε, ὅτι θέλεις εὐχαριστηθῇ
ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ὅπως ἄξιός
δειχθῶ καὶ τῶν λοιπῶν σου παραγγελιῶν.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὑπηρεσίας; Πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Τὰ πάντα ἄριστα
θενὰ σοὶ δώσω, κ' εἰς τιμὴν συμφέρουσιν.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τὶ λέγεις; Ποῖα; Μὴ τὰ ἐμπορεύματα;
Περὶ ἐκείνων θὰ διαπραγματευθῇ
ἡ ἀδελφὴ μου. (Διὰ τὴν ὠτακουστήν).
Ἐγὼ δὲν ἐπεμβαίνω εἰς αὐτά.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν

ἀναμφιβόλως παρ' ἐμοῦ ἐπιθυμεῖς
νὰ μάθῃς ἂν τι εἶδον, ἂν τι ἔμαθον,
ἐκεῖ ποῦ διηρχόμην, περὶ τοῦ ἐχθροῦ
ὅστις ἐκ νέου ἤγειρε τὴν κεφαλὴν.
Ἀλλ' ἂν ἀνυποστόλως . . .

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν προτίθεμαι

νὰ σ' ἀνακρίνω περὶ οὐδενὸς αὐτῶν.
Ἡξεύρω ἤδη ὅσα μοὶ χρειάζονται.
Ἀλλά . . .

ΝΑΘΑΝ

Σουλτάνε, πρόσταξον.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐπιθυμῶ

νὰ μάθω ἄλλο, ὅλως ἄλλο παρὰ σοῦ.
Σοφὸς τοσοῦτον ἀφ' οὗ εἶσαι, ἤθελον
νὰ μ' εἰπῇς ποία ἐκ τῶν θρησκευτῶν, ἢ τίς
τῶν νόμων σοὶ ἐφάνη ὁ ὀρθότερος.

ΝΑΘΑΝ

Σουλτάνε, εἶμ' Ἑβραῖος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ Ὀθωμανὸς

ἐγώ· καὶ μεταξὺ μας ὁ Χριστιανός.

Τῶν τριῶν τούτων θρησκειῶν ἀληθινὴ

ἢ μία εἶναι. Ἄνθρωπος ὁποῖος σὺ

δὲν μένει ὅπου τυφλὴ τύχη γενετῆς

τὸν ἔρριψεν, ἢ μένει πεποιθώς, εἰδώς,

τὸ ἄριστον ἐκλέξας. Αἶ! Τὴν γνώμην σου

καὶ εἰς ἐμὲ εἶπέ την. Τίς ὁ πείσας σε

λόγος εἶπέ μοι, — ἐμπιστευτικῶς εἶπέ, —

ἵνα ὁμοίως τὸν δεχθῶ. Πῶς; Ἀπορεῖς;

Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν σου μὲ διαμετρᾷς;

Τί; Ἴσως τῶν Σουλτάνων ἄλλος πρὸ ἐμοῦ

δὲν ἐφαντάσθη ὅμοιον ἐρώτημα,

οὐχὶ Σουλτάνου, ὡς φρονῶ, ἀνάξιον.

Δὲν ἔχει οὕτω; Λέγε, λάλητον λοιπόν.

Ἢ θέλεις ἴσως στιγμὴν μίαν νὰ σκεφθῇς;

Καλόν. Σοὶ δίδω μίαν. (Νὰ ὠτακουστῇ

ἀκόμῃ; Ἄς ἰδῶμεν. Ἄς ἀκούσωμεν

ἐὰν ἐγκρίνῃ ὅπως πράττω). Σκέφθητι·

ἀλλὰ ταχέως. Ἐπιστρέφω πάραυτα.

(Ἀπέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον εἰς ὃ εἶχε πρὶν εἰσελθεῖ ἡ Σιττά).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΝΑΘΑΝ (μόνος)

ΝΑΘΑΝ

Οὐαί! οὐαί! — Πῶς τοῦτο! — Τί παράδοξον!

Τί θέλει ὁ Σουλτάνος; Ἢλπίζον χρυσὸν

πῶς θὰ ζητήσῃ, καὶ ζητεῖ — ἀλήθειαν !
 Τὴν θέλει ἐπὶ χειρὰς — καὶ εἰς μετρητὰ, —
 ὥς νόμισμα ἂν ἦτον ἡ ἀλήθεια ! —
 Ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ ἂν ἦτον ὀβολῶν,
 ἐκ τῶν σταθμιζομένων, — θὰ ἐγίνετο
 ἀκόμη ! Ἀλλὰ οὕτω, νέον νόμισμα,
 λαμβάνον τὴν ἀξίαν ἐκ τοῦ σήματος,
 κολλύβοις εἰς σανίδα ἀλλασσόμενον,
 δὲν εἶναι. — Ὅπως εἰς τὸν σάκκον χρήματα,
 ῥάπτεται ἄρα καὶ εἰς τὸν νοῦν ἀλήθεια ;
 Τίς εἶν' ἐνταῦθα ὁ Ἑβραῖος ; Εἴμ' ἐγὼ,
 ἢ εἶν' ἐκεῖνος ; — Ἀλλὰ τί ; Ἀλήθειαν
 ἐὰν ἐν ἀληθείᾳ δὲν μοὶ ἀπαιτῇ ;
 Εἶναι τῷ ὄντι, εἶναι ἡ ὑπόνοια
 πῶς ὥς παγίδα μόνον τὴν ἀλήθειαν
 μοὶ στήνει, εἶναι . . . εἶναι ἀληθῶς μικρά. —
 Μικρά ; — Καὶ τοῖς μεγάλοις τί ἐστὶ μικρόν ;
 Βεβαίως, ναὶ βεβαίως οὕτως εἰσορμᾷ
 τὴν θύραν θραύων ! Ἀλλὰ πρῶτον κόπτουσι
 τὴν θύραν, ἐρωτῶσι πρῶτον ἂν ἐχθρὸς
 ἢ φίλος πλησιάζει. — Μέτρ' ἅς λάβωμεν !
 Πλὴν πῶς ; πῶς τοῦτο ; — Ἰουδαῖος τέλειος
 νὰ γίνω δὲν ἀρμόζει. Ὀλιγώτερον
 ἀρμόζει ἔμως νὰ μὴ γίνω παντελῶς.
 Ἐὰν δὲν εἶμαι Ἰουδαῖος, διατὶ
 δὲν εἶμαι Μουσουλμάνος θὰ ἡρώτα με. —
 Ναὶ τοῦτο, τοῦτο νὰ μὲ σώσῃ δύναται.
 Οὐχὶ ἡ ἡλικία μόνον τῶν βρεφῶν
 διαπαιδαγωγεῖται διὰ μύθων. — Ἔρχεται.
 Ἄς ἔλθῃ.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ. ΝΑΘΑΝ.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

(Κενὸν εἶναι τὸ πεδῖον). — Μὴ πολὺ ταχέως ἦλθον; Ἐτελείωσας τὰς σκέψεις σου; Ὁμίλει. Μόνοι εἵμεθα.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ τί, ὁ κόσμος ὅλος ἐὰν ᾦν παρών;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τοσαύτην ἔχεις, ὦ Ναθάν, πεποίθησιν;
Ἴδου σοφὸς, μὴ κρύπτων τὴν ἀλήθειαν,
τὰ πάντα θυσιάζων δι' αὐτὴν, ζωὴν,
σῶμα καὶ αἷμα, ἀγαθὰ καὶ πλοῦτον.

ΝΑΘΑΝ

Ναὶ,

ναὶ, ἂν ἀναγκαῖον, καὶ ἂν χρήσιμον.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὸ ἐξῆς τὸν ἓνα ἐκ τῶν τίτλων μου
«τοῦ κόσμου καὶ τοῦ νόμου ἐπανορθωτῆς»
ἐλπίζω νὰ τὸν φέρω δικαιότερον.

ΝΑΘΑΝ

Λαμπρὸς ὁ τίτλος· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐντελῶς
σ' ἐμπιστευθῶ, Σουλτάνε, ἔχω ἄδειαν
ν' ἀφηγηθῶ σοι ἐν μικρὸν διήγημα;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Διατὶ ὅχι; Ἱστορίας ἀγαπῶ,
πρὸ πάντων ὅταν καὶ καλῶς ἐκτίθενται.

ΝΑΘΑΝ

Ἄ! Τὸ καλῶς ἐκθέτειν ὅμως ἔργον μου
πολὺ δὲν εἶναι.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Πάλιν ὑπερήφανος
ἐν μετριοφροσύνῃ; — Λέγε· διηγοῦ.

ΝΑΘΑΝ

Ἐν παναρχαίοις χρόνοις εἰς Ἀνατολὴν
ἄνθρωπος ἔζη· εἶχε δὲ δακτύλιον,
χειρὸς φιλίας δῶρον ἀνεκτίμητον.
Ὁ λίθος ἦτον τιμαλφὲς βηρύλλιον,
χρώματ' ἀλλάσσον συνεχῶς, καὶ δύναμιν
ἔχον, ἀνθρώποις καὶ Θεῷ εὐάρεστον
ν' ἀναδεικνύῃ τὸν ἐν πίστει φέροντα
αὐτό· δι' ὃ οὐδόλως ἦν παράδοξον
ἂν ὁ Ἀνατολίτης δὲν ἐξέβαλε
ποτὲ ἐκ τοῦ δακτύλου τὸν δακτύλιον,
κ' ἐφρόντισε νὰ μείνῃ ἀναφαίρετον
ἔσαεὶ κτῆμα εἰς τοὺς ἀπογόνους του.
Ἐπραξεν οὕτω· τὸν ἐκληροδότησεν
εἰς τῶν υἱῶν του τὸν ἀγαπητότερον·
ᾧφειλε δ' οὗτος πάλιν εἰς τὸν φίλτερον
νὰ τὸν ἀφήσῃ τῶν υἱῶν του, κ' ἐφεξῆς
ὁ φίλτερος, ὅποια τῆς γεννήσεως
ἂν ἦν ἡ τάξις, διὰ τῆς δυνάμεως
τοῦ δακτυλίου, ἀρχηγὸς τοῦ οἴκου του
καὶ κεφαλὴ του νὰ ὑπάρχῃ κ' ἡγεμών.
Μὲ ἐννοεῖς, Σουλτάνε;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Λέγε· σ' ἐννεῶ.

ΝΑΘΑΝ

Εἰς υἱὸν οὕτω μεταβαίνων ἐξ υἱοῦ,
εἰς ἓνα περιῆλθεν ὁ δακτύλιος,

τριῶν υἱῶν πατέρα. Ἦσαν δὲ καὶ οἱ τρεῖς
 αὐτῷ ἐξ ἴσου εὐπειθεῖς, δι' ὃ αὐτὸς
 ἐξ ἴσου τοὺς ἡγάπα, καὶ τὸν ἓνα νῦν,
 νῦν δὲ τὸν ἄλλον, καὶ τὸν τρίτον ἄλλοτε, —
 καθ' ὅσον μόνος μεθ' ἐκάστου ἔμενε,
 τοῖς ἄλλοις μὴ ἐκχέων τὴν καρδίαν του, —
 τοῦ δακτυλίου ἐθεώρει ἄξιον,
 καὶ φιλοστοργῶς ἀσθενῆς, εἰς ἕκαστον
 ἀλληλοδιαδόχως τὸν ὑπέσχετο.
 Ταῦτα τοιαῦτα ἔβαινον μέχρι τινός.
 Ἀλλ' ἦλθε τέλος τοῦ θανάτου ἡ στιγμή,
 καὶ ἡμηχάνει ὁ φιλόστοργος πατήρ.
 Βαθέως τὸν ἐλύπει, δύω τῶν υἱῶν,
 ἐπίσης δόντας πίστιν εἰς τὸν λόγον του,
 νὰ θλίψῃ. — Πῶς νὰ γίνῃ; — Πέμπει μυστικῶς
 εἰς χρυσοχόου, καὶ πρὸς τὸν δακτύλιον
 ὁμοίους δύο ἄλλους τῷ παρήγγειλεν,
 εἰπὼν χρημάτων οὐδὲ κόπου νὰ φεισθῇ,
 ὅπως ἡ ὁμοιότης γίνῃ ἐντελής.
 Ὁ χρυσοχόος τὴν ἐπέτυχε, καὶ ὥς
 τοὺς δακτυλίους ἔφερεν, οὐδ' ὁ πατήρ
 τὸν ἀρχικὸν τίς ἦτον δὲν ἐδύνατο
 ν' ἀναγνωρίσῃ. Χαίρει καὶ ἀγάλλεται.
 Καλεῖ τοὺς τρεῖς υἱούς του, ἕκαστον χωρὶς,
 καὶ τὴν εὐχὴν του ἔδωκεν εἰς ἕκαστον
 καὶ τὸν δακτύλιόν του, — καὶ ἀπέθανε. —
 Σουλτάνε, μὲ ἀκούεις;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Ἀποστρεφόμενος ἀπ' αὐτοῦ).

Σὲ ἀκούω. — πλὴν
 τάχυνε. Φθάνεις εἰς τὸ τέλος;

ΝΑΘΑΝ

Ἔφθασα·—

διότι ἐννοεῖται ὅ,τι ἔπεται.

Ἀποθανόντος μόλις τοῦ πατρὸς, καθείς τῶν τριῶν ἦλθε, φέρων τὸν δακτύλιον, καὶ ἀξιῶν τοῦ οἴκου τὴν ἀρχήν. Πολλαὶ ἔρευν', ἐγκλήσεις, ἔριδες. Ὁ ἀληθὴς δακτύλιος τίς ἦτον ἀναπόδεικτον ἀπέμενε. —

(Μετά τινα παῦσιν, ἐφ' ἧς φαίνεται περιμένων τὴν ἀπάντησιν τοῦ Σουλτάνου).

Ἐπίσης ἀναπόδεικτον σχεδόν, ὡς νῦν — ἡ πίστις εἶν' ἡ ἀληθείς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὴν ἐρώτησίν μου τὴν ἀπάντησιν. αὐτὴν μοὶ δίδεις;

ΝΑΘΑΝ

Εἰς δικαιολόγησιν ὅτι τοὺς δακτυλίους δὲν ἀποτολμῶ νὰ διακρίνω, οὐς ἀπὸ σκοποῦ ὁ πατὴρ οὕτω κατεσκεύασ' ἐξ ἀρχῆς, ἵνα μὴ τρόπος μένη διακρίσεως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοὺς δακτυλίους; — Παίζεις μετ' ἐμοῦ. — Θαρρῶ πῶς αἱ θρησκεῖαι περὶ ὧν σοὶ ἔλεγον εὐκόλως ἀπ' ἀλλήλων διακρίνονται, ὡς ἔτι καὶ εἰς βρῶσιν, πόσιν κ' ἐνδυσιν.

ΝΑΑΘΝ

Εἰς ὅλα, ἐκτὸς μόνον εἰς τὴν βάσιν των. Δὲν εἶν' ἡ ἱστορία βάσις ὅλων των,

ἢ γεγραμμένη, ἢ ἐκ παραδόσεως;
 Ἡ ἱστορία ὁμῶς ποῦ στηρίζεται;
 Εἰς πίστιν· Ὁχι; Ἀξιοπιστότερον
 πλὴν τίνα θεωροῦμεν τῶν οἰκείων μας,
 ὧν ἐσμέν αἷμα, οἵτινες ἀπὸ βρεφῶν
 μᾶς ἔδωκαν ἐνδείξεις τῆς ἀγάπης των,
 παρ' ὧν ποτὲ ἀπάτην δὲν ὑπέστημεν,
 ἐκτὸς ἂν ἡ ἀπάτη ᾗ σωτήριος;
 Πῶς νὰ πιστεύω ἥττον τοῖς προγόνοις μου
 ἢ σὺ τοῖς ἐδικοῖς σου, ἢ τ' ἀνάπαλιν;
 Πῶς ν' ἀπαιτήσω ψευδομένους νὰ εἰπῇς
 τοὺς σοὺς προγόνους, τῶν ἐμῶν φειδόμενος,
 ἢ τοῦναντίον; Καὶ περὶ Χριστιανῶν
 τὸ ἴδιον· ἢ ὄχι;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Μὰ τὸν Ὑψιστον,
 δίκαια λέγει οὗτος. Μ' ἀπεστόμωσεν.

ΝΑΘΑΝ

Ἀλλ' εἰς τοὺς δακτυλίους ἐπιστρέψωμεν.
 Ἀντεγκαλοῦντο, καθὼς εἶπον οἱ υἱοί,
 καὶ ὦμνυε καθεῖς των πρὸς τὸν δικαστὴν
 πῶς τὸν δακτύλιόν του ἀπὸ τῆς χειρὸς
 τοῦ πατρὸς εἶχεν, — ὅπως ᾗτον ἀληθές, —
 ὑποσχεθέντος πρὸ πολλοῦ, ὅτι αὐτὸς
 τοῦ δακτυλίου ἔξει τὸ προνόμιον,
 ὥς ᾗν οὐχ ᾗτον ἀληθές. Ἀδύνατον,
 ἐπέμενε καθεῖς των, ᾗτον ὁ πατήρ
 νὰ τὸν ἐξαπατήσῃ· καὶ ἀντὶ αὐτὸν,
 τὸν ἀγαθὸν πατέρα νὰ ὑποπτευθῇ,
 τοῖς ἀδελφοῖς του μᾶλλον, — εἰ καὶ ᾗθελε

περὶ ἐκείνων νὰ πιστεύῃ τ' ἄριστα, —
θ' ἀπέδιδε τὸν δόλον· καὶ θ' ἀνεύρισκε
τίς ὁ προδότης, καὶ θ' ἀπῆτει τὴν ποινὴν.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ δὲ κριτῆς; Ν' ἀκούσω ἐπεθύμουν πῶς
ὁ κριτῆς λέγεις πῶς ὠμίλησεν. Εἰπέ.

ΝΑΘΑΝ

Ὁ κριτῆς εἶπεν· ἦ παρουσιάσατε
ἀμέσως τὸν πατέρα, ἦ τῆς ἔδρας μου
σᾶς ἀποβάλλω. Μὴ θαρρείτ' αἰνίγματα
πῶς εἴμ' ἐδῶ νὰ λύω; ἦ προσμένετε
τὸ στόμα του ν' ἀνοίξῃ ὁ δακτύλιος;
Ἄλλ' ὄχι· στῆτε. Εἶπατε ὁ ἀληθὴς
δακτύλιος τὴν χάριν ὅτι κέκτηται
τὸν κάτοχόν του παρ' ἀνθρώποις καὶ Θεῷ
ν' ἀναδεικνύῃ ὑπὲρ πάντ' ἀγαπητόν.
Ἴδου ἡ κρίσις. Οἱ ψευδεῖς δακτύλιοι
τὴν δύναμιν δὲν ἔχουν. — Ποῖόν σας λοιπὸν
οἱ δύο ἄλλοι μᾶλλον ἀγαπῶσι; — Τί;
δὲν λέγετε; Σιγαῖτε; Οἱ δακτύλιοι
οὐχὶ πρὸς ἔξω, ἔχουν μόνον δύναμιν
πρὸς τὰ ἐντός; καὶ ὄχι ἔξω; — ἕκαστος
ἑαυτὸν μόνον ὑπὲρ πάντας ἀγαπᾷ; —
Ἦπατημένοι τότε εἴσθε καὶ οἱ τρεῖς
ἀπαταιῶνες! Ἐκ τῶν δακτυλίων σας
κάνεῖς δὲν εἶναι γνήσιος. Ὁ γνήσιος
θεν' ἀπωλέσθη πιθανῶς, καὶ ὁ πατὴρ
ἐλπίζων ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἀπώλειαν
ἢ ν' ἀντικαταστήσῃ, κατεσκεύασε
τρεῖς ἀνθ' ἑνός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὡραῖον, ναὶ, ἐξαίρετον!

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν, τοῖς εἶπεν ὁ κριτῆς, ἀπόφασιν
 ἂν παρ' ἐμοῦ ζητῆτε, ὅχι συμβουλήν,
 ὑπάγετε. Εἴν' αὕτη δὲ ἡ συμβουλή·
 Τὸ πρᾶγμα λάβετέ το ὅπως πρόκειται.
 Καθεὶς σας ἔχει παρὰ τοῦ πατρὸς λαβὼν
 δακτύλιον. Καθεὶς σας ὡς τὸν γνήσιον
 τὸν ἐδικόν του ἅς νομίζῃ. Πιθανὸν
 τὴν τυραννίαν ὁ πατήρ σας τοῦ ἐνὸς
 καὶ μόνου δακτυλίου νὰ μὴ ᾔθελε
 ν' ἀνεχθῇ πλέον ἐν τῷ οἴκῳ· βέβαιον
 πῶς σᾶς ἠγάπα καὶ τοὺς τρεῖς, καὶ μάλιστα
 ἐξ ἴσου σᾶς ἠγάπα, καὶ δὲν ᾔθελε
 τοὺς δύο νὰ πιέσῃ ὑπὲρ τοῦ ἐνός.
 Λοιπὸν ὁμοίως, πρὸς τὴν ἀμερόληπτον
 ἀπρόληπτον στοργήν του σπεύσατε ναὶ σεῖς
 ν' ἀντιφιλοτιμηθῃτε· ἀγωνίζεσθε
 τὴν δύναμιν τοῦ λίθου ἀψευδέστερον
 τίς εἰς τὸ φῶς νὰ φέρῃ· βοηθήσατε
 δι' ἀγαθοεργίας, ἡμερότητος,
 διὰ καρδίας φιλαδέλφου, καὶ θερμῆς
 πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης, βοηθήσατε
 τὴν δύναμιν τοῦ λίθου, καὶ ἡ χάρις του
 ὁπότεν εἰς ἐκγόνους τῶν ἐκγόνων σας
 ᾔθελεν ἔλθει χρόνος ν' ἀποκαλυφθῇ,
 μετ' ἔτη τότε χιλιάκις χίλια
 πρὸ ταύτης πάλιν σᾶς καλῶ τῆς ἔδρας μου.
 Ἄνὴρ σοφώτερός μου θέλει κάθησθαι

ἐπὶ τῆς ἑδρας ταύτης, ἵνα σᾶς εἰπῇ,
«ὑπάγετε»! — Τοιαῦτα εἶπεν ὁ κριτῆς
ὁ μετριόφρων.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

ὦ Θεέ, θεέ!

ΝΑΘΑΝ

Ἐάν

αἰσθάνησαι πῶς εἶσαι, Σαλαδὶν, αὐτὸς
ὃν ὑπεσχέθη ὁ σοφώτερος . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

(Ὅρμῶν πρὸς αὐτὸν, καὶ λαμβάνων τὴν χειρὰ του
ἣν πλέον δὲν ἀφίνει)

Ἐγώ;

Ἐγὼ ἢ κόνις; Τὸ μηδὲν ἐγώ; Θεέ!

ΝΑΘΑΝ

Τί σοι συμβαίνει, Σαλαδῖνε;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

ὦ Ναθάν,

Ναθάν, ὦ! τὰ μυρία ἔτη τοῦ κριτοῦ
ἀκόμῃ δὲν παρῆλθον· καὶ ἡ ἑδρα του
δὲν εἶν' ἡ ἐδική μου. — Τώρα ὑπαγε! —
ὑπαγε! — ὅμως ἔσο φίλος μου, Ναθάν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ νὰ μ' εἰπῇ δὲν ἔχει ἄλλο τίποτε
ὁ Σαλαδῖνος;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίποτε.

ΝΑΘΑΝ

Ἄ! Τίποτε;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Διόλου. Ὅμως διατί;

ΝΑΘΑΝ

Παράκλησιν
νὰ σοὶ ἐκφράσω εἶχον, περιστάσεως
δοθείσης.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς ; Καὶ δεῖται περιστάσεως
ἵνα παρακαλέσης ; — Λέγε μοι λοιπόν.
Τί ;

ΝΑΘΑΝ

Ἐξ ὑδοιπορίας ἔρχομαι μακρᾶς.
Ἀρχαῖα χρέη ἐπ' αὐτῆς εἰσέπραξα,
καὶ ἤλθον φέρων νόμισμα πολὺ, σχεδὸν
πάρα πολὺ. — Ἀρχίζουσιν ὑποπτοὶ καιροί.
Ποῦ νὰ τὸ θέσω δὲν ἤξεύρω ἀσφαλῶς,
κ' ἐσκέφθην μήπως — προσεγγίζων πόλεμος
ζητεῖ τροφὴν χρημάτων — μὴ ἐδύνασο
νὰ ἔχης χρεῖαν τοῦ νομίσματος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Ἀτενίζων αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς).

Ναθάν !

Δὲν θενὰ σ' ἐρωτήσω ἂν ὁ Ἀλ-Χαφῆς
δὲν σ' ἐπεσκέφθῃ, δὲν θὰ ἐρευνήσω ἂν
δὲν σοὶ ἐπῆλθεν ὑπόψια τις, δι' ἣν
τοιαῦτα μοὶ προτείνεις οἰκαιοθελῶς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς ὑπόψια ;

ΣΙΤΤΑ

Τὴν ἀξίζω. Σύγγνωθι. —
Τι ὠφελεῖ ; Ἀνάγκη νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ,
κ' ἐγὼ σκοπὸν πῶς εἶχον . . .

ΝΑΘΑΝ

Ὁχι τὸ αὐτὸ
νὰ μοὶ ζητήσης ἴσως;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦτο, μάλιστα.

ΝΑΘΑΝ

Κ' οἱ δύο οὕτως ἀνθυπηρετούμεθα.
Ἄλλ' ὅμως ὅτι νὰ σοὶ πέμψω ὅλην μου
τὴν μετρητὴν οὐσίαν μ' εἶν' ἀδύνατον,
εἰς τοῦτο πταίει ὁ Ναίτης. Γνώριμος
σοὶ εἶναι. Ἐχω κατὰ πρῶτον μέρος της
νὰ τῷ πληρώσω μέγα.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς Ναίτην; Πῶς;

Τοὺς χειροτέρους ἐκ τῶν πολεμίων μου
ὑποστηρίζεις διὰ τῶν χρημάτων σου;

ΝΑΘΑΝ

Περὶ ἐνὸς καὶ μόνου ὁμιλῶ, εἰς ὃν
ἔχεις χάρισει τὴν ζωὴν.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐνθύμησιν

ὁποῖαν διεγείρεις! — Εἶχον ἐντελῶς
τὸν νέον λησμονήσει. — Τὸν γνωρίζεις; — Τί
ἀπέγινε;

ΝΑΘΑΝ

Σοὶ εἶναι ἄγνωστον λοιπὸν
εἰς αὐτὸν πόσην, δι' αὐτοῦ δὲ κ' εἰς ἐμέ
εὐεργεσίαν ἐδαψίλευσας; Αὐτὸς
τῆς μόλις του σωθείσης ἀφειδῶν ζωῆς,
εἰς πῦρ ἐρρίφθη, κ' ἔσωσε τὴν κόρην μου,

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐπραξε τοῦτο; — Ἀληθῶς ὑπέσχετο
τὸ ἥθος του. Θὰ εἶχε πράξει τὸ αὐτὸ
ὁ ἀδελφός μου, ὃν οἱ χαρακτῆρές του
ἀνακαλοῦσιν. — Ἄν εἰσέτι εἶν' ἐδῶ,
νὰ μοὶ τὸν φέρης. — Τόσ' ἀκούει παρ' ἐμοῦ
ἡ ἀδελφή μου δι' αὐτὸν τὸν ἀδελφόν,
χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσῃ, ὥστε ἤθελον
τὴν ζῶσάν του εἰκόνα ἅπαξ νὰ ἰδῇ. —
Νὰ μοὶ τὸν φέρης. — Μία πράξις ἀγαθὴ,
κ' ἐκ τυφλοῦ πάθους μόνον ἂν προέκυψε,
πῶς πολλὰς ἄλλας πράξεις ἀγαθὰς γεννᾷ! —
Φέρε τον· σπεῦσον· ὕπαγε!

ΝΑΘΑΝ (Ἀφίνων τὴν χεῖρα τοῦ Σαλαδίνου).

Εἰς τὴν στιγμὴν.

Μένουν δὲ τ' ἄλλα ὡς ἐσυμφωνήθησαν; (Ἐξέρχεται).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὴν ἀδελφὴν ν' ἀκούῃ τί δὲν ἄφησα; —
Ἄς τὴν ἀναζητήσω. — Πῶς θὰ δυνηθῶ
νὰ τῇ ἐκθέσω τι ἐρρήθη κ' ἐγινε; (Ἐξέρχεται ἀλλαχόθεν).

ΣΚΗΝΗ Η'.

(ὑπὸ τοὺς φοίνικας ὁ Ναίτης περιπατεῖ περιμένων τὸν Ναθάν).

ΝΑΪΤΗΣ, (Περιέρχεται ἐν ἐνδομύχῳ πάσῃ, μέχρις οὗ τὸ αἶσθημα ἐκρήγνυται,
καὶ ἀνακρᾷ:)

Ἐδῶ τὸ θύμα ἵσταται ἀποκαμόν. —
Καλόν. Δὲν θέλω πλέον τὶ συμβαίνει μοι
νὰ ἐμβατεύω, οὔτε τὶ συμβήσεται
νὰ προμαντεύω θέλω. — Τοῦτο μοὶ ἀρκεῖ,

ὅτι ματαίως, ναὶ ματαίως ἔφυγον.
Τὶ ἄλλο δ' ἐδυνάμην ἢ νὰ φύγω; — Αἶ!
Ἄς ἔλθῃ ὅ,τι ἔλθῃ! — Ὅτ' ἐνέσκηψεν
ὁ κεραυνὸς, τοσοῦτον ἔπεσε ταχύς,
ὥστε δὲν εἶχον ἐκφυγὴν. Πόσον καιρὸν
μακρὰν τῶν προσβολῶν τοῦ ἐπρόσπαθησα
νὰ μείνω! — Νὰ τὴν βλέπω, ἣς ἀπέστρεφον
ἀγανακτῶν τὴν ὄψιν, — νὰ τὴν βλέπω, καὶ
ἀπόρασιν νὰ ἔχω νὰ μὴ παύωμαι
τοῦ νὰ τὴν βλέπω. — Ἀλλὰ τί; Ἀπόφρασις
πρόθεσις εἶναι, πράξις. Ἐγὼ δ' ἔπασχον,
ἔπασχον μόνον. — Νὰ τὴν βλέπω, καὶ πλεκτὴν,
συνυφασμένην μετ' αὐτῆς τὴν τύχην μου
νὰ ἐννοῶ, — ἐν ἧτον αἶσθημα διπλοῦν. —
ἧτον, καὶ εἶναι. — Πῶς μακρὰν τῆς δύναμαι
νὰ ζῶ τούντεῦθεν, μ' εἶναι ἀκατάληπτον.
Θὰ ἦτο θάνατός μου· ἢ καὶ ὅπου ἂν
ἀποθανόντες ἀπερχόμεθα, κ' ἐκεῖ
θα ἦτο πάλιν ἐν θανάτῳ θάνατος. —
Εἶν' ἔρως τοῦτο; — Ὁ Ναίτης ἀγαπᾷ
λοιπόν; Τῆς Ἰουδαίας ὁ Χριστιανὸς
ἐρᾷ; — Αἶ! Τί πρὸς τοῦτο; — Ἀπετίναξα
εἰς τοὺς ἁγίους τούτους τόπους, — κ' εἰς ἐμέ
διὰ παντὸς ἁγίους, — τῶν προλήψεων
πολλάς. — Τὶ θέλει καὶ τὸ Τάγμα μου; Ἐγὼ,
ὁ πρὶν Ναίτης, ἀπεβίωσα. Ἀφ' ἣς
στιγμῆς ὁ Σαλαδίνος μ' ἠχμαλώτισεν,
ἀπέθανα. Μὴ εἶναι αὕτ' ἡ κεφαλὴ,
ἣν παρὰ τοῦ Σουλτάνου ἔχω δωρεάν,
μὴ εἶναι ἡ ἀρχαία; — Νέα εἶν' αὕτη.

Ἄγνοεῖ πάντα ὅσα παραπείθοντα
 ἐδέσμευον ἐκείνην. — Καλητέρα της
 προσέτι εἶναι τοῦρανοῦ τοῦ πατρικοῦ
 ἀξιοτέρα. Τὸ αἰσθάνομαι. Αὐτὴ
 σκέπτεται πρῶτον, ὅπως νὰ ἐσκέπτετο
 πρέπει ἐνταῦθα ὁ πατήρ μου ἄλλοτε,
 ἀνίσως μύθους δὲν μοῦ κατεψεύσθησαν. —
 Μύθους; — πλὴν τόσον πιθανούς! — Οὐδέποτε
 πιθανότερους τοὺς ἐξέλαβον, ἢ νῦν,
 ὁπότε νὰ προσκόψω τρέχω κίνδυνον,
 ὅπου ἐκεῖνος ἔπescen. — Πῶς; Ἐπescen;
 Νὰ πέσω μᾶλλον θέλω μετ' ἀνδρῶν, παρὰ
 μετὰ παιδίων ὀρθιος νὰ ἴσταμαι. —
 Ὅτι μ' ἐγκρίνει, ἔχω τὸ παράδειγμα
 τὸ ἰδιόν του εἰς ἐγγύησιν. Ζητῶ
 καί τις ἄλλου ἔγκρισιν; — Ἄν τοῦ Ναθάν,
 αὐτοῦ δὲν θὰ μοὶ λείψῃ ὅχ' ἢ ἔγκρισις,
 ἀλλὰ καὶ πλεόν τούτου, ἢ ἐμψύχωσις.
 Τὶ Ἰουδαῖος! — καὶ μὴ θέλων νὰ φανῇ
 ἢ ὅ,τι εἶναι Ἰουδαῖος γνήσιος!
 Ἰδού τον. Σπεύδων ἔρχεται· περιχαρής.
 Τίς ἀπὸ τοῦ Σουλτάνου ἄλλως ἔρχεται;
 Ναθάν!

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΝΑΘΑΝ. Ὁ ΝΑΪΤΗΣ.

ΝΑΘΑΝ

Σὺ εἶσαι;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐμεινας πολὺν καιρὸν
εἰς τοῦ Σουλτάνου.

ΝΑΘΑΝ

Ὅχι τόσο. Καθ' ὁδὸν
ἐβράδυνα πηγαίνων. — Κοῦρδ, ὁ ἄνθρωπος
τῷ ὄντι εἶναι ἄξιος τῆς φήμης του.
Σκιά του μόνον εἶν' ἡ φήμη του. Ἀλλὰ
πρὸ πάντων πρέπει νὰ σοὶ ἀναγγείλω . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΝΑΘΑΝ

Ὅτι νὰ σ' ὁμιλήσῃ θέλει. Ἀπαιτεῖ
ἀμέσως νὰ ὑπάγῃς εἰς συνέντευξιν.
Συνόδευσόν με μόνον εἰς τὸν οἶκόν μου
ὅπου τι ἔχω νὰ φροντίσω δι' αὐτὸν,
καὶ μετὰ τοῦτο ἀπερχόμεθα ὁμοῦ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναθάν, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν σου
δὲν ἐπεθύμουν.

ΝΑΘΑΝ

Ἐπορεύθης πλὴν ἐκεῖ
ἐν τούτοις; Ὅμως ἤδη τὴν ὠμίλησας;
Λοιπὸν εἶπέ μοι πῶς ἡ Ῥέχα σ' ἤρεσε;

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ! ὑπὲρ πᾶσαν ἔκφρασιν! Νὰ τὴν ἰδῶ
πλὴν πάλιν, δὲν θὰ γίνῃ. ὦ! ποτέ, ποτέ,
ἐκτὸς ἐὰν ἀμέσως μοὶ ὑποσχεθῇς
πῶς νὰ τὴν βλέπω πάντοτε θὰ δύναμαι, —
ναὶ, πάντοτε.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς θέλεις νὰ ἐννοηθῇ
ὁ λόγος;

ΝΑΪΤΗΣ

(Μετὰ βραχείαν σιωπὴν, πίπτων εἰς τὸν τράχηλόν του).

Πάτερ !

ΝΑΘΑΝ

Νέε !

ΝΑΪΤΗΣ (ἀφῆνυν αὐτὸν ἐπίσης αἰφνηδίως)

Καὶ οὐχὶ, υἱέ ;

Νάθαν ;

ΝΑΘΑΝ

Φίλτατε νέε !

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ οὐχὶ υἱέ ;

Σὲ ἱκετεύω, μὰ τοὺς ἱεροὺς δεσμοὺς
τῆς φύσεως, μὴ ἄλλους, ἐπιπλάστους μὴ
αὐτῶν προκρίνης. Ἔστο ἄνθρωπος, Ναθάν.
Ἀρκέσθητι εἰς τοῦτο. Μὴ μ' ἀπόκρουε.

ΝΑΘΑΝ

Φίλτατε φίλε, φίλτατε !

ΝΑΪΤΗΣ

Οὐχὶ υἱέ !

Οὐδ' ἐν εὐγνωμοσύνῃ εἰς τὸν ἔρωτα
τῆς θυγατρὸς σου τὴν καρδίαν ἤνοιξε ,
οὐδὲ καὶ, ὅτε δύω ἵνα γίνωσιν
ἐν, μόνον ἐν σου βλέμμα περιμένουσι ;
Σιγᾶς ;

ΝΑΘΑΝ

Μ' ἐκπλήττεις, ὦ ἱππότα εὐγενῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Σ' εκπλήττω;—Πῶς; Σ' εκπλήττω, σέ τόν ἔχοντα
τάς σάς ιδέας;— Εἰς τὸ στόμα μου αὐτάς
δέν τὰς ἀναγνωρίζεις;— Καί σ' εκπλήττω;

ΝΑΘΑΝ

Πρὶν

κἂν νὰ ἤξεύρω ποῖος ἐκ τῶν Στάουφεν
ἦν καὶ πατήρ σου;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί, Ναθάν, μοὶ λέγεις; Τί;

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἄλλο δέν αἰσθάνεσαι
ἐκτὸς περιεργείας;

ΝΑΘΑΝ

Βλέπεις, ἄλλοτε

εἶχον κ' ἐγὼ γνωρίσει ἓνα Στάουφεν.
Ἐλέγετο Κορράδος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄν ἐλέγετο

καὶ ὁ πατήρ μου λοιπὸν εὖτως;

ΝΑΘΑΝ

Ἀληθῶς;

ΝΑΪΤΗΣ

Τ' ὄνομα φέρω τοῦ πατρός· διότι Κούρδ
εἶναι Κορράδος.

ΝΑΘΑΝ

Ὅμως ὁ Κορράδος μου
δέν ἦτον ὁ πατήρ σου. Ἦτον ὅ,τι σὺ,
Ναΐτης, κ' ἐπομένως ἦτον ἄγαμος.

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ! Διὰ τοῦτο;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς;

ΝΑΪΤΗΣ

Δέν τὸν ἐκώλυσε

νὰ εἶναι ὁ πατήρ μου.

ΝΑΘΑΝ

Ἄστειεύεσαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ σὺ ὑπὲρ τὸ δέον σπουδαιολογεῖς.

Καὶ τί, ἀνίσως ἤμην νόθον βλάστημα;

Δέν εἶναι γένος τόσον περιφρονητόν.

Μὴ ἀποδείξεις προπατόρων μοὶ ζητῆς,

καὶ δέν θὰ σοὶ ζητήσω τῶν προγόνων σου.

Οὐχὶ ὅτι τὸ δένδρον τῆς καταγωγῆς

τῆς σῆς μ' ἐμπνέει ὑπονοίας· ἄπαγε!

Δύνασαι φύλλον φύλλον μέχρ' Ἀβραάμ

νὰ τ' ἀποδείξης, τὰ δ' ἐπέκεινα ἐγὼ

ὁ ἴδιος ἤξεύρω κ' ἐπιμαρτυρῶ.

ΝΑΘΑΝ

Πικρὸς ὁ λόγος. Τὸν ἀξίζω; Τίποτε

σ' ἀπεποιήθην; Μόνον δέν ἠθέλησα

σὲ ἐξ ἐφόδου εἰς τὸν πρῶτον λόγον σου,

νὰ δέσω. Ἄλλο τίποτε.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄ! τίποτε

ἄλλο! Βεβαίως; Τότε, ὦ! συγχώρησον.

ΝΑΘΑΝ

Ἐλθέ, ἐλθέ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ποῦ; ὅχι εἰς τὸν οἶκόν σου.

ὦ! ὄχι, ὄχι. Εἶν' ἐκεῖ πυρκαϊά.
 Ἐδὼ σὲ περιμένω. Ὑπαγε. Ἐὰν
 νὰ τὴν ἰδῶ καὶ πάλιν πέπρωται, συχνὰ
 θενὰ τὴν βλέπω, ἂν δ' οὐχὶ, τοῦ δέοντος
 πλειότερον τὴν εἶδον.

ΝΑΘΑΝ

Σπεύδω, κ' ἔφθατα.

ΣΚΗΝΗ Ι'.

ΝΑΪΤΗΣ, καὶ μετ' ὀλίγον ΔΑΪΑ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀρκεῖ μοι. Τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐγκέφαλος
 ἐγκλείει τόσα! πλὴν πληροῦτ' ἐνίοτε
 διὰ μιᾶς, καὶ αἴφνης. — Τὸ ἐλάχιστον
 τὸν πληροῖ αἴφνης. — Δὲν ἀξίζει τίποτε,
 τίποτε, ὅ,τι καὶ ἂν τὸν πληρῇ. — Ἀλλὰ
 ὑπομονή! Ταχέως συγχωνεύουσα
 εἰς ἓν τὴν σωρευθεῖσαν ὕλην ἢ ψυχὴ,
 ἀνοίγει τόπον, κ' ἐπανέρχεται τὸ φῶς
 κ' ἡ τάξις. — Κατὰ πρῶτον ἀγαπῶ λοιπόν;
 Δὲν ἦτον ἔρως ὅ,τι πρὶν ἠγάπησα;
 Καὶ εἶναι ἔρως ὅ,τι νῦν αἰσθάνομαι;

ΔΑΪΑ (εἰσέρχεται μυστηριωδῶς πλαγιόθεν).

Ἰππότα, ὦ ἰππότα!

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς καλεῖ; Ἄ! σὺ

Δαΐα;

ΔΑΪΑ

Δὲν μὲ εἶδεν ὥς ἐπέρασα,

ἀλλ' ὅπου εἴσθε δύναται νὰ μᾶς ἰδῇ.
Τὸ δένδρον θὰ σᾶς κρύπτη· πλησιάσατε.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλὴν τί δηλοῖ, τί εἶναι τὸ μυστήριον ;

ΔΔΙΑ

Μυστήριον τῷ ὄντι, καθὼς λέγετε.
Καὶ διπλοῦν εἶναι. Γνωσιν ἔχω τοῦ ἐνὸς
ἐγὼ, καὶ σεῖς τοῦ ἄλλου. Ἀνταλλάσσομεν;
Ἐὰν μ' ἐμπιστευθῇτε τὸ ὑμέτερον,
τὸ ἐδικόν μου θέλω σᾶς ἐμπιστευθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Προθύμως, ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζω τί
ὡς ἐδικόν μου θεωρεῖς. Ἴσως φανῇ
ἀπὸ τοῦ ἐδικοῦ σου, ὅθεν ἄρχισον.

ΔΔΙΑ

ὦ! Κύριε ἱππότα, ὦ! πῶς γίνεται;
Κατόπιν σας! — Προσέτι τὸ μυστήριον
τὸ ἰδικόν μου εἰς οὐδὲν σᾶς ὠφελεῖ
ἐὰν τὸ ἰδικόν σας μ' εἶναι ἄγνωστον.
Πλὴν σπεύσατε· διότι ἂν περὶ αὐτοῦ
σᾶς ἐρωτήσω, δὲν μοὶ ἐμπιστεύεσθε
οὐδὲν, καὶ τότε μένει τὸ μυστήριον
τὸ ἐδικόν μου πάντοτε μυστήριον,
τὸ δ' ἐδικόν σας ἐπροδόθη. — Δυστυχῇ
ἱππότα, σεῖς οἱ ἄνδρες νὰ νομίζητε
ὅτι τοιοῦτο μυστικὸν νὰ ἔχητε
κρυπτὸν εἰς τὰς γυναῖκας εἶναι δυνατόν!

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅπερ πολλάκις ἀγνοοῦμεν καὶ αὐτοὶ
πῶς ἔχομεν.

ΔΑΪΑ

Ἄς εἶναι ἴσως. Τὸ λοιπὸν
θα εἶναι ἀναγκαῖον φιλικῶς ἐγὼ
νὰ σᾶς τὸ μάθω, φαίνεται. — Εἰπέτε μοι,
τὶ ἦτο τοῦτο ὅτι ἀνελήφθητε
ἐξαίφνης οὕτως, — ὅτι μᾶς ἀφήσατε
μεμονωμένας, — ὅτι μετὰ τοῦ Ναθάν
δὲν ἦλθατε ὀπίσω! — Ἀπετέλεσε
τόσον ὀλίγην ἐφ' ὑμῶν ἐντύπωσιν
ἴσως ἢ Ῥέχα; Πῶς; ἢ μὴ πάρα πολλήν;
Πολλήν; Διδάξατέ μοι τὸ πτερύγισμα
εἰς τὸν ἱξὸν ὁποῖον εἶναι τοῦ πτωχοῦ
πτηνοῦ, — τοῦ συλληφθέντος. Πῶς τὴν ἀγαπᾶς
ἐν τέλει, ὦ ἱππότα, ὁμολόγησον
μέχρι παραφροσύνης καὶ θενὰ σ' εἰπῶ . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Παραφροσύνης; Ἐχεις δίκαιον. Καλῶς
κατανοεῖς τὸ πρᾶγμα.

ΔΑΪΑ

Παραδέχθητι

τὸν ἔρωτά σου τὴν παραφροσύνην σου
σοὶ τὴν χαρίζω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐννοεῖται μόνη της.
Ναίτης Ἰουδαίαν ν' ἀγαπᾶ! . . .

ΔΑΪΑ

Πολλήν

Δὲν ἐνδεικνύει φρόνησιν. — Πολλάκις πλήν
περισσότερα ἐνυπάρχει φρόνησις
εἰς πράγματα ἀφ' ὅ,τι ὑποπτεύομεν.

καὶ οὐδὲ εἶναι ἀπαραδειγμάτιστον
τὸ νὰ μᾶς φέρῃ ὁ Σωτὴρ εἰς ἑαυτὸν
διὰ διόδων ἅς δυσκόλως μόνος του
ὁ φρόνιμος εὕρισκει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐπισήμως πῶς

λαλεῖς! — (Ἄντὶ Σωτῆρος καὶ ἂν πρόνοιαν
εἰπῶ, μὴ ἔχει ἄδικον;) Περίεργον
μὲ κάμνεις, ὥς νὰ εἶμαι μ' εἶν' ἀσύνηθες,

ΔΑΪΑ

Ὁ τόπος τῶν θαυμάτων εἶν' αὐτός.

ΝΑΪΤΗΣ

(ὦ! ναί·

τῶν θαυμασίων. Καὶ πῶς ἄλλως; Εἰς αὐτὸν
ὁ κόσμος συνωθεῖται.) — ὦ ἀγαπητὴ
Δαία, ἔστω, ἀληθὲς ἐκλάμβανε
ὅ,τ' ὑποθέτεις· ἔστω πῶς τὴν ἀγαπῶ,
πῶς ἀπορῶ ἂν ᾔηται δυνατὸν χωρὶς
αὐτῆς νὰ ζήσω, πῶς . . .

ΔΑΪΑ

Τῷ ὄντι; Ἀληθές;

Τότε, ἱππότα, ὁμωσον πῶς σύζυγον
θενὰ τὴν λάβῃς, νὰ τὴν σώσῃς εἰς αὐτὸν
καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, τὸν αἰώνιον.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλὴν πῶς; Πῶς νὰ ὁμώσω, ὅ,τι δύναμιν
δὲν ἔχω καὶ νὰ πράξω;

ΔΑΪΑ

Ἔχεις δύναμιν.

Διὰ μιᾶς καὶ μόνης λέξεως αὐτὴν
τὴν δύναμιν σοὶ δίδω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὡς τε σύμφωνος

καὶ ὁ πατήρ νὰ εἶναι ;

ΔΑΪΑ

Αἶ! πατήρ, πατήρ !

Τί πατήρ; Πρέπει ὁ πατήρ ν' ἀναγκασθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ν' ἀναγκασθῇ, Δαΐα; Δὲν ἐνέπεσεν
εἰς ληστὰς ἔτι. — Παντελῶς ν' ἀναγκασθῇ
δὲν πρέπει.

ΔΑΪΑ

Πρέπει νὰ θελήσῃ τὸ λοιπόν.

Πρόθυμος πρέπει νὰ φανῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς; Πρόθυμος,

καὶ πρέπει; — Πλὴν, Δαΐα, ἂν σ' εἰπῶ, κ' ἐγὼ
ὅτι νὰ ψαύσω τὴν χορδὴν ἠθέλησα
αὐτήν;

ΔΑΪΑ

Καὶ τί; οὐδόλως συνεφώνησε;

ΝΑΪΤΗΣ

Διὰ παραφωνίας συνεφώνησεν,
ἥτις βαθέως μ' ἤγγισε.

ΔΑΪΑ

Τί λέγεις Πῶς;

Σκιὰν ἐπιθυμίας ὡς τῷ ἔδειξας
περὶ τῆς Ῥέχας, δὲν ἐσκίρτησ' ἐκ χαρᾶς;
Ψυχρῶς σοὶ ἀπεκρίθη; Παρενέβαλε
καὶ δυσκολίας ἴσως;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, τοιοῦτο τί.

ΔΑΪΑ

Λοιπὸν δὲν θέλω στιγμὴν πλέον νὰ σκεφθῶ. (Παύσις).

ΝΑΪΤΗΣ

Σκέπτεσαι ὅμως.

ΔΑΪΑ

Εἶναι τόσον ἀγαθὸς
ὁ ἄνθρωπος! Τοσαῦτα τῷ ὀφείλω! Πῶς
δὲν θέλει νὰ ἐνδώσῃ! — Μάρτυς ὁ Θεὸς
ὅτ' ἡ ἀνάγκη σχίζει τὴν καρδίαν μου
νὰ τὸν βιάσω οὕτω.

ΝΑΪΤΗΣ

Σὲ παρακαλῶ,
παῦσον συντόμως τὰς ἀμφιβολίας μου,
Δαία. Ἡ διστάζεις ἴσως καὶ αὐτὴ
ἀνίσως ὅ,τι μελετᾷς εἶν' ἀγαθὸν
ἢ κακὸν εἶναι, ἂν εἶν' ἄξιον μομφῆς
ἢ ἂν ἐπαίνου; — Τότε σίγα· λησμονῶ
κ' ἐγὼ πῶς ἔχεις ν' ἀποσιωπήσῃς τί.

ΔΑΪΑ

Τοῦτο τὰ χεῖλη μοὶ ἀνοίγει μάλιστα.
Λοιπὸν, . . ἡ Ῥέχα Ἰουδαία, ἤξευρε,
δὲν εἶναι. Εἶναι . . . εἶναι, ναί, Χριστιανή.

ΝΑΪΤΗΣ (ψυχρῶς.)

Τῷ ὄντι; Σὲ συγχαίρω. Ἦτο δύσκολον;
Μὴ σὲ τρομάζουν αἱ ὠδῖνες. Πλήθυνε,
ναί, μετὰ ζήλου πλήθυνε τὸν οὐρανὸν,
ἀφ' ὅτου τὴν γῆν πλέον σ' εἶν ἀδύνατον.

ΔΔΙΑ

Πῶς, ὦ ἱππότα ; Εἶν' ἡ ἀγγελία μου
τῆς χλεύης σου ἀξία ; Πῶς χριστιανὴ
ἢ Ῥέχα εἶναι, σὲ λοιπὸν, χριστιανὸν,
Ναίτην, ὅστις λέγει πῶς τὴν ἀγαπᾷ
δὲν σὲ ἡδύνει ;

ΝΑΪΤΗΣ

Μάλιστα χριστιανὴ
ὁπόταν εἶναι τοῦ ἐργοστασίου σου.

ΔΔΙΑ

Οὕτω νομίζεις ; Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἤκουεν !
Ὅχι, ἐκεῖνον ἤθελον νὰ τὸν ἰδῶ
ὅστις τὰς πεποιθήσεις θὰ τῇ ἥλλαζεν.
Εὐτύχημά της ἐκλαμβάνει πρὸ πολλοῦ
νὰ ᾔηται ὅ,τι διεστράφη κ' ἔγινε.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἡ ἐξηγήσου καθαρῶς, ἦ—ὑπαγε.

ΔΔΙΑ

Χριστιανὴ, γονέων ἦν χριστιανῶν,
καὶ βαπτισθεῖσα.

ΝΑΪΤΗΣ (μετὰ σπουδῆς).

Ὁ Ναθὰν δέ ;

ΔΔΙΑ

Ὁ Ναθὰν

δὲν εἶναι ὁ πατήρ της.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅχι ὁ πατήρ ;

Ἀλλ' ἐννοεῖς τί λέγεις ;

ΔΔΙΑ

Τὴν ἀλήθειαν,

δι' ἣν πολλάκις μαῦρα χύνω δάκρυα.
Ὅχι δὲν εἶναι ὁ πατήρ της.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ λοιπὸν
ὥς θυγατέρα μόνον τὴν ἀνέθρεψεν;
Εἰς Ἰουδαίαν τὴν χριστιανὴν λοιπὸν
ἀνέθρεψεν;

ΔΔΪΑ

Ὡς λέγεις.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ δὲν ἤξευρεν
αὐτὴ τί ἐγεννήθη;— Δὲν τὸ ἔμαθεν
ἀπὸ τοῦ στόματός του, πῶς χριστιανὴ,
πῶς ὅχι Ἰουδαία ἦν ἐκ γενετῆς;

ΔΔΪΑ

Ποτέ.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλὴν εἰς ἀπάτην δὲν ἀνέθρεψε
τοιαύτην τὸ παιδίον; Πλὴν δὲν ἄφησεν
αὐτὴν ἡπατημένην οὕτω;

ΔΔΪΑ

Δυστυχῶς!

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ Ναθὰν τοῦτο; — ὁ σοφὸς, ὁ ἀγαθὸς
Ναθὰν νὰ ψεύσῃ τὴν φωνὴν τῆς φύσεως;
Τὴν ἔκχυσιν καρδίας παρωχέτευσεν,
ἥτις ἂν εἶχεν ἀφεθῇ εἰς ἑαυτὴν,
διεύθυνσιν ἀλλοίαν θὰ ἐλάμβανε;—
Δαΐα, ὄντως μοὶ ἐνεπιστεύθης τι
λίαν σπουδαῖον, καὶ μεστὸν συνεπειῶν.

Μὲ θορυβεῖ. Τὶ θέλω οὔτε δι' ἐμὲ
ἡξεύρω. Καιρὸν δός μοι. Τώρα ὕπαγε.
Θὰ ἔλθῃ πάλιν ἀπ' ἐδῶ. Μὴ μᾶς ἰδῇ
ὁμοῦ, μὴ μένε· φύγε.

ΔΑΪΑ

Θεὲ, φύλαττε!

ΝΑΪΤΗΣ

Νὰ ὁμιλήσω, ὅπως ἔχω, μετ' αὐτοῦ
ἀδύνατον μοὶ εἶναι. Ἄν που τὸν ἰδῇς,
εἰπέ τῷ ὅτι θέλομεν ἀπαντηθῇ
εἰς τοῦ Σουλτάνου.

ΔΑΪΑ

Μὴ ἀφήνης νὰ φανῇ
κακὴ κάμμία κατ' αὐτοῦ διάθεσις.
Τοῦτο τροπὴν ἐσχάτην μόνον πέπρωται
νὰ δώσῃ τῶν πραγμάτων, ν' ἀφαιρέσῃ σοὶ
ὑπὲρ τῆς Ῥέχας πάντα τέλος δισταγμόν.
Εἰς τὴν Εὐρώπην δ' ὅταν θὰ ὑπάγητε
ὁμοῦ, ὀπίσω δὲν θενὰ μ' ἀφήσητε;
Δὲν εἶναι οὕτω;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, καλόν· ἀλλ' ὕπαγε.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Εν τοῖς διαδρόμοις τοῦ μοναστηρίου).

‘Ο ΜΟΝΑΧΟΣ καὶ μετ’ ὀλίγον ὁ ΝΑΪΤΗΣ.

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Ναί, ναί! ‘Ο Πατριάρχης ἔχει δίκαιον!
Κάνεν τῷ ὄντι δέν πολυεπέτυχεν
ἐξ ὧτων τὴν φροντίδα μοὶ ἀνέθεσεν.—
’Αλλὰ τοιαύτας ὑποθέσεις πάντοτε
τί μ’ ἀναθέτει; — Πονηρῶς νὰ ἐνεργῶ
δέν θέλω, οὐδὲ θέλω πείθων νὰ λαλῶ,
παντοῦ δέν θέλω νὰ κολλῶ τὴν ρίνα μου,
τὴν χεῖρά μου δέν θέλω νὰ κινῶ παντοῦ!
Μὴ ἐκ τοῦ κόσμου ἀπесύρθην δι’ αὐτὸ,
δι’ ἐμαυτὸν ν’ ἀπέχω, κ’ ὑπὲρ τῶν λοιπῶν
νὰ φέρω ἄνω κώτω τὰ ἐγκόσμια;

ΝΑΪΤΗΣ (μετὰ σπουδῆς προσερχόμενος).

Καλῶς σ’ εὕρισκω, ἀδελφέ· σ’ ἐζήτησα
πολύ.

ΜΟΝΑΧΟΣ.

’Εμὲ, αὐθέντα;

ΝΑΪΤΗΣ.

Μ’ ἐλησμόνησας;

ΜΟΝΑΧΟΣ.

’Ω! ὄχι, ὄχι! ’Αλλ’ ἐνόμιζον ποτὲ

εἰς τὴν ζωὴν μου ἄλλοτε τὸν κύριον
 πῶς δὲν θεν' ἀπαντήσω, — ὅτι τοῦ Θεοῦ
 ἡ χάρις δὲν θ' ἀφήσῃ.—Πρῶτος ὁ Θεὸς
 ἡξεύρει πόσον μ' ἔθλιβεν ἡ πρότασις
 ἣν ὠφειλον νὰ φέρω πρὸς τὸν Κύριον·
 ἡξεύρει ἂν ἐπόθουν νὰ μοὶ κλίνητε
 τὸ οὖς· γνωρίζει πῶς ἐχάρην, ἐκ ψυχῆς
 ἐχάρην, ὅτε χωρὶς σκέψεως πολλῆς,
 ὀρθὰ κοπτὰ τὰ πάντα ἀπερῥίψατε,
 πᾶν ὅ,τι εἰς ἱππότην ἦν ἀνοίκειον.
 Ἄλλ' ἔρχεσθε. Ὡς τέλους ἔφερε καρπὸν!

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπὸν ἡξεύρεις πρὸς τί ἔρχομαι; Σχεδὸν
 ἐγὼ δὲν τὸ ἡξεύρω.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸ ἐσκέφθητε·

εὐρέθη ὅτι κατὰ πάντα ἄδικον
 ὁ Πατριάρχης δὲ δὲν ἔχει· πῶς τιμὴν
 ἡ πρότασις του φέρει καὶ ἀργύριον·
 πῶς εἶναι καὶ πῶς μένει ὁ ἐχθρὸς ἐχθρὸς,
 καὶ ἂν δεκάκις ἦν σωτὴρ μας ἄγγελος.
 Αὐτὰ, αὐτὰ σπουδαίως ἐσταθμίσατε,
 κ' ἔρχεσθε ἤδη καὶ προτείνεσθε. — Θεέ!

ΝΑΪΤΗΣ.

Εὐσεβῆ ἄνερ, ἀγαθὲ, ἡσύχασον·
 δὲν ἦλθον διὰ τοῦτο, ὅχι. Ἔτι σκέπτομαι
 ὥς ἐσκεπτόμην περὶ τῆς προτάσεως,
 οὐδὲ δι' ὅλα τ' ἀγαθὰ θὰ ἔστεργον
 νὰ θυσιάσω τὴν καλὴν ὑπόληψιν
 ἧς ἄνθρωπος τοσοῦτον ἀγαθὸς, εὐθύς,

ἀγαπητὸς, μὲ κρίνει ἄξιον. Ζητῶν
τοῦ Πατριάρχου μόνον ἦλθα συμβουλήν. . .

ΜΟΝΑΧΟΣ

Πῶς; Σεῖς τοῦ Πατριάρχου; Εἷς ἱππότης, σεῖς,
ἐνὸς — παππᾶ; (Περιδλέπεται δειλῶς).

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί.— Εἶναι παππαδίστικον
σχεδὸν τὸ πρᾶγμα.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἴσως· πλὴν παππᾶς ποτὲ
δὲν ἐρωτᾷ ἱππότην, καὶ ἱπποτικὸν
τὸ πρᾶγμ' ἂν εἶναι.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐπειδὴ δικαίωμα
ἔχει νὰ σφάλλῃ. Δὲν φθονοῦμεν δι' αὐτό.—
ὦ! ἂν νὰ πράξω ἔμελλον δι' ἑμαυτὸν
καὶ μόνον, ἂν εὐθύνας μόνον εἰς ἐμὲ
νὰ δώσω εἶχον, δὲν θὰ μ' ἐχρειάζετο
ὁ Πατριάρχης. Ἀλλὰ πράγματά τινα
προτιμῶ μᾶλλον πρὸς τὴν ξένην θέλησιν
κακῶς νὰ πράττω ἢ καλῶς πρὸς τὴν ἐμήν.—
Προσέτι βλέπω καὶ πῶς εἶναι ἐννοῶ
φατρία κ' ἡ θρησκεία. Ἀφατρίαστος
ὅστις φρονεῖ πῶς εἶναι, καὶ αὐτὸς κρατεῖ
τῆς ἐδικῆς τοῦ τὴν σημαίαν. Ἐπειδὴ
εἶν' οὕτω, πρέπει καὶ νὰ ᾔηται, φαίνεται.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Πρὸς ταῦτα μᾶλλον σιωπῶ. Δὲν ἐννοῶ
καλῶς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ! ναὶ, ναί!—

(Ἀλλὰ τῷ ὄντι, τί ζητῶ; Ἐπιταγὴν
ἢ συμβουλήν;— καὶ θέλω συμβουλήν σοφὴν,
ἢ καθαρὰν;) — Εὐγνώμων σ' εἶμαι, ἀδελφε,
διὰ τὴν νύξιν σ' εἶμ' εὐγνώμων. — Αἶ! πρὸς τί
ὁ Πατριάρχης; — Ἔσο πατριάρχης μου!
Νὰ ἐρωτήσω θέλω τὸν χριστιανὸν
διὰ τοῦ Πατριάρχου· τὸ ἀνάπαλιν
δὲν θέλω. — Ἴδου ποία ἡ ὑπόθεσις . . .

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μὴ, μὴ παρέχει! Μὲ παραγνωρίζετε,
ὦ Κύριέ μου. Καὶ πρὸς τί; — Ὅστις πολλὰ
γνωρίζει, ἔχει νὰ φροντίζῃ καὶ πολλὰ·
ἐγὼ δ' εἰς μίαν μόνην ἀφιέρωσα
τὸν βίον μου φροντίδα. — ὦ! Καλόν! Ἴδού!
Ἀκούσατε, ιδέτε! Ἔρχετ' εὐτυχῶς
ὁ ἴδιος. Σᾶς εἶδεν ἤδη. Μείνατε.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ, προσερχόμενος μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς δι' ἐνὸς
τῶν διαδρόμων, καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΝΑΪΤΗΣ

Νὰ δώσω τόπον μᾶλλον θενὰ ἤθελον.—
Ἄνθρωπος ὥς τὸν θέλω δὲν μοι φαίνεται.—
Ἀρχιερεὺς προγάστρω, ἐρυθρὸς, φαιδρὸς,
πολυτελὴς τοσοῦτον!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἰς ἐπίσημον

πομπήν νὰ τὸν ἰδῇτε ! Τώρα ἔρχεται
μόνον ἐξ οἴκου ἀσθενοῦς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ Σαλαδὶν

ἐμπρός του πρέπει νὰ ἐντρέπῃται.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ (πλησιάζων, νεύει πρὸς τὸν Μοναχόν) !
Ἐδῶ !

Αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ Ναΐτης ; Τί ζητεῖ ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸ ἀγνοῶ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ (πλησιάζων πρὸς τὸν Ναΐτην, ἐν ᾧ ὁ Μοναχὸς
καὶ ἡ συνοδία του ἀποσύρονται πρὸς τὸ μετασκήνιον).

Ἰππότα, σὲ ἀσπάζομαι,
χαίρων τὸν νέον ὅτι βλέπω τὸν καλόν.—
Καὶ πόσον νέος !— Βοηθεία τοῦ Θεοῦ
καλόν τι δύνατ' ἐξ αὐτοῦ νὰ παραχθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλειότερον δυσκόλως, ὀσιώτατε,
τοῦ μέχρι τοῦδε· ἴσως δ' ὀλιγώτερον.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Εὐχομαι καὶ, ἱππότης οὕτως εὐσεβῆς,
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὑπηρετῶν,
πρὸς ὄφελός της καὶ πρὸς δόξαν της ν' ἀνθῇ
καὶ νὰ πολυχρονήσῃ.— Τοῦτο ἔσται δὲ
βεβαίως, ἡ ἀνδρεία ἂν ἡ νέα του
τὴν συμβουλὴν ἀκούῃ πολιῶν φρενῶν.—
Ὁ Κύριος δὲ τώρα τί ἐπιθυμεῖ ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅ,τ' εἰς ἐμὲ τὸν νέον λείπει. Συμβουλήν.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Προθύμως. Ὅμως πρέπει καὶ νὰ τὴν δεχθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Οὐχὶ τυφλῶς;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Τίς λέγει τοῦτο; — Φυσικῶς
τὸ λογικόν, τὸ δῶρον τοῦτο τοῦ Θεοῦ,
δὲν πρέπει ν' ἀμελῶμεν, — ὅπου ἐγχωρεῖ.
Πανταχοῦ ὁμῶς ἐγχωρεῖ; — Παντάπασι. —
Φερ' εἰπεῖν, ὅταν δι' ἐνὸς ἀγγέλου του, —
ἤγουν τινὸς ὀργάνου τῶν βουλῶν αὐτοῦ, —
νὰ μᾶς διδάξῃ κατανεύῃ ὁ Θεὸς
ἴδιον τρόπον, ἰδιαίτατον, καθ' ὃν
τῆς ἐκκλησίας, τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ
νὰ προαχθῇ ἡ δόξα, τὸ συμφέρον του,
τίς τολμᾷ, ὅπλον ἐνδυθεὶς τὸ λογικόν,
νὰ ἐρευνήσῃ τὴν βουλήν τοῦ πλάσαντος
τὸ λογικόν; Τὸν νόμον τὸν αἰώνιον
τῶν θαυμασίων τ' οὐρανοῦ πρὸς εὐτελοῦς
φιλοτιμίας τοὺς κανόνας νὰ μετρῇ; —
Ἄρκοῦσιν. — Ἐπὶ τίνος δὲ ὁ Κύριος
τὴν συμβουλήν μου θέλει κατὰ τὸ παρόν;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὑποθεθῆσθω, πάτερ ὀσιώτατε,
ὅτ' Ἰουδαῖος ἐν παιδίον κέκτῃται, —
εἰπῶμεν κόρην, — ὅτι τὴν ἀνέθρεψε
μετὰ μερίμνης, εἰς πᾶν ὅ,τι ἀγαθόν,
ὅτι ἐκ πάσης τῆς ψυχῆς τὴν ἀγαπᾷ,
μετὰ τῆς ἰσῆς ἀγαπώμενος στοργῆς.
Εἰπέτε ὅτι ἔμαθέ τις ἐξ ἡμῶν
τοῦ Ἰουδαίου πῶς ἡ κόρη ἀληθῶς
δὲν ἦτον, ὅτι βρέφος τὴν ἀνέσωσεν.

ἤγόρασεν, ἥ ἔστω καὶ — τὴν ἔκλεψε·
 πῶς ἐγεννήθ' ἡ κόρη ἐκ χριστιανῶν
 καὶ ἐβαπτίσθη, πλὴν πῶς τὴν ἀνέθρεψεν
 ὁ Ἰουδαῖος Ἰουδαίαν, ἔχων τὴν
 ὡς Ἰουδαίαν ἔτι, καὶ ὡς κόρην του.
 Εἰπέτε τότε, ὦ σεβασμιώτατε,
 τί τὸ πρακτέον;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Φρίττω εἰς τὸ ἄκουσμα!
 Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἄς μ' εἰπῇ ὁ Κύριος,
 ἂν τοῦτο εἶναι πρᾶγμα ἢ ὑπόθεσις,
 ἤγουν ἂν τοῦτο ἔπλασεν ὁ Κύριος
 κατὰ νοῦν μόνον, ἢ ἀνίσως ἀληθῶς
 συνέβη καὶ συμβαίνει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλ' ἐνόμιζον
 ἀμφοτέρω πῶς ἦσαν ἐν καὶ τὸ αὐτό,
 ἵνα τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος
 τὴν γνώμην μάθω.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Τὸ αὐτό; — Ὁ Κύριος
 ἄς ἐννοήσῃ πόσον εἰς Πνευματικὰ
 τὸ λογικὸν πλανᾶται τὸ ἀνθρώπινον! —
 Διόλου. Ἐὰν εἶναι ἡ διήγησις
 τῆς φαντασίας παίγνιον κ' ἐφεύρημα,
 σπουδαίαν δὲν ἀξίζει τὴν διάσκεψιν.
 Θὰ εἶχον παραπέμψῃ εἰς τὸ θέατρον
 τὸν Κύριον, ν' ἀκούσῃ συζητούμενα
 μετ' εὐστοχίας τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ. —
 Ἀνίσως διὰ μύθου πλὴν θεατρικοῦ

ὁ Κύριός μου δὲν μὲ περιέπαιξε,
τὸ πρᾶγμ' ἀνίσως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου,
ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ
συνέβη, — τότε —

ΝΑΪΤΗΣ

Τότε ;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Νὰ τιμωρηθῇ

ὁ Ἰουδαῖος εἰν' ἀνάγκη πρὸ παντός
δι' ὧν ἐπιτιμίων ἐπιβάλλουσι
νόμοι τοῦ Πάππα, καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος
αἱ διατάξεις εἰς ἀνοσιούργημα,
εἰς ἔγκλημα τοιοῦτο.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί ;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ὅρίζει δὲ

τὸ δίκαιον τὸ ἔσω καὶ τὸ θύραθεν
δι' Ἰουδαῖον ὅστις τὸν Χριστιανὸν
εἰς ἀλλαξοθρησκείαν θὰ παρέπειθε, —
τὸ πῦρ, — τὰς φλόγας. —

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί ;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ὅποσον μᾶλλον δέ,

δι' Ἰουδαῖον τὸν Χριστιανόπαιδας
βιαίως ἀφαιροῦντα τοῦ βαπτίσματος !
καθ' ὅσον, ὅ,τι εἰς παιδία γίνεται
δὲν εἶναι βία ; — ἤγουν, προφανῶς, ἐκτὸς
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ὅταν γίνηται.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλ' ἂν τῆς φιλανθρώπου περιθάλψεως
τοῦ Ἰουδαίου τὸ παιδίον στερηθὲν
θ' ἀπέθνησκεν ἀθλίως;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀδιάφορον!

Ὁ Ἰουδαῖος θὰ καῇ.— Καλλήτερον
ἀθλίως τὸ παιδίον, ἐγκαταλειφθὲν,
ἐνταῦθα ν' ἀποθάνῃ, παρὰ νὰ σωθῇ
οὕτω, πρὸς αἰωνίαν κόλασιν αὐτοῦ.—
Καὶ τί ὁ Ἰουδαῖος ἔχει, τὸν Θεὸν
νὰ προλαμβάνῃ; Ὅταν θέλῃ ὁ Θεός,
σώζει, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν ἀνάγκην του.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τὴν ψυχὴν, πιστεύω, εἰς τὸ πείσμά του
ἀνίσως θέλῃ σώζει.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀδιάφορον!

Ὁ Ἰουδαῖος θὰ καῇ.—

ΝΑΪΤΗΣ

Εἶν' ἄξιον

μελέτης τοῦτο· μάλιστα ἂν, ὡς λέγεται,
ὁ Ἰουδαῖος ὄχι εἰς τὴν πίστιν του,
εἰς οὐδεμίαν πίστιν τὴν ἀνέθρεψε,
περὶ Θεοῦ διδάξας εἰς αὐτὴν οὐδὲν,
ἐκτὸς τοῦ ὅ,τι εἰς τὸν νοῦν εἶν' ἐπαρκές·
οὐδ' ἤττον οὐδὲ πλεῖον.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀδιάφορον!

Ὁ Ἰουδαῖος θὰ καῇ.— Τρὶς ἔπρεπε,

τρὶς διὰ τοῦτο μόνον νὰ καῇ. — Καὶ πῶς;
 παιδίον ν' ἀναθρέψῃ ἄνευ πίστεως!
 Νὰ μὴ διδάξῃ εἰς τὴν κόρην τῶν χρεῶν
 τὸ μέγιστον καὶ πρῶτον, τὸ πιστεύειν; Ἄ!
 Ὀλέθριον! θαυμάζω δὲ, ὦ κύριε
 ἱππότα, νὰ σᾶς βλέπω . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀγιώτατε,
 τὰ περαιτέρω, ἐὰν θέλῃ ὁ Θεὸς,
 ἐν ἑξομολογήσει. (Θέλει ν' ἀπέλθῃ).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Πῶς; Οὐδ' ἀπαντᾷς
 εἰς τὴν ἐρώτησίν μου! — Τὸν κακότροπον,
 τὸν Ἰουδαῖον οὐδὲ μ' ὀνομάζεις καὶ! —
 Νὰ μὴ τὸν προσαγάγῃς! — ὦ! ἤξεύρω τί.
 Πρὸς τὸν Σουλτάνον θὰ στραφῶ. — Ὁ Σαλαδὶν,
 δυνάμει τῆς συνθήκης ἣν μᾶς ὥμωσεν,
 ὀφείλει, μᾶς ὀφείλει ὑπεράσπισιν
 εἰς πᾶν μας δόγμα καὶ καὶ εἰς πᾶν προνόμιον
 ὃ θεωροῦμεν κεκτημένον ἀσφαλῶς
 εἰς τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν μας.
 Ἔχομεν, δόξα τῷ Θεῷ! εἰς χεῖράς μας
 τὸ ἔγγραφόν του τὸ πρωτότυπον, ἡμεῖς,
 καὶ τὴν ὑπογραφὴν του, τὴν σφραγίδα του!
 Καὶ θὰ τῷ ἀποδείξω εὐκολώτατα
 καὶ εἰς τὸ κράτος πόσος εἶν' ὁ κίνδυνος,
 ἂν δὲν ὑπάρχῃ πίστις. Οἱ κοινωνικοὶ
 δεσμοὶ χαλῶνται πάντες, διαρρήγνυνται,
 οἱ ἄνθρωποι ὅποτε δὲν πιστεύωσι. —
 Μακρὰν, μακρὰν τοιαῦτα ἀνομήματα! . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Πολὺ λυποῦμαι πῶς τὸ ἀξιόλογον
τοῦ θείου λόγου δίδαγμα δὲν εὐκαιρῶ
ν' ἀκούσω μέχρι τέλους. Περιμένομαι
εἰς τοῦ Σουλτάνου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἄ! Ναί;—Τότε—τότε—ναί.

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸν Σαλαδῖνον, ἢ Πανιερότης σας
ἂν διατάττη, θὰ παρασκευάσω.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ὦ!

Ἦξεύρω ὅτι εὐνοεῖ τὸν Κύριον
ὁ Σαλαδῖνος.— Μίαν λέξιν δι' ἐμέ
καλὴν νὰ τῷ εἰπῇτε σὰς παρακαλῶ.—
Ὁ θεῖος ζῆλος μόνος μὲ παρακινεῖ,
καὶ εἴ τι πράττω ὑπερβάλλον, δι' αὐτὸν
τὸ πράττω.— Ἄς σταθμίση τοῦτ' ὁ κύριος! —
Δὲν εἶναι οὕτως, ὅτι ὅσα εἶπομεν
περὶ τοῦ Ἰουδαίου, ἦσαν πρόβλημα
ἀπλῶς, καὶ μόνον; ἤγουν ἦσαν...

ΝΑΪΤΗΣ

Πρόβλημα. (Ἀπέρχεται).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

(Οὐ πρέπει νὰ ζητήσω τὴν ἐπίλυσιν.
Ἔργον ἀρμόζον πάλιν εἰς τὸν ἀδελφὸν
τὸν Καλοπίστιν τοῦτο).—Τέκνον, πρόσελθε.
(Ἀπερχόμενος συνομιλεῖ μετὰ τοῦ Μοναχοῦ).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δωμάτιον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σαλαδίνου.

(Δούλοι φέρουσι πλῆθος μεγάλων βαλαντιῶν, καὶ θέτουσιν αὐτὰ κατὰ σειρὰν εἰς τὸ ἔδαφος).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. Μετ' ὀλίγον ΣΙΤΤΑ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (προσερχόμενος).

Λοιπὸν δὲν ἔχει τοῦτο τέλος; — Μένουσι
πολλὰ ἀκόμῃ;

Εἰς ΔΟΥΛΟΣ.

Τὰ ἡμίση μένουσι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὴν Σιττὰν τὰ ἄλλα φέρετε λοιπόν.
Ὁ Ἄλ-χαφὴς ποῦ εἶναι; Ταῦτα παρευθὺς
ὁ Ἄλ-χαφὴς νὰ λάβῃ. Προτιμώτερον
εἰς τὸν πατέρα δὲν τὰ στέλλομεν; Ἐδῶ
θὰ διαρρέυσουν διὰ τῶν δακτύλων μου.
Τῷ ὄντι γίνεται τις σκληροκάρδιος
ὥς τέλους, καὶ θὰ πρέπη εἰς τεχνάσματα
νὰ καταφύγῃ ὅστις θέλει χρήματα
νὰ μ' ἀποσπάσῃ. Μέχρις οὗτου φθάσῃ
τὰ ἐξ Αἰγύπτου, ἢ πενία ἅς ἰδῇ
νὰ τὰ οἰκονομήσῃ πῶς θὰ δυνηθῇ. —
Νὰ ἔχω μόνον ἐὰν μ' ᾔτον δυνατόν
τοῦ Τάφου τὰς δαπάνας! Οἱ χριστιανοὶ
προσκυνηταὶ ἂν μόνον νὰ μὴ φεύγῃ
κενὰς τὰς χεῖρας μ' ᾔτο δυνατόν! Ἐὰν . . .

ΣΙΤΤΑ

Τί εἶναι λοιπὸν τοῦτο; Τί μοὶ ἔστειλας
τὰ χρήματα;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Νὰ λάβῃς τ' ὀφειλόμενον,
νὰ ταμιεύσῃς δ' ὅσα περισσεύσωσι.

ΣΙΤΤΑ

Καὶ μετὰ τοῦ Ναίτου ὁ Ναθὰν λοιπὸν
ἐδὼ δὲν εἶν' ἀκόμῃ;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸν ζητεῖ παντοῦ.

ΣΙΤΤΑ

Ἴδὲ τί εὔρον ὅτε τὰ κοσμήματα
τὰ παλαιά μου ἔθετον εἰς τάξιν. (Δεικνύει μικρὰν εἰκόνα).

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄ!

Ὁ ἀδελφός μου! Εἶν' αὐτός, ναὶ, εἶν' αὐτός!
ὦ! Ἦτον, ἦτον! — Ἀδελφέ μου φίλτατε,
ὦ ἀγαθέ μου ἀδελφέ! Τί πρόωρος
ἡ στέρησίς σου! Πόσ', ἂν ἤμην μετὰ σοῦ,
ἂν παρ' ἐμοὶ σὲ εἶχον, θενὰ ἔπραττον! —
Σιττὰ, ὦ! δός μοι τὴν εἰκόνα. Ἄλλως τε
καὶ τὴν γνωρίζω. Εἶναι δῶρον ὃ αὐτός
εἶχε χαρίσει ἄλλοτε τῇ ἀδελφῇ
τῇ πρεσβυτέρᾳ, τῇ φιλτάτῃ του Λιλλᾶ,
ὅτε τινὰ πρωΐαν τῆς ἀγκάλης της
νὰ τὸν ἀφήσῃ δὲν ἐπείθετο. Αὐτὴ
ὕπῃρξεν ἡ ἐσχάτη ἱππασία του. —
Φεῦ! Τὸν ἀφῆκα νὰ ἱππεύσῃ μόνος του!
Ἐφόνευσεν ἡ λύπη τὴν Λιλλάν, ποτὲ
μὴ συγχωρήσασάν με ὅτι μόνος του
ἀφῆκα νὰ ἱππεύσῃ. — Ἐκτοτε, ποτὲ
δὲν ἦλθε πάλιν!

ΣΙΤΤΑ

Δυστυχῇ μου ἀδελφέ!

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄφες! — Θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή καὶ δι' ἡμᾶς
 ὅλους, ἐπίσης πάλιν νὰ μὴ ἔλθωμεν! —
 Πλὴν καὶ τίς οἶδε; Μόνος μὴ ὁ θάνατος
 τοῦ τέρματος ἐκτρέπει νέον ὡς αὐτόν;
 Ἐχθροὶ εἰσὶ καὶ ἄλλοι. Ὑπ' αὐτῶν συχνὰ
 ὁ ἰσχυρὸς ἡττᾶται ὡς ὁ ἀσθενής. —
 Ἄλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἔχῃ, τὴν εἰκόνα του
 πρὸς τὸν Ναίτην παραβάλλων, θὰ ἰδῶ
 ἡ φαντασία πόσον μὲ ἠπάτησε.

ΣΙΤΤΑ

Δι' αὐτὸ μόνον σοὶ τὴν ἔφερα· ἀλλὰ πλὴν δὸς
 δὸς, καὶ σοὶ θέλω τὸ εἰπεῖ. Εἶν' εἰς αὐτὰ
 ὁ γυναικεῖος ὀφθαλμὸς ὀξύτερος.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ (Πρὸς εἰσερχόμενον θυρωρὸν).

Τίς εἶναι; — Ὁ Ναίτης; Ἄς εἰσέλθῃ.

ΣΙΤΤΑ

Μὴ

παροῦσα σᾶς ταραττώ· μὴ τὸν ἐνοχλῇ
 ἡ περιέργειά μου...

(Κάθεται κατὰ μέρος ἐπὶ ἀνακλίντρου, καταβιδάσασα
 τὴν καλύπτραν ἐπὶ τοῦ προσώπου της).

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Οὕτω κάλλιστα.

(Ὁ τόνος του δὲ τώρα! Τί ὁ τόνος του
 θὰ εἶναι; — Μοὶ κοιμᾶται ποῦ ἐν τῇ ψυχῇ
 ἡ φωνὴ ἔτι καὶ ὁ τόνος τοῦ Ἀσσάδ.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ὁ ΝΑΪΤΗΣ. ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ.

ΝΑΪΤΗΣ

Σουλτάν', αἰχμάλωτός σου . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σὺ αἰχμάλωτος;

Μὴ τὴν ζωὴν χάρισας δὲν σ' ἐχάρισα
καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἅμα;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅ,τι πρέπ' εἰς σέ
νὰ λέγῃς, πρέπει νὰ τ' ἀκούω εἰς ἐμέ,
οὐχὶ νὰ τὸ εἰκάζω.— Νὰ ἐκφράσω σοι
διὰ τὸ δῶρον τῆς ζωῆς μου χάριτας
πολλὰς, Σουλτάνε, οὔτε πρὸς τὴν θέσιν μου
συνάδει, οὔτε πρὸς τὸν χαρακτῆρά μου.—
Ἄλλ' ἡ ζωὴ μου εἶναι σή.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Μὴ κατ' ἐμοῦ
ποιεῖσαι αὐτῆς χρῆσιν.— Δύω χεῖρας μὲν
περισσοτέρας, ἂν τὰς θέλωσ' οἱ ἐχθροὶ,
τοῖς τὰς ἀφήνω. Πλὴν καρδίαν ὡς τὴν σὴν
νὰ τοῖς ἀφήσω, δύσκολον μοὶ ἔρχεται.—
Δὲν ἠπατήθην ὡς πρὸς σέ, γενναῖέ μου,
ἄξιε νέε! Σὺ ψυχῇ καὶ σώματι
ὁ Ἀσσάδ εἶσαι, ὁ Ἀσσάδ μου. ὦ! ιδέ·
νὰ σ' ἐρωτήσω ἐδυνάμην ποῦ καιρὸν
ἐκρύβης τύσον, ἢ εἰς ποῖον σπήλαιον
ἀπεκοιμήθης, ἢ τίς μάγισσ' ἀγαθὴ
εἰς τίνα κῆπον εὐθαλλὲς ἐτήρησε

τὸ τῆς νεότητός σου ἄνθος; Ἦθελον
 νὰ σ' ἐνθυμίσω τί ὁμοῦ ἐπράξαμεν
 τότε ἢ τότε. Ἦθελον πῶς μυστικὸν
 ἀπ' ἐμοῦ εἶχες, ὅτι μοὶ ἀπέκρυψας
 ἐν καὶ τὸ τελευταῖον τῶν συμβάντων σου
 νὰ σ' ἐπιπλήξω.—Ἐδυνάμην ὅλ' αὐτὰ
 ἂν ἔβλεπον σὲ μόνον, ὅχι δὲ κ' ἐμέ. —
 Ἔστω ! Πλὴν τοῦτο ἀπὸ τῶν ὀνείρων μου
 ἀληθὲς μένει, ὅτ' εἰς τὸ φθινόπωρον
 τοῦ βίου βλέπω ἀναθάλλοντα Ἀσσὰδ
 νέον μοι ἄλλον.—Ἀρά γε σ' εὐχαριστεῖ,
 ἱππότα, τοῦτο ;

ΝΑΪΤΗΣ

Πᾶν τὸ προερχόμενον
 ἐκ σοῦ, ὅ,τι ἂν εἶναι, τῆς καρδίας μου
 εἶναι ὁ πόθος.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄς τὸ δοκιμάσωμεν
 ἀμέσως.—Μένεις παρ' ἐμοῖ, περὶ ἐμέ,
 ὡς Μουσουλμάνος θέλεις, ὡς Χριστιανός,
 ἢ ὅπως θέλεις; Τὸν μανδύαν τὸν λευκόν,
 ἢ γραμουρλοῦκι φόρει· πῖλον ἢ τουρβάνιον,
 ὅ,τι προκρίνεις ! Δὲν ἀπήτησα ποτὲ
 τὰ δένδρα ὅλα ὑπὸ τὸν αὐτὸν φλοιὸν
 ν' αὐξάνωσιν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὡς εἶσαι δὲν θὰ ᾔσο, ἂν
 ἀλλέως εἶχεν, ἥρως, θέλων τοῦ Θεοῦ
 νὰ εἶσαι μᾶλλον κηπουρός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλὸν λοιπόν·

τοιαύτην ἂν ιδέαν ἔχης δι' ἐμέ,
σχεδὸν, ἐλπίζω, συμφωνοῦμεν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐντελῶς!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Τείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα).

Λόγος;

ΝΑΪΤΗΣ (λαμβάνων αὐτήν).

Καὶ ἔργον!—Λάβε περισσότερον
ἅφ' ὅ,τι θὰ μ' ἀφήρεις. Εἶμαι ὅλως σός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἶν' εἰς ἡμέραν μίαν κέρδος μέγιστον!

Καὶ πῶς ; Δὲν ἤλθε μετὰ σοῦ;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ Ναθάν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅχ', ἤλθα μόνος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί γενναία πράξις σου,
καὶ εὐτυχία τί σοφὴ, ἢ πράξις σου
τοιοῦτον ἄνδρα πῶς ὠφέλησε!

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, ναί!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τόσον ψυχρῶς;—ὦ νέε, ὅταν ὁ Θεὸς
καλόν τι πράττη δι' ἡμῶν, τόσον ψυχροὶ
νὰ εἴμεθα δὲν πρέπει· οὐδὲ πρέπει καὶ
ἐκ μετριοφροσύνης νὰ φαινώμεθα.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς εἰς τὸν κόσμον διαφόρους ἔχουσι
τὰ πράγματα ἐπόψεις, καὶ δυσνόητον
ἐστὶ πῶς πρὸς ἀλλήλας συμβιβάζονται.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τὴν καλητέραν παραδέχου πάντοτε,
καὶ τὸν Θεὸν εὐλόγει, τὸν γινώσκοντα
τὸ πῶς ἐκεῖναι συμβιβάζονται. — Ἀλλὰ,
ἀνίσως, νέε, εἶσαι τόσον δύσκολος,
κ' ἐγὼ θὰ πρέπη νὰ προσέχω μετὰ σοῦ,
διότι εἶμαι κ' ἐγὼ πρᾶγμα δυστυχῶς
πολλὰς ἐπόψεις ἔχον, αἵτινες συχνὰ
φαίνονται ἴσως μὴ συμβιβαζόμεναι.

ΝΑΪΤΗΣ

Μὲ λυπεῖ τοῦτο. Ἐν ἐκ τῶν σφαλμάτων μου
δὲν εἶν' ἡ ὑποψία.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸ λοιπὸν εἶπε,
πρὸς τίνα ἡ ὀργή σου; — Κατὰ τοῦ Ναθάν
εἰκάζω. Ὑποψίαν κατὰ τοῦ Ναθάν,
σύ; — Ἐξηγήσου, λέγε. Δὸς, ναὶ τοῦτο δὸς
πρῶτον σημεῖον τῆς ἐμπιστοσύνης σου.

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ! Δὲν κακίζω τὸν Ναθάν, ἀλλ' ἐμαυτόν. —

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Πρὸς τί;

ΝΑΪΤΗΣ

Διότι ὠνειρεύθην δυνατὸν
πῶς ἦτον Ἰουδαῖος ν' ἀπεμάνθανε
τὸν Ἰουδαῖον. Τ' ὠνειρεύθην ἔξυπνος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸ ἔξυπνόν σου ἄς ἰδῶμεν ὄνειρον.

ΝΑΪΤΗΣ

Περὶ τῆς κόρης ἔχεις γνῶσιν τοῦ Ναθάν.
 "Ο,τι διὰ τὴν νέαν ταύτην ἔπραξα,
 τὸ ἔχω πράξει — ἐπειδὴ τὸ ἔπραξα.
 Εὐγνωμοσύνην, ὅπου δὲν τὴν ἔσπειρα,
 νὰ συγχομίσω μὴ καταδεχόμενος,
 ἀπέφυγον τὴν κόρην πλέον νὰ ἰδῶ.
 Ἄπὼν ἦν ὁ πατήρ της. Ἔρχεται κ' ἰδὼν,
 ἀκούσας, θέλει νὰ μ' ἰδῇ· μ' εὐχαριστεῖ·
 εὐχὴν ἐκφράζει νὰ μ' ἀρέσ' ἡ κόρη του·
 περὶ ἐλπίδων ὁμιλεῖ, περὶ παιδρῶν
 μεμακρυσμένων ὀριζόντων. Πείθομαι·
 ἔρχομαι· βλέπω, καὶ εὕρισκω ἀληθῶς
 τὴν νέαν... Ἄ, Σουλτάνε, πῶς αἰσχύνομαι!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Αἰσχύνεσαι! — Ἐκείνη ἥτις σ' ἔθελξε
 πῶς ἦτον Ἰουδαία; — Μὴ αὐτὸ εἶπῃς.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς τὴν γλυκεῖαν στομυλίαν τοῦ πατρὸς
 μὴ ἀντιστᾶσα ἡ γοργὴ καρδία μου,
 εὐάλωτος πῶς ἦτον εἰς τὸ θέλγητρον. —
 Μωρός! Ἐκ νέου εἰς τὸ πῦρ ἐπήδησα!
 Ἐπρότεινα, καὶ τότε... μὲ ἀπέβαλε!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς; σ' ἀποβάλλει;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ πατήρ ὁ φρόνιμος
 δὲν μ' ἀποβάλλει ἀποτόμως· χρεωστεῖ

νὰ ἐξετάσῃ ὁ πατὴρ ὁ φρόνιμος.
 Νὰ σκεφθῇ πρέπει. Ἐννοεῖται. Μὴ κ' ἐγὼ
 δὲν ἔπραξα ὁμοίως; Δὲν ἐζήτησα;
 βαθέως δὲν ἐσκέφθην, ὅτ' ἐφώναζεν
 ἡ νέα εἰς τὰς φλόγας; — Ἄ! μὰ τὸν Θεόν,
 ὥραϊον εἶναι τόσον ἐσκεμμένος τις,
 τόσον σοφὸς νὰ εἶναι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Συγκατάβασιν

καὶ σὺ ὀλίγην πρὸς πρεσβύτην ἄνθρωπον.
 Ὡς πότε θέλει διαρκέσ' ἡ ἄρνησις;
 Δὲν θ' ἀπαιτήσῃ Ἰουδαῖον νὰ σ' ἰδῇ;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς οἶδεν;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅστις τὸν γνωρίζει, τὸν Ναθάν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἡ δεισιδαιμονία ἦν ἀπὸ βρεφῶν
 ἐτρέφομεν, καὶ ὅτε τὴν γνωρίζωμεν,
 δὲν παύει ἐξατκοῦσα ἐφ' ἡμῶν ἰσχύιν.
 Ἐλεύθερος δὲν εἶναι πᾶς ὁ τὰ δεσμὰ
 αὐτῆς χλευάζων.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Παρατήρησις ὀρθή!

Ὁ Ναθάν ἔμως, ὦ! βεβαίως, ὁ Ναθάν . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Εἶν' ἡ χειρίστη τῶν δεισιδαιμονιῶν
 τὸ νὰ ὑπολαμβάνῃ τις τὴν ἑαυτοῦ
 ὡς τὴν φορητοτάτην.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἴσως. Ὁ Ναθάν

ὅμως . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς ταύτην νὰ ἐγκλείῃ τὸν δειλὸν
νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, μέχρῃς οὐ ἐπιδεχθῇ
τὸ φῶς τῆς ἀληθείας τὸ λαμπρότερον·
εἰς ταύτην . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἔστω. Ὅμως αὕτη τοῦ Ναθάν
δὲν εἶν' ἡ γνώμη.

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸ ἐνόμιζον κ' ἐγώ.
Ἄν ὅμως οὗτος ὁ ἀνὴρ τῆς ἐκλογῆς
τῶν Ἰουδαίων ἦτο ὁ κοινότερος,
παιδιά ὑποκλέπτων τῶν Χριστιανῶν
κ' εἰς Ἰουδαίους ἀνατρέφων, —τότε τί;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ τίς τοιαῦτα τῷ προσάπτει;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς; Αὐτὴ

ἡ κόρη, ἥς μοι ρίπτει γλυκὺ δέλεαρ,
δι' ἥς νὰ μοι πληρώσῃ θέλων φαίνεται
ὅ,τι δὲν θέλει δωρεάν μου νὰ δεχθῇ.—
Αὐτὴ δὲν εἶναι, ναὶ, δὲν εἶναι κόρη του.
Χριστιανῶν παιδίον εἶναι πλανηθέν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἦν νὰ σοὶ δώσῃ ὅμως δὲν ἠθέλησεν;

ΝΑΪΤΗΣ (ζωηρῶς).

Ἦ ἠθελεν ἢ ὄχι, ἐφωράθη. Ναὶ,

ὁ λάλος ἐφωράθη ἀνεξίθρησκος!
Ἐπὶ τὸν Ἰουδαῖον λύκον, τὸν δορὰν
φοροῦντα φιλοσόφου κύνες θὰ σταλοῦν
νὰ τὸν ἐκδάρουν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (σοβαρῶς).

Ἦσυχος, Χριστιανέ!

ΝΑΪΤΗΣ

Τί ἦσυχος; Ἄν Τοῦρκος, Ἰουδαῖος ἂν
ὥς Τοῦρκος, Ἰουδαῖος ἐμφανίζωνται,
νὰ παύσῃ ἄρα μόνος ὁ Χριστιανὸς
Χριστιανὸς νὰ εἶναι πρέπει;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ἔτι σοβαρώτερον).

Ἦσυχος

Χριστιανέ!

ΝΑΪΤΗΣ (ἡσύχως).

Τὸ βάρος τοῦ ἐλέγχου σου
δν εἰς τὰς λέξεις ταύτας θέτεις, Σαλαδὶν,
αἰσθάνομαι.—ὦ! μόνον ἂν ἐγνώριζον
πῶς εἰς τὴν θέσιν ταύτην θὰ ἐφέρετο
ὁ Ἀσσάδ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅχι σοῦ πολὺ καλῆτερον. —
Ἐπίσης ἀναβράζων πιθανῶς. — Πλὴν τίς
δι' ἐνὸς λόγου σ' ἔμαθε νὰ μὲ νικᾷς
καθὼς ἐκεῖνος; Ναὶ, ἂν ὅλα ἔχωσιν
ὥς μοὶ τὰ λέγεις, τὸν Ναθὰν δὲν ἤμπορῶ
νὰ ἐννοήσω.—Ὅμως, εἶναι φίλος μου,
κ' οἱ φίλοι μου δὲν θέλω νὰ ἐρίζωσιν
εἰς πρὸς τὸν ἄλλον. — Πρὸ παντὸς περισκεψὶν
σοὶ συμβουλεύω. Εἰς τοὺς ἐνθουσιαστὰς

ἐκ τοῦ λαοῦ σου μὴ τὸν δίδῃς ἔρμαιον·
καὶ μὴ ἀποκαλύψῃς εἰς τὸν κληρὸν σας
ὅ,τι νὰ ἐκδικήσω θενὰ μοὶ ζητῇ.
Πρὸς βλάβην Ἰουδαίου ἢ Ὀθωμανοῦ
χριστιανὸς μὴ ἔσο!

ΝΑΪΤΗΣ

Αὐτ' ἡ συμβουλὴ
παρὰ μικρὸν ἐξώρας θὰ μοὶ ἤρχετο.
Ἀλλὰ τοῦ Πατριάρχου τὸ αἰμοχαρὲς
μὲ ἔσωσε, κ' ἡ φρίκη ὄργανον αὐτοῦ
νὰ γίνω.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Λέγεις, ἐπεσκέφθης πρὶν ἐμοῦ
τὸν Πατριάρχην;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, εἰς πάθους ἔξαψιν,
εἰς ἀγωνίαν δισταγμῶν.—Συγχώρησον.—
Φοβοῦμαι ὅτι μετ' ὀλίγον τὸν Ἀσσάδ
ν' ἀναγνωρίζῃς δὲν θὰ θέλῃς ἐν ἐμοί.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐκτὸς ἂν εἶναι κ' εἰς αὐτὸν τὸν φόβον σου.
Θαῤῥῶ, ἡξεύρω τίνα ἐλαττώματα
εἰσὶ τῶν ἀρετῶν μας ρίζαι. Ἄν αὐτὰς
καλλιεργῇς, ἐκεῖνα νὰ σὲ βλάβωσι
μὴ ἔχε φόβον παρ' ἐμοί. — Ἀλλ' ὕπαγε
ν' ἀναζητήσῃς τὸν Ναθὰν ὥς σὲ ζητεῖ
καὶ νὰ τὸν φέρῃς. Πρέπει συνεννόησιν
νὰ φέρω μεταξὺ σας. — Ἐὰν σκέπτησαι
περὶ τῆς νέας ἀληθῶς, ἡσύχασον·
εἶν' ἐδική σου. Καὶ θὰ μάθῃ ὁ Ναθὰν

ὅτι καὶ ἄνευ χοιρινοῦ ἀνέθρεψε
χριστιανὴν οὐχ ἤττον. — Τώρα ὕπαγε !

(Ὁ Ναίτης ἐξέρχεται, ἡ δὲ Σιττά προσέρχεται
ἐκ τοῦ ἀνακλίντρου).

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ, ΣΙΤΤΑ.

ΣΙΤΤΑ

Παράδοξον !

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν πρέπει, — τί φρονεῖς, Σιττά ; —
νὰ ἦτον ὁ Ἀσσάδ μου νέος ἄριστος,
ώραῖος νέος ;

ΣΙΤΤΑ

Ἄν τοιοῦτος ἦτον, ἂν
δὲν εἶναι τοῦ Ναίτου ἡ εἰκὼν αὐτή. —
Ἀλλὰ νὰ λησμονήσης πῶς ἠμπόρεσες
νὰ ἐρωτήσης περὶ τῶν γονέων του ;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Περὶ μητρός του μάλιστα ; Ἡ μήτηρ του
ποτὲ ἐνταῦθα ἂν δὲν ἐπεδήμησε ;
Δὲν εἶναι τοῦτο ;

ΣΙΤΤΑ

Ἀστειεύεσαι.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

ὦ ! πῶς ;

Ἀδύνατον διόλου. Αἱ χριστιαναὶ
ὑπερηγάπων αἱ ὠραῖαι τὸν Ἀσσάδ,
κ' ἐκεῖνος ἐκολλᾶτο δυσapόσπαστος

εἰς τὰς καλὰς γυναῖκας τῶν χριστιανῶν,
ὥστε κ' ἐρρέθη ἅπαξ . . . Δὲν μ' εὐχαριστεῖ
νὰ λέγω περὶ τούτων.—"Ὅπωςδὴποτε,
τὸν ἔχω πάλιν.—Παραβλέπω σφάλματα,
καὶ ἰδιοτροπίας τῆς καρδίας του
τῆς μαλακῆς, καὶ θέλω νὰ τὸν ἔχω.—"Α!
πρέπει τὴν κόρην νὰ τῷ δώσῃ ὁ Ναθάν.
Δὲν φρονεῖς;

ΣΙΤΤΑ

Πρέπει νὰ τῷ τὴν ἀφήσῃ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναί!

Πατήρ της ἂν δὲν εἶναι, τί δικαίωμα
ἐπ' αὐτῆς ἔχει ὁ Ναθάν; Ὁ τὴν ζωὴν
ἐκείνης σώσας, εἰς τὸν δόντα τὴν ζωὴν
μόνος δικαίως δὲν ἀντικαθίσταται;

ΣΙΤΤΑ

Τί λέγεις Σαλαδῖνε; ἂν ἐλάμβανες
τὴν κόρην ἐν τῷ ἅμα εἰς τὸν οἶκόν σου·
ἂν τὴν ἀφήρῃς ἀπὸ τοῦ κατέχοντος
αὐτὴν ἀνόμως;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀναγκαῖον τὸ φρονεῖς;

ΣΙΤΤΑ

"Ω! Ὁχι ἀναγκαῖον. Περιέργεια
μ' ἐκίνησεν ὀλίγον εἰς τὴν συμβουλήν.
Περί τινων ἀνθρώπων ἔχω ἄπληστον
ἐπιθυμίαν νὰ μανθάνω τάχιστα
ὁποίας κόρας ν' ἀγαπῶσι δύνανται.
Αἶ! Στείλε νὰ τὴν φέρῃς.

ΣΙΤΤΑ

Ἄδελφὲ, τολμῶ ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φείσθητι ὅμως τοῦ Ναθάν. Μὴ ὁ Ναθάν
νομίσῃ ὅτι διὰ βίας θέλομεν
ἐκ τῶν χειρῶν του νὰ τὴν ἀποσπάσωμεν.

ΣΙΤΤΑ

ὦ! Μὴ σοὶ μέλη!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Κ' ἐγὼ πρέπει νὰ ἰδῶ
ὁ Ἀλ-χαφὴς ποῦ μένει, πῶς δὲν φαίνεται.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ὁ Πρόδρομος τῆς οἰκίας τοῦ Ναθάν ἀπέναντι τῶν φοινίκων,
ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πρώτης πράξεως. Ἐκ τῶν ἐκεῖ ἀναφερομέ-
νων ἐμπορευμάτων καὶ θησαυρῶν μέρος ἐστὶν ἡνεωγμένον
καὶ ἐκτεθειμένον.

ΝΑΘΑΝ. ΔΑΪΑ

ΔΑΪΑ

Θαυμάσια εἶν' ὅλα, ὅλα ἐκλεκτά!
ὅλα, ὡς σὺ νὰ δίδῃς μόνος ἐνννεῖς.
Χρυσᾶς ραβδώσεις ἔχει ἀργυροῦφές
αὐτό. Τίς ἡ τιμὴ του; Ποῦ ὑφαίνεται;—
Ἐνδυμα ὄντως νυμφικόν. Βασίλισσα
πολυτελέστερόν του καὶ λαμπρότερον
δὲν θὰ ἐζήτει.

ΝΑΘΑΝ

Νυμφικόν; Πῶς νυμφικόν;

ΔΑΪΑ

ὦ! ναί· πρὸς τοῦτο δὲν τὸ ἡγοράσατε,

ἀλλὰ νὰ εἶναι πρέπει τοῦτο, ὦ Ναθάν,
καὶ ὄχι ἄλλο. Ὡς νὰ τὸ παρήγγειλας
ἔνδυμα νύμφης. Ἴδου, εἶναι τὸ λευκόν,
ἡ ἀθωότης· ἡ χρυσῇ περιπλοκάς,
διακλαδευομένη πανταχοῦ, εἰκὼν
τοῦ πλούτου εἶναι. Βλέπεις; Εἶν' ἐξαίσιον!

ΝΑΘΑΝ

Τί εὐφύας λέγεις; Τίνα νυμφικὴν
ἐσθῆτα περιγράφεις ἀλληγορικῶς;
Θὰ γίνης νύμφη;

ΔΑΪΑ

Τίς; ἐγώ; Δόξα, Θεέ!

ΝΑΘΑΝ

Αἶ! Τίνες νύμφης λέγεις ἔνδυμα λοιπόν; —
Αὐτὰ εἶν' ἐδικά σου. Ἄλλου οὐδενός.

ΔΑΪΑ

Ὅχι τῆς Ῥέχας, ἐδικά μου εἶν' αὐτά;

ΝΑΘΑΝ

Ὅ,τ' εἰς τὴν Ῥέχαν φέρω, περιέχεται
εἰς ἄλλο δέμα. Μὴ βραδύνης. Λάβε τα.
Τὰ ῥάκη σου ἐντεῦθεν σύρε.

ΔΑΪΑ

Πειρασμέ!

Ὅχι, τῆς γῆς ἂν ἦσαν ὅλ' οἱ θησαυροὶ,
δὲν τοὺς ἐγγίζω, ἐὰν πρὶν δὲν μ' ὀρκισθῆς
νὰ μὴ ἀφήσης ταύτην τὴν περίστασιν,
ἣν δὲν θὰ στείλῃς κ' ἐκ δευτέρου ὁ Θεός,
ματαίως νὰ περιέλθῃ, ἄνευ χρήσεως.

ΝΑΘΑΝ

Χρήσεως; τίνος; Τὴν περίστασιν; Πρὸς τί;

ΔΑΪΑ

Μὴ προσποιῆσθε τόσον τὸν ἀνίδεον.
 Ἴδου, τὴν Ῥέχαν ὁ Ναίτης ἀγαπᾷ.
 Δός την, νὰ παύσῃ καὶ ἡ ἀμαρτία σου,
 ἥς μ' εἶναι πλέον ἡ σιγὴ ἀδύνατος.
 Οὕτως ἡ νέα πάλιν εἰς Χριστιανούς
 ἔρχεται, εἶναι ὅ,τι ἦτον, γίνεται
 ὅτ' εἶναι, καὶ δι' ὅτων ἀγαθῶν ὑμεῖς
 εὐγνωμονούσας μᾶς δεσμεύετ' ἑσπεῖ,
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας δὲν σωρεύετε
 πυρὰν ἀνθρώπων.

ΝΑΘΑΝ

Πάντοτε τὴν λύραν μας; —
 Ἄλλ' ἤδη νέαν τῇ ἐπρόσθεσες χορδὴν,
 μὴ συμφωνοῦσαν ὁμῶς, οὔτε στερεὰν,
 φοβοῦμαι.

ΔΑΪΑ

Πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Ἐγκρίνω τὸν Ναίτην. Ναὶ,
 εἰς τοῦτον μᾶλλον παρ' εἰς οἶον δῆποτε
 θὰ ἔδιδον τὴν Ῥέχαν. Πλὴν... ὑπομονὴν
 ὀλίγην.

ΔΑΪΑ

Μὴ δὲν εἶναι ἡ ὑπομονὴ
 ἡ παλαιά σας λύρα;

ΝΑΘΑΝ

Ἡμερῶν τινῶν
 ὑπομονὴν... Πλὴν βλέπεις; Ποῖος ἔρχεται;
 Ὁ Μοναχός. Τί θέλει, μάθε παρ' αὐτοῦ.

ΔΑΪΑ

Αἴ! Τί νὰ θέλῃ; (Τὸν πλησιάζει καὶ τὸν ἐρωτᾷ).

ΝΑΘΑΝ

Δός τῷ, πρὶν ζητήσῃ, δός.

(Νὰ ἐρευνήσω τὸν Ναίτην ἥ'ελλον,
χωρὶς τὸν λόγον τῆς περιεργείας μου
νὰ τῷ εἰπῶ· διότι ἂν τὸν ἔλεγον,
καὶ ἡ ὑπόνοιά μου ἦν ἀβάσιμος,
ματαίως τὸν πατέρα θὰ ἐξέθετον.)—
Τί τρέχει;

ΔΑΪΑ

Θέλει νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ.

ΝΑΘΑΝ

Αἴ!

Ἄφες τὸν νὰ προσέλθῃ. Ὑπαγε δὲ σύ.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΝΑΘΑΝ. Ο ΜΟΝΑΧΟΣ.

ΝΑΘΑΝ

(Τῆς Ῥέχας ὅμως τόσον ἤθελον πατὴρ
νὰ μείνω! — Πλὴν νὰ μείνω, πῶς; δὲν δύναμαι
καὶ ὅταν παύσω νὰ καλῶμαι; Δι' αὐτὴν
ὦ! θὰ καλῶμαι, θὰ καλῶμαι πάντοτε,
ὅταν γνωρίσῃ πόσον θέλω!) — Ὑπαγε. —
Τί διατάσσεις, εὐσεβῇ μου ἀδελφέ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὀλίγα. — Χαίρω ὅτι, Κύριε Ναθάν,
ὕγιής εἴσθε.

ΝΑΘΑΝ

Μὲ γνωρίζεις τὸ λοιπόν ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Αἶ ! τίς δὲν σᾶς γνωρίζει ; Τ' ὄνομα ὑμῶν
εἰς πόσων τὴν παλάμην ἐπιέσατε !
Καὶ εἰς τὴν ἐδικήν μου μένει πρὸ ἐτῶν.

ΝΑΘΑΝ (Λαμβάνων τὸ βαλάντιόν του.)

Πρόσελθε, ἀδελφέ μου. Τὸ ἀνανεῶ.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εὐγνωμονῶ. Δὲν θέλω. Πτωχοτέρους μου
θα ἔκλεπτον. — Ἀνίσως μ' ἐπιτρέπητε
κ' ἐγὼ ὀλίγον τ' ὄνομά μου εἰς ὑμᾶς
ν' ἀνανεώσω· δύναμαι νὰ καυχῇθῶ
ὅτι κ' ἐγὼ ἐπίσης εἰς τὰς χεῖράς σας
ἀφῆκά τι, οὐδόλως καταφρονητόν.

ΝΑΘΑΝ

Ζητῶ συγγνώμην, — καὶ σ' ἐντρέπομαι. — Πλὴν τί ; —
Εἰς πρόστιμόν μου λάβε τὴν ἀξίαν του
ἐπταπλασίαν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Πρὸ παντὸς ἀκούσατε
πῶς κατὰ πρῶτον σήμερον ἐνθύμησις
τοῦ ἐνεχύρου ὃ σᾶς εἶχον πιστευθῇ
μοί ἦλθεν.

ΝΑΘΑΝ

Ἐνεχύρου ; Πιστευθέντος μοι ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὡς ἐρημίτης πρὸ μικροῦ ἐμόναζον
εἰς Καραντάναν, παρὰ τὴν Ἱεριχώ.
Ἐκεῖ, ἐπιδραμόντες Ἀραβες λησταί,

ἔκαυσαν τὸν ναῖσκον καὶ τὴν σκήτην μου,
καὶ μ' ἔσυρον δεσμότην. Ἐδραπέτευσά,
κ' ἦλθον ἐνταῦθα, νὰ ζητήσω μελετῶν
παρὰ τοῦ Πατριάρχου ἄλλην ἔρημον
γωνίαν, ὅπου, μέχρις οὗ ἀναπαυθῶ,
μονάζων, τὸν Θεόν μου νὰ ὑπηρετῶ.

ΝΑΘΑΝ

Ἐπὶ ἀνθρώκων ἵσταμαι. Ἐνέχυρον,
ἀδελφέ, εἶπας. Ποῖον τὸ ἐνέχυρον;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀμέσως φθάνω, Κύριε Ναθάν. Λοιπὸν
ὁ Πατριάρχης σκήτην ἐπὶ τοῦ Θαβὸρ
μοὶ ὑπεσχέθη, ἅμα σκήτη κενωθῇ.
Ἐν τούτοις μ' ἔχει εἰς τὸ μοναστήριον
ἄνευ κουρᾶς νὰ μένω, κ' ἐκεῖ κάθημαι,
στενάζων χιλιάκις διὰ τὸ Θαβὸρ·
διότ' εἰς τόσα μὲ μεταχειρίζεται
ὁ Πατριάρχης, ἅτιν' ἀποστρέφωμαι.
Φέρ' εἰπεῖν . . .

ΝΑΘΑΝ

Παῦσον, ἀδελφέ μου.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐφθασα.

Σήμερον ποῖος δὲν ἠξεύρω εἰς τὸ οὗς
τῷ ἔχει ψιθυρίσει ὅτι κάπου ζῇ
ἐδώ τις Ἰουδαῖος, καὶ ὡς κόρην του
πῶς ἀνατρέφει νέαν ἐκ Χριστιανῶν.

ΝΑΘΑΝ (συγκινηθεὶς)

Πῶς;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μέχρι τέλους νὰ μ' ἀκούσητε. — Ἐν ᾧ
τὸν Ἰουδαῖον μοὶ ἐζήτ', εἰ δυνατὸν,
ἰχνηλατῶν νὰ εὕρω, καὶ ὠργίζετο
μεγάλως διὰ τοῦτο τὸ ἀνόμημα,
τὴν κατὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος αὐτὴν
μεγίστην ἁμαρτίαν, — Τῶν ἁμαρτιῶν
ἡ πρώτη ἁμαρτία εἶναι παρ' ἡμῖν
αὐτῇ· πλὴν μόνον ὅτι, δόξα τῷ Θεῷ,
καλῶς δὲν ἐννοοῦμεν πόθεν σύγκειται, —
ἐκεῖ μοὶ ἐξανέστη ἡ συνείδησις,
καὶ μοὶ ἐπῆλθεν, εἰς τὴν ἀσυγχώρητον
ἐκείνην ἁμαρτίαν ὅτι ἔδωκα
ἐγὼ τὴν πρώτην ἀφορμήν. — Εἰπέτε μοι,
εἰς ἵπποκόμος πρὸ δεκαοκτὼ ἐτῶν
ἐν θήλυ βρέφος δὲν σᾶς ἔφερε, μηνῶν
ὀλίγων;

ΝΑΘΑΝ

Πρὸς τί τοῦτο; — Ναί. — Τῷ ὄντι! —

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἄ!

ὀρθόν. Ὁ ἵπποκόμος εἶμ' ἐγὼ λοιπόν.

ΝΑΘΑΝ

Σύ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Καὶ ἐκεῖνος ὅστις μοὶ τὸ ἔδωκεν, —
ἂν ἐνθυμῶμαι, — ἐκ Φιλνέκ, — Βὸλφ ἐκ Φιλνέκ.

ΝΑΘΑΝ

Ναί, οὕτως.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἶχεν ἀποθάνει πρὸ μικροῦ

ἢ μήτηρ, κ' εἶχε νὰ ἐκφύγῃ ὁ πατήρ,
θαῖρῶ, εἰς Γάζαν, ὅπου τὸ βρεφύλλιον
νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ δὲν ἐδύνατο.
Νὰ σᾶς τὸ φέρω τότε μοὶ τὸ ἔδωκε.
Εἰς Δαροὺν τότε δὲν σᾶς εὔρον;

ΝΑΘΑΝ

Μάλιστα.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐὰν μ' ἤπάτ' ἢ μνήμη, ἄπορον πολὺ
δὲν θενὰ ἦτον. Ἦλλαξα πολλοὺς καλοὺς
κυρίους· ἀλλ' ὀλίγον ἤμην εἰς αὐτοῦ.
Ἐν Ἀσκαλῶνι μετ' ὀλίγον ἔπεσεν.
Ἦτον δὲ ἄλλως ἀξιόλογος.

ΝΑΘΑΝ

Ναί. Ναί.

Τοσαῦτα τῷ ὀφείλω! Πόσον συνεχῶς
ἐκ στόματος ῥομφαίας μὲ διέσωσε!

ΜΟΝΑΧΟΣ

ὦ! τόσω μάλλον τότε θ' ἀντελήφθητε
σεῖς μετ' ἀγάπης τοῦ θυγατριδίου του.

ΝΑΘΑΝ

Μὴ ἀμφιβάλλης.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Καὶ ποῦ εἶναι τὸ λοιπόν;

Μὴ ἄρα; . . . ὅμως ὄχι, δὲν ἀπέθανε!

Εἰπέτε ὅτι δὲν ἀπέθανεν. Ἐὰν

χάνεις τὸ πρᾶγμα δὲν γνωρίζῃ, ἐκφυγὴ
δύναται ἔτι νὰ ὑπάρξῃ.

ΝΑΘΑΝ

Δύναται;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐμπιστοσύνην ἔχε εἰς ἐμέ, Ναθάν.

Ἴδου πῶς κρίνω. Ὅταν εἰς τὸ ἀγαθὸν
 ὃ πρόκειται νὰ πράξω, γειτνιάζῃ τι
 μέγα κακὸν, ἀπέχω μᾶλλον τοῦ καλοῦ,
 διότι γνῶσιν τοῦ κακοῦ μὲν ἔχομεν
 μᾶλλον ἢ ἦττον, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ καλοῦ.—
 Φυσικὸν ἦτον τὴν μικρὰν Χριστιανήν,
 ἵνα τῇ δώσης τὴν καλὴν ἀνατροφὴν,
 τὸ νὰ τὴν ἀναθρέψῃς καθὼς κόρην σου.—
 Διότι τοῦτο ἐξετέλεσας πιστῶς
 καὶ μετ' ἀγάπης, οὕτω θεν' ἀνταμειφθῆς;
 Ἄπορον μ' εἶναι. Ἦτον φρονιμώτερον
 δι' ἄλλου τρίτου τὴν χριστιανόπαιδα
 ἂν εἶχες ἀναθρέψῃς ὡς χριστιανήν·
 πλὴν τὸ παιδίον τότε τοῦ ἐταίρου σου
 δὲν θὰ ἠγάπας. Ἀλλ' ἀνάγκην ἔχουσιν
 ἀγάπης μᾶλλον τὰ παιδιά τὰ μικρά,
 ἀγάπης ἔστω καὶ θηρίων, μείζονα
 ἀνάγκην, ἢ δογμάτων χριστιανικῶν.
 Πάντοτε μένει διὰ δόγματα καιρός.
 Ἡ νέα κόρη εὐσεβῆς καὶ ὑγιής
 ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς σου ἐὰν ἠϋξήσῃ,
 μένει ὅ,τ' ἦτον τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι.
 Καὶ τί; Δὲν βαίνει πᾶς ὁ χριστιανισμὸς
 εἰς τὰ τῶν Ἰουδαίων νόμιμα; Συχνὰ
 μετ' ὀργῆς εἶδον, κ' ἔκλαυστα ἀγανακτῶν
 πῶς λησμονοῦσι τοῦ Χριστοῦ οἱ ὁπαδοὶ
 ὅτ' ἦτον Ἰουδαῖος καὶ ὁ Κύριος.

ΝΑΘΑΝ

Συνήγορός μου σὺ, χρηστέ μου ἀδελφέ,
 θὰ γίνῃς, ὅταν μῖσος καὶ ὑπόκρισις

μοὶ ἐπιπέσουν—διὰ μίαν πράξιν μου,—
 ἅ! διὰ μίαν πράξιν — Σὺ, ναὶ, μόνος σὺ
 μάθε την, ὅμως κ' εἰς τὸν τάφον λάβε την.
 Ἦ ματαιότης ἔτι δὲν μ' ἐκίνησε
 νὰ τὴν εἰπῶ κ' εἰς ἄλλον. Εἶσαι μόνος σὺ
 εἰς δὴν τὴν λέγω. Εὐσεβὴς ἀφέλεια
 θὰ τὴν ἀκούσῃ μόνη. Μόνη ἐννοεῖ
 πρὸς ποίας πράξεις κατορθώνει δύναμιν
 ἢ πρὸς Θεὸν νὰ εὖρῃ ἀφοσίωσις.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Συνεκινήθης. Ὑγροὺς ἔχεις ὀφθαλμούς.

ΝΑΘΑΝ

Μετὰ τοῦ βρέφους μ' εἶχες εὖρει ἐν Δαρούν.
 Πλὴν δὲν ἤξεύρεις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν
 ὅτι γυναῖκας, παῖδας οἱ Χριστιανοὶ
 τῶν Ἰουδαίων εἶχον κατασφάξ' εἰς Γὰδ,
 οὐδὲ ἤξεύρεις ὅτ' ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς
 ἡ σύζυγός μου κ' ἐπτὰ θάλλοντες υἱοί,
 οὓς εἶχον φυγαδεύσει εἰς τοῦ ἀδελφοῦ
 τὸν οἶκον, ὅπου ἔλους τοὺς κατέκαυσαν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Δικαιοδότα!

ΝΑΘΑΝ

Ὅτε ἦλθες, εἶχον τρεῖς
 ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας κλαύσει, κείμενος
 πρὸ τοῦ Θεοῦ μου εἰς τὴν τέφραν καὶ σποδόν.
 Ἐκλαιον; Ἀλλ' ἐπίσης παρὰ τοῦ Θεοῦ
 ἐζήτουν λόγον, ὠργιζόμην, ἔκραζον,
 καὶ κατηρώμην καὶ τὸν κόσμον κ' ἐμαυτὸν,
 ὁμνύων μῖσος κατὰ τῶν Χριστιανῶν
 ἄσπονδον.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Σὲ πιστεύω, φεῦ! καὶ σ' ἐννοῶ.

ΝΑΘΑΝ

Ἄλλ' ἐπανῆλθε βαθμηδὸν τὸ λογικόν,
καὶ ἐψιθύρισέ μοι. «Ἄλλ' ἐστὶ Θεός!
ἀλλ' ἦν καὶ τοῦτο θέλημα Θεοῦ! Λοιπὸν
ἔλθε καὶ πράξον ὅπως πρὶν ἐνόησας.
Δὲν εἶναι νὰ τὸ πράξης δυσκολώτερον,
ἂν θέλῃς, ἂφ' οὗ εἶναι νὰ τὸ ἐννοῇς.
Ἐγέρθητι!» — Ἐγέρθη, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν
ἔκραξα. «Θέλω, ἂν νὰ θέλω εὐδοκῆς!» —
Τότε τοῦ ἵππου κατελθὼν, μοὶ ἔδωκας
τὸ βρέφος εἰς μανδύαν εἰλιγμένον. — Τί
μοὶ εἶπας, τί σοὶ εἶπον, ἐλησμόνησα.
Ἐξεύρω μόνον πῶς τὸ βρέφος ἔλαβον,
ἐπὶ τὴν κλίνην ἔφερα, τὸ νήπιον
ἐφίλησα, καὶ πίπτων εἰς τὰ γόνατα
ὠλοφυράμην. ὦ Θεέ, ἐκ τῶν ἐπτὰ
ἰδρὺ τὸ ἐν καὶ πάλιν!

ΜΟΝΑΧΟΣ

ὦ Ναθάν, Ναθάν!

Μὰ τὸν Θεόν, σὺ εἶσαι, σὺ, Χριστιανός!
Οὐδεὶς σοῦ εἶναι χριστιανικώτερος!

ΝΑΘΑΝ

Ἀγαθὴ τύχη! Δι' οὗ σὺ χριστιανὸν
μὲ λέγεις, Ἰουδαῖον διὰ τὸ αὐτὸ
κ' ἐγὼ σὲ λέγω. — Ἄλλ' εἰς συγκινήσεις μὴ
ἐκλύωμεν ἀλλήλους. ὦρα πράξεων.
Καὶ ἂν ἀγάπη εἰς τὴν κόρην ἐπταπλῇ
μὲ δέη, κ' ἡ ἰδέα μόνον ἐν αὐτῇ

καὶ πάλιν ν' ἀπολέσω τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς
 ἂν μὲ φονεύῃ, πλὴν ἡ θεία πρόνοια
 τὴν θέλει; — ὕπακούω.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Οὕτως ἄριστον!

Αὐτὸ νὰ συμβουλευσω εἶχον πρόθεσιν.
 Ὁ ἀγαθός σου δαίμων μὲ προέλαβε.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν θέλει ἔλθει πλὴν ὁ πρῶτος προστυχῶν
 νὰ μοὶ τὴν ἀφαιρέσῃ.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὅχι, ὄχι. Πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Ὅστις δὲν ἔχει μεῖζον τὸ δικαίωμα,
 καὶ ν' ἀποδείξῃ ἀρχαιότερον ἔμοῦ.—

ΜΟΝΑΧΟΣ

Βεβαίως.

ΝΑΘΑΝ

Ὁ ἡ φύσις ἢ τὸ αἷμ' αὐτῷ
 παρέχουσι.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναὶ, τοῦτο ἐννοῶ κ' ἐγώ.

ΝΑΘΑΝ

Εἰπέ μοι, καὶ ταχέως, ἂν ἡ ἀδελφὸς
 ἢ θεῖός τις ὑπάρχη, ἢ ἐξάδελφος,
 ἢ ἂν τις ἄλλος συγγενῆς τῆς, εἰς αὐτὸν
 δὲν τὴν ἀρνοῦμαι, ταύτην τὴν εἰς κόσμημα
 πάσης οἰκίας καὶ παντὸς θρησκευματος
 πλασθεῖσαν καὶ τραφεῖσαν.— Περισσότερα
 ἔμοῦ, γνωρίζεις, περὶ τοῦ κυρίου σου
 περὶ τῶν συγγενῶν του.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀγαθὲ Ναθὰν,
φοβοῦμαι ὅτι ὄχι. Ἦδη ἤκουσας
ὅτι ὀλίγον χρόνον ἤμην παρ' αὐτῷ.

ΝΑΘΑΝ

Κἄν δὲν ἤξεύρεις τίνος ἦτον γενεᾶς
ἡ μήτηρ της ;— Δὲν ἦτον ἐκ τῶν Στάουφεν ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἴσως. Νομίζω.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ αὐτῆς ὁ ἀδελφὸς
Κορράδος ἐκαλεῖτο ; Ἐκ τῶν Στάουφεν ;—
Ναίτης ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἄν ἡ μνήμη δὲν μέ ἀπατᾷ.
Πλὴν πρόσμεινε. Εἰς μνήμην μοι ἐπέρχεται
ὅτι τοῦ μακαρίτου κέκτημαι μικρὸν
βιβλίον. Τὸ ἐπῆρα ἐκ τοῦ στήθους του,
ὅτε εἰς Ἀσκαλῶνα τὸν ἐθάψαμεν.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Προσευχὰς ἔχει. Ἡμεῖς Σύνοψιν
Τὸ λέγομεν.— Ἐσκέφθην ὅτι δύναται
νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τινὰ χριστιανόν.—
Ὅχ' εἰς ἐμέ, — διότι τὴν ἀνάγνωσιν
δὲν ἔμαθα.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν βλάπτει.— Ἐπειτα λοιπὸν ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἰς τοῦτο τὸ βιβλίον, ὡς μ' ἐξήγησαν,
εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος ἔγραψεν
ιδιοχείρως ὅλους τοῦ ὁ κύριος
τοὺς συγγενεῖς, καὶ ὅλους τῆς συζύγου του.

ΝΑΘΑΝ

ὦ εὐτυχία! Τρέξον, σπεῦσον, φέρε το.
Τὸ ἀγοράζω ἰσοστάθμου τοῦ χρυσοῦ,
εὐγνωμονῶν προσέτι! Τρέξον, μὴ ἀργῇς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Προθύμως! Ὅμως ἔγραψεν Ἀραβιστί. (Ἐξέρχεται).

ΝΑΘΑΝ

Ἄς εἶναι. Φέρε — ὦ Θεέ, ἂν εὐδοκῇς
ἢ κόρη νὰ μοὶ μείνῃ, κ' ἐν ταύτῳ γαμβρὸς
νὰ μοὶ δοθῇ τοιοῦτος. — Δύσκολον. — Ἀλλὰ
ἄς ἔλθῃ ὅπως ἔλθῃ! — Πλὴν πῶς ἔμαθεν
ὁ Πατριάρχης τοῦτο; Μὴ ἐπιλησθῶ
νὰ ἐρωτήσω. — Τῆς Δαίτας ἄρά γε
μὴ εἶναι ἔργον;

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΔΑΪΑ ΝΑΘΑΝ.

ΔΑΪΑ (Σπεύδουσα καὶ τεταραγμένη).

ὦ! Φαντάσθητι, Ναθάν!

ΝΑΘΑΝ

Τί τρέχει;

ΔΑΪΑ

Ἡ ἀθλία! Πῶς ἐτρόμαξε!

Στέλλει. . . .

ΝΑΘΑΝ

Ὁ Πατριάρχης ;

ΔΔΙΑ

Ἡ Χανοῦμ Σιττά,
Τοῦ Σαλαδίνου στέλλ' ἡ ἀδελφή. . .

ΝΑΘΑΝ

Οὐχὶ

ὁ Πατριάρχης ;

ΔΔΙΑ

Ἡ Σιττά σᾶς εἶπον. Ἡ Χανοῦμ
Σιττά νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὴν τὴν προσκαλεῖ.

ΝΑΘΑΝ

Τίνα ; Τὴν Ῥέχαν ;— Πῶς ; Τὴν Ῥέχαν ἢ Σιττά ;
Ἡ Σιττά ἔταν τὴν ἐκάλεσεν, οὐχὶ
ὁ Πατριάρχης . . .

ΔΔΙΑ

Τί τὰ ἔχεις μὲ αὐτόν ;

ΝΑΘΑΝ

Τίποτ' ἐσχάτως παρ' αὐτοῦ δὲν ἤκουσας ;
Βεβαίως ; Οὔτε τῷ ἐμήνυσας ;

ΔΔΙΑ

Ἐγὼ

ἐκεῖνον ;

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ποῦ μένει ὁ τὴν πρόσκλησιν
κομίσας ;

ΔΔΙΑ

Ἐμπρός.

ΝΑΘΑΝ

Πρέπει πρὸς ἀσφάλειαν,

νὰ τῷ λαλήσω μᾶλλον μόνος μου. Ἐλθέ.—
 Ἄν εἶν' ὁ Πατριάρχης μόνον ἄσχετος! (Ἐξέρχεται)

ΔΑΪΑ

Κ' ἐγώ;—Ἐγὼ φοβοῦμαι ἄλλο τίποτε·
 Τί τάχα; Μόνη κόρη, ὡς νομίζεται,
 πλουσιωτάτου Ἰουδαίου, μὴ καλὴ
 δὲν εἶναι διὰ Τοῦρκον;—Αἶ! Τὴν ἐπαθε,
 κακὰ τὴν ἔχει ὁ Ναίτης, ἂν ἐγὼ
 καὶ εἰς τὸ δεύτερόν μου βῆμα δὲν προβῶ,
 κ' ἐκείνη ποία εἶναι ἂν δὲν διδαχθῇ.
 Ναί, ὅστω θέλω τῆς στιγμῆς ὠφεληθῇ
 πρὸς τοῦτο, ἅμα μόν' αἱ δύο εἴμεθα.
 Αὐτ' ἡ στιγμή,—ἃς εἶναι τώρα μάλιστα,
 ὅταν τὴν συνοδεύσω. —Πρώτη εἶδησις
 καθ' ὁδὸν οὕτω, τί θὰ βλάβῃ; Ναί, ὦ! ναί.
 Ἦ τώρα πρέπει, ἢ ποτέ.—Ἀπόφασις.

(Ἐξέρχεται κατόπιν τοῦ Ναθάν).

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Δωμάτιον τοῦ Σαλαδίνου ὅπου ἐκομίσθησαν καὶ εἰσέτι
κεῖνται τὰ πλήρη βαλάντια.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ, καὶ μετ' ὀλίγον διάφοροι ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΙ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Εἰσερχόμενος).

Ἴδου, ἀκόμη εἶν' ἐδῶ τὰ χρήματα,
καὶ ὁ Δερβίσης, ἄφαντος! Θὰ ἔπεσεν
εἰς πεσσοὺς, ὅπου ἐλησμόνησ' ἑαυτόν·
τί ἀπορία ἂν κ' ἐμὲ μὲ λησμονῇ; —
Ὑπομονή! — Τί τρέχει;

Εἰς ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Εἶδησις καλὴ,

Σουλτάνε! Φέρω εὐαγγέλια χαρᾶς.
Ἐκ τοῦ Καίρου ἔρχονται τὰ φορτηγά.
Ἐφθασαν. Φόρον φέρουσιν ἑπτὰ ἔτων
ἐκ τοῦ πλουσίου Νείλου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εὖγε, Ἰβραίμ;

Χαρμόσυνος μοὶ εἶσαι ἄγγελος καλῶν.—
Αἶ! τέλος, τέλος πάντων! — Πολλὰς χάριτας
διὰ τὴν ἀγγελίαν.

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

(Αἶ λοιπόν; Ἐμπρός!)

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τι περιμένεις ; Τώρα λοιπόν, ὕπαγε.

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Διὰ τὴν ἀγγελίαν τίποτε ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ τί ;

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Δι' ὅ,τι σ' εἶπον, φιλοδώρημα κἀνέν ;
 Λοιπὸν θὰ εἶμ' ὁ πρῶτος ὃν ὁ Σαλαδὶν
 ν' ἀμοίβῃ διὰ λόγων μόνον ἔμαθε ;
 Πρὸς ὃν ἐφειδωλεύθη ; — Δόξα καὶ αὐτό.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Λάβ' ἐν τῶν βαλαντίων τούτων ἀπ' ἐκεῖ.

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Δὲν τὸ λαμβάνω. Τώρα θενὰ ἤθελες
 νὰ μοὶ τὰ δώσης ὅλα.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Βλέπεις ! — Πρόσελθε
 καὶ λάβε δύω. — Ἀληθῶς ; Ἀπέρχεται ;
 Εἰς γενναιοφροσύνην μὲ νικᾷ ! — Αὐτῷ
 νὰ μὴ λαμβάνῃ εἶν' ἐπαισθητότερον,
 παρ' εἰς ἐμὲ νὰ δίδω. — Ἰβραήμ ! — Κ' ἐγὼ
 τί ἤθελον, ὀλίγον πρὸ τοῦ τέρματος,
 ν' ἀλλάξω ἀφ' ὅ,τ' ἤμην ; — Ἄν ὁ Σαλαδὶν
 ὥς Σαλαδὶν δὲν θέλῃ ν' ἀποθάνῃ, αἶ !
 ἔπρεπε τότε οὐδ' ὥς Σαλαδὶν νὰ ζῇ.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Λοιπὸν Σουλτάνε . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐὰν ἦλθες νὰ μ'εἰπῇς...

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Πῶς ἐξ Αἰγύπτου ἤλθον τὰ φορτώματα.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἦξεύρω.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

ὦ! Ἐξώρας ἔφθασα!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ πῶς

ἐξώρας;— Λάβε, —προθυμίαν ἔδειξας, —
ένα τῶν σάκκων, ἢ καὶ δύο.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Εἶπε τρεῖς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναὶ, νὰ μετρήσης ἂν ἡξεύρης. Λάβε τους.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Καὶ τρίτος ἄλλος θὲ νὰ ἔλθῃ τὸ λοιπόν·
ἂν δυνηθῇ νὰ ἔλθῃ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς ἂν δυνηθῇ;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Αἶ! ἂν τὰ κόκκαλά του σῶα ἔμειναν.

Κ' οἱ τρεῖς, πῶς ἤλθεν ὡς ἐβεβαιώθημεν
ἡ συνοδία, ἄλλος ἄλλοθεν εὐθὺς
ὠρμήσαμεν. Ὁ πρῶτος πίπτει. Ἐφθασα
πρότερος οὕτω, κ' εἰς τὴν πόλιν πρὸ αὐτοῦ
ἐμβῆκα. Τὰς ὁδοὺς τῆς πλὴν καλήτερα
ἐμοῦ γνωρίζει ὁ φαγᾶς ὁ Ἰβραῖμ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

ὦ! τὸν πεσόντα, τὸν πεσόντα, φίλε μου.

Ἰππευσον, σπεῦσον νὰ ἰδῇς τί ἔγινε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Ἀμέσως τρέχω. Καὶ ἂν εὕρω ὅτι ζῇ,
τῶν βαλαντίων εἶν' αὐτοῦ τὸ ἥμισυ. (Ἐξέρχεται).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πόσον καὶ οὗτος εὐγενὴς καὶ ἀγαθός!—
Τοιούτους Μαμελούκους ἄλλος ἔχει τίς;
Δὲν δικαιῶμαι νὰ πιστεύσω πῶς αὐτοὶ
πρὸς τὸ παράδειγμά μου διεπλάσθησαν;
Μακρὰν πᾶσα ιδέα εἰς τὰ ἔσχατα
νὰ μεταβάλω ὅ,τι τοῖς συνήθισα!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Σουλτάνε...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἶς' ἐκεῖνος ὅστις ἔπεσεν;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Ὁχι. Ἀγγέλλω ὁ Ἐμίρης ὁ Μανσὸρ,
ὅστις τῆς συνοδίας ἦτον ἀρχηγός,
ὅτι πεζεύει...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φέρετέ τον, παρευθύς.

Ἴδού τον.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΕΜΙΡΗΣ ΜΑΝΣΟΡ. ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλῶς ἦλθες, ὦ Ἐμίρη. Αἶ,
πῶς τὰ ἐπῆγες; Μανσὸρ, ἡργισας πολὺ.

ΜΑΝΣΟΡ

Τὸ γράμμα τοῦτο λέγει πόσας ταραχὰς

εἰς Θηβαΐδα εἶχεν ὁ Ἀβδοῦλ-Κασέμ
ὁ στρατηγός σου νὰ δαμάσῃ πρότερον,
πρὶν ἐτολμῶμεν ν' ἀναχθῶμεν. Ἐκτοτε
ἐπέσπευσα ὡς εἶχον τὴν πορείαν μου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πιστεύω εἰς ὃ λέγεις.— Λάβε τὸ λοιπὸν,
λάβε ἀμέσως, Μανσόρ φίλε,— πρόθυμος
εἰς τοῦτο ὅτι εἶσαι τὸ ἡξεύρω,— λάβ' εὐθύς
νέαν φρουράν, καὶ σπεῦσον.— Πάλιν καθ' ὁδόν!
Θὰ φέρῃς τῶν χρημάτων τὸ πλειότερον
εἰς τοῦ πατρὸς τὸν πύργον, εἰς τὸν Λίβανον.

ΜΑΝΣΟΡ

Εὐθύς. Προθύμως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀσθενῇ πλὴν τὴν φρουράν
ιδὲ μὴ λάβῃς. Ἀσφαλὴς ὁ Λίβανος
δὲν εἶναι πλέον. Οἱ Naίται, ἤκουσας;
κινουῦνται πάλιν. Πρόσεχε.— Ὅμως ἐλθέ.
Ποῦ μέν' ἡ συνοδία; Θέλω νὰ ἰδῶ
αὐτὴν, νὰ ἐπισπεύσω ὅλα μόνος μου.

(Πρὸς τοὺς φρουροὺς).

Σεῖς, νὰ εἰπῇτε τῇ Σιττᾷ πῶς ἔφθασα.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ φοίνικες πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ναθάν.

Ὁ ΝΑΪΤΗΣ, περιπατῶν.

Δὲν θὰ πατήσω, ὅχι, εἰς τὸν οἶκόν του.—
Θὰ φανῇ ἔξω τέλος πάντων.— Ἀλλοτε
πόσον προθύμως μ' ἔβλεπον, πόσον εὐθύς! —
Θὰ τὸ ἰδῶ καὶ τοῦτο, πρὸ τοῦ οἴκου του

νὰ μοὶ ἀπαγορεύσῃ τὸν περίπατον!
 Αἶ! Πλὴν πῶς εἶμαι εὐερέθιστος κ' ἐγώ! —
 Τί κατ' αὐτοῦ τοσοῦτον μέ παρώξυνε; —
 Εἶπεν: Εἰσέτι δὲ μ' ἀρνεῖται τίποτε·
 καὶ νὰ τὸν πείσῃ ἔμελλεν ὁ Σαλαδίν. —
 Μὴ ἐν ἐμοὶ φωλεύει ὁ Χριστιανὸς
 μᾶλλον ἢ ὅ,τι ὁ Ἑβραῖος ἐν αὐτῷ; —
 Τίς ἑαυτὸν γινώσκει; Ἄλλως διατί
 νὰ τῷ προσάπτω τὴν μικρὰν κλοπὴν, δι' ἧς
 ἠδίκησε διώξας τὸν Χριστιανόν;
 Μικρὰ κλοπὴ δὲν ἦτο. Πλάσμα ὡς αὕτη! —
 Πλάσμα; Καὶ τίνος πλάσμα; — Μὴ τοῦ δούλου, δς
 ὑπεξαίρέσας εἰς τοῦ βίου τὴν ἀκτὴν
 τὴν ἔρημον τὸν λίθον ἀκατέργαστον
 ἀπέδρα; — Τοῦ τεχνίτου μᾶλλον, τοῦ μορφῇ
 ἰδόντος θεῖαν εἰς τὸν ὄγκον, καὶ αὐτὴν
 πλάσαντος. — Ἄ! Θὰ μένη πάντοτε πατὴρ
 τῆς Ῥέχας, εἰς τὸ πείσμα τοῦ γεννήσαντος
 Χριστιανοῦ, ἐκείνου, μένει πάντοτε
 ὁ Ἰουδαῖος! — Ὡς Χριστιανὴν ἀπλῶς,
 χωρὶς τῶν ὅσα μόνον εἰς τῇ ἔδωκε
 τοιοῦτος Ἰουδαῖος, ἂν τὴν φαντασθῶ,
 εἶπε, καρδία, — τί θὰ εἶχεν ἱκανὸν
 νὰ σοὶ ἀρέσῃ; Τίποτε! Ἐλάχιστον!
 Καὶ τὸ μειδίαμά της, καὶ αὐτὸ σπασμὸς
 γλυκὺς ἂν ἦτον μόνον τῶν χειλέων της,
 καὶ ὅ,τι θὰ προῦκάλει τὸ μειδίαμα
 τῆς χάριτός του ἂν δὲν ἦτον ἄξιον. —
 Οὔτε αὐτό της τὸ μειδίαμα! Συχνὰ
 εἰς ψευδοευφυΐαν, εἰς κουφότητας,

εἰς κενὸν σκῶμμα, εἰς κολάκων τέχνασμα
 κ' εἰς ἐρωτοτροπίας, ὠραιότερον
 νὰ σπαταλᾶται δὲν τὸ εἶδα;— Μ' εἴλκυσε;
 Μ' ἔδωκε πόθον πτερυγίζων εἰς τὸ φῶς
 αὐτοῦ τὸ θάλπον νὰ διέλθω τὴν ζωὴν;
 Δὲν τὸ νομίζω· ὅμως ἐξανίσταμαι
 κατὰ τοῦ δόντος τὴν ἀξίαν εἰς αὐτήν!
 Διατί τοῦτο;— "Ἄξιος τοῦ γλευασμοῦ
 μὴ ἄρα εἶμαι ὃν μ' ἀπηύθυν' ἔσχατον
 ὁ Σαλαδῖνος; "Ἡδὴ καὶ αὐτὸ κακὸν,
 πῶς ἐδυνήθη οὕτω νὰ μὲ κρίνη. Πῶς
 μικρὸς θὰ τῷ ἐφάνην, περιφρονητός! —
 Καὶ ταῦτα πάντα χάριν κόρης;— Κούρδ, ὦ Κούρδ,
 δὲν εὐπλοοῦμεν. Στρέψον τὸ πηδάλιον!
 "Ἄν τῆς Δαΐας ἦσαν φλυαρήματα;
 Καὶ πῶς ν' ἀποδειχθῶσιν;— Ἴδου, ἔρχεται
 ἐκτὸς τοῦ οἴκου τέλος. Καὶ συνομιλεῖ
 σπουδαίως.— Μετὰ τίνος; — Μετ' ἐκείνου; πῶς;
 μετὰ τοῦ μοναχοῦ μου;— "Εμαθε λοιπὸν
 βεβαίως πάντα! Κ' ἐπροδόθη πιθανῶς
 ἡδ' εἰς τὸν Πατριάρχην! — Κακοκέφαλος
 ἐγὼ, τί ἔχω πράξει! — Μόνος εἰς σπινθῆρ
 τοῦ πάθους τούτου πῶς τοῦ ἐγκεφάλου μας
 τὸ πλεῖστον καίει! Ἀποφάσισον εὐθὺς
 τί τὸ πρακτέον.— Κατὰ μέρος θὰ σταθῶ
 νὰ τοὺς προσμείνω παρειαῖ στιγμάς τινας.
 "Ἴσως ταχέως μακρυνθῇ ὁ Μοναχός.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΝΑΘΑΝ. Ὁ ΜΟΝΑΧΟΣ.

ΝΑΘΑΝ (πλησιάζων αὐτόν).

Ἀδελφὲ, πάλιν τὴν εὐγνωμοσύνην μου
δέχθητι.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὅπως καὶ τὴν ἰδικήν μου σεῖς.

ΝΑΘΑΝ

Ἐγώ ; τὴν ἐδικήν σου ; Ἄρα διατί ;
Διότ' ἰδιοτρόπως σοὶ ἐπέβαλλον
ὅ,τι σοὶ εἶναι περιττόν ;— Τούλάχιστον
ἡ ἰδιοτροπία ἂν ἐνέδιδεν
ἡ ἐδική σου εἰς τὴν ἐδικήν μου, ἂν
διὰ τῆς βίας πλουσιώτερος ἐμοῦ
νὰ γίνης δὲν ἡρνεῖσο !

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀλλὰ κτῆμά μου
δὲν ἦτο τὸ βιβλίον. Εἰς τὴν κόρην του
ἀνῆκεν, αὐτῆς μόνης κληρονόμημα.—
Αὐτὴ μὲν σ' ἔχει.— ὅμως δῶρι ὁ Θεὸς
μὴ, πῶς τοσαῦτα ἔπραξας ὑπὲρ αὐτῆς,
ποτὲ μετανόησης.

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι δυνατόν ;

Μὴ φοβοῦ τοῦτο.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναὶ, ναὶ, μάλιστα. Ἀλλὰ
οἱ Πατριάρχαι κ' οἱ Ναίται . . .

ΝΑΘΑΝ

Δύνανται

βλάβην τοσαύτην νὰ μοὶ ἐπιφέρωσιν,
ὥστε νὰ μ' ἐπιβάλῃ μεταμέλειαν;
Παντάπασιν.—'Αλλ' εἶσαι τόσον βέβαιος
ὅτι Ναίτης ἐξεγείρει κατ' ἐμοῦ
τὸν Πατριάρχην; . . .

ΜΟΝΑΧΟΣ

'Αμφιβάλλω ἄλλος τις
ἂν εἶναι. Πρὸ ὀλίγου εἶδον παρ' αὐτῷ
Ναίτην ἓνα, καὶ ἐξ ὧσων ἤκουσα,
τοῦτο εἰκάζω.

ΝΑΘΑΝ

'Αλλ' ἐν Ἱερουσαλὴμ
εἷς εἶναι μόνος. Τὸν γνωρίζω δὲ αὐτόν.
Φίλος μου εἶναι. Νέος εἶναι κ' εὐγενὴς
κ' εἰλικρινής.

ΜΟΝΑΧΟΣ

'Εκεῖνος εἶν' ὁ ἴδιος.
'Αλλ' εἰς τὸν κόσμον δὲν συνάδει πάντοτε
ὅ,τ' εἴμεθα πρὸς ὅ,τι θενὰ ἔπρεπε.

ΝΑΘΑΝ

Δυστυχῶς, ὄχι.—'Εστω. Ὅστις δύναται
ἄς πράξῃ ὅ,τι δύναται. Τὴν βίβλον σου,
ἀδελφὲ, ἔχων, ὅλα, ὅλους ἀψηφῶ
καὶ εἰς τοῦ Σαλαδίνου τρέχω μετ' αὐτῆς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

'Ωραν καλήν. Ἀφήνω νὰ ὑπάγετε.

ΝΑΘΑΝ

Οὐδ' ἅπαξ καὶ τὴν εἶδες.—'Ω! ἐπίστρεψον

ταχέως. Ἔρχου συνεχῶς.— Ἄν σήμερον
ὁ Πατριάρχης μόνον δὲν νοήσῃ τι! —
Πλὴν τί; Εἶπέ το εἰς αὐτὸν καὶ σήμερον,
ἐὰν θελήσῃς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐγὼ ὄχι. Χαίρετε. (Ἀναχωρεῖ).

ΝΑΘΑΝ

Μὴ μᾶς λησμόνει, ἀδελφέ μου.— ὦ Θεέ,
Ἐὰν ἀμέσως, πίπτων εἰς τὰ γόνατα
ἐνταῦθα ἐν ὑπαίθρῳ, μ' ἦτον δυνατὸν
νὰ σὲ δοξάσω! Πῶς ὁ κόμβος λύεται
ἀφ' ἑαυτοῦ, ὃν τόσον εἶχον φοβηθῇ! —
Πῶς ἀναπνέω ἐλαφρότερον, ἐξ οὗ
οὐδὲν νὰ κρύψω μ' ἔμεινεν ἀπ' οὐδενός,
καὶ τῶν ἀνθρώπων δύναμαι ἀπέναντι
ἐλεύθερος νὰ βαίνω, ὅπως δύναμαι
ἀπέναντί σου, τοῦ μὴ χρεῖαν ἔχοντος
τὸν ἄνθρωπον νὰ κρίνῃς πρὸς τὰς πράξεις του,
ὅσαι σπανίως εἰσὶ πράξεις του, Θεέ!

ΣΗΚΝΗ Ε'.

ΝΑΘΑΝ. Ὁ ΝΑΪΤΗΣ, ἐρχόμενος πλαγίως πρὸς αὐτόν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναθὰν, περίμενέ με· Πρόσλαβε κ' ἐμέ.

ΝΑΘΑΝ

Τίς κράζει;— Σὺ, ἱππότα; Καὶ τί ἔγινες;
Εἰς τοῦ Σουλτάνου πῶς δὲν με συνώδευσας;

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν σ' εὔρον. Μὴ ὀργίζου.

ΝΑΘΑΝ

Παντελῶς ἐγώ·
ἀλλ' ὁ Σοῦλτάνος; ...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἦσο ἔξω τὴν στιγμὴν
ἐκεῖνην.

ΝΑΘΑΝ

Ἄ! τὸν εἶδες; τὸν ὠμίλησας;
Ἄριστον!

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅμως ἤθελε νὰ μᾶς ἰδῇ
ὁμοῦ τοὺς δύο.

ΝΑΘΑΝ

Τὸ καλὴτερον. Ἐλθέ.
Ἐκεῖ διηυθυνόμεν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἦμπορῶ, Ναθὰν
νὰ σ' ἐρωτήσω ποῖος εἶν' ὁ ἐξελθών;

ΝΑΘΑΝ

Δὲν τὸν γνωρίζεις;

ΝΑΪΤΗΣ

Εἶναι ὁ καλόβουλος
θαῤῥῶ, ἐκεῖνος μοναχός, εἰς δὲ συχνὰ
ὁ Πατριάρχης δίδει ἔργον ἰχνευτοῦ.

ΝΑΘΑΝ

Πιθανὸν τοῦτο. Ὅντως εἶν' ἡ θέσις του
παρὰ τῷ Πατριάρχῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Καλὸν τέχνασμα!
Ὡς πρόδρομον τοῦ δόλου τὴν ἀφέλειαν
νὰ στέλλῃ.

ΝΑΘΑΝ

Ἄλλ' εὐήθη, ὅχι εὐσεβῇ
ἀφέλειαν.

ΝΑΪΤΗΣ

Πιστεύων εἰς τὴν εὐσεβῇ
οὐδεὶς ὑπάρχει Πατριάρχης.

ΝΑΘΑΝ

Δι' αὐτὸν
σοὶ ἐγγυῶμαι. Πρὸς οὐδὲν ἀνάξιον
δὲν θέλει δώσει εἰς τὸν Πατριάρχην του
βοηθὸν χεῖρα.

ΝΑΪΤΗΣ

Φαίνεται τοιοῦτος, ναί. —
Δὲν σ' εἶπε δι' ἐμέ τι; Δὲν μ' ἀνέφερε;

ΝΑΘΑΝ

Σέ; — ὦ! κυρίως ὅχι. Δὲν πιστεύω καὶ
τὸ ὄνομά σου νὰ γνωρίζῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Οὐδ' ἐγώ.

ΝΑΘΑΝ

Περί τινος Ναίτου, ναί, μοὶ εἶπέ τι.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τί;

ΝΑΘΑΝ

Πλὴν δὲν ἠμπόρει νὰ σὲ ἐννοῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἶπέ· τίς οἶδε;

ΝΑΘΑΝ

Ὅτι μὲ κατέδωσεν
εἰς τις Ναίτης εἰς τὸν Πατριάρχην του.

ΝΑΪΤΗΣ

Κατέδωσεν ; — Ἐψεύσθη, καὶ μὲ συγχωρεῖ. —
 Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶμαι ν' ἀρνηθῶ, Ναθάν,
 τὰς ἐμὰς πράξεις. Ἐπραξα ὃ ἔπραξα.
 Ἄλλ' οὔτε εἶμαι ὅστις πᾶν ὃ ἔπραξε
 θενὰ ὑπερασπίσῃ ὥς καλῶς πραχθέν.
 Διὰ τὸ σφάλμα νὰ αἰσχύνωμαι πρὸς τί,
 ἂν νὰ τὸ διορθώσω ἔχω πρόθεσιν ;
 Καὶ δὲν ἤξεύρω πόσῃν ἔχει δύναμιν
 ὁ ἄνθρωπος πρὸς τοῦτο ; — Ἀκουσον, Ναθάν. —
 Τοῦ μοναχοῦ σου ὁ Ναΐτης εἶμ' ἐγὼ,
 ὅστις σοὶ εἶπαν ὅτι σὲ κατέδωσε. —
 Γνωστὸν σοὶ εἶναι τί μ' ἠρέθιζε, καὶ πῶς
 ἀνέβραζε τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας μου.
 Ὁ ἄφρων ! Ἦλθον, ἐγκαρδίως, ἐκ ψυχῆς,
 περίπτυξιν ἐπόθουν τῆς ἀγκάλης σου.
 Πλὴν πῶς μ' ἐδέχθης ! — Τί ψυχρῶς, — τί χλιαρῶς ! —
 Καὶ χειρόν εἶναι τοῦ ψυχροῦ τὸ χλιαρόν. —
 Ἐπιτετηδευμένως πῶς μ' ἀπέφευγες !
 καὶ δι' ἀσκόπων, φρούδων ἐρωτήσεων
 ἐφαίνεσο σπουδάζων ν' ἀποκρίνησαι !
 Πρέπει καὶ τώρα, ἵνα μὴ ἐξάπτωμαι,
 νὰ λησμονῶ ἐκεῖνα. — Ἀκουσον, Ναθάν. —
 Ἐβράζον ὅλως, ὅτε μυστηριωδῶς
 προσῆλθεν ἡ Δαία, καὶ μ' ἐκένωσε
 τὸ μυστικόν της· κ' εἰς αὐτὸ ἐνόμισα
 πῶς τῆς αἰνιγματώδους σῆς διαγωγῆς
 τὴν λύσιν εὔρον.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὡς τέλους ἄκουσον.

Ἐνόμιζον ν' ἀφήσης πῶς δὲν ἤθελες
χριστιανὸς τὴν λείαν ν' ἀφαιρέσῃ, ἣν
εἶχες θηρεύσει ἐπὶ τῶν χριστιανῶν.
Καὶ οὕτω μοι ἐπῆλθε μίαν καὶ καλὴν
τὸ ξίφος νὰ σοὶ θέσω εἰς τὸν τράχηλον.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ καλὴν, λέγεις, καὶ καλήν;—Ποῦ τὸ καλόν;

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν ἔπραξα ὡς πρέπει.—Ἄκουσον, Ναθάν.—
Ναὶ, σὺ δὲν πταίεις, κ' ἡ Δαίτα ἡ μωρὰ
τί λέγει δὲν ἡξεύρει.—Σὲ μισεῖ αὐτὴ,
καὶ νὰ σ' ἐμπλέξῃ μόνον θέλ' εἰς πράγματα.—
Πιθανὸν εἶναι, πιθανόν· καὶ εἶμ' ἐγὼ
ἄκριτος κέπφος, ὅστις μόνον πάντοτε
κατὰ τὰ δύο ἅκρα ὀνειροπολῶ,
ὑπερπηδῶν τὸ δέον ἢ λειπόμενος.
Καὶ τοῦτο εἶναι πιθανόν — Συγχώρει με,
Ναθάν.

ΝΑΘΑΝ

Ἀνίσως οὕτω μὲ ἐξέλαβες...

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸν Πατριάρχην ἐπεσκέφθην· ὄνομα
δὲν εἶπον ὁμῶς. Ψεῦδος εἶναι· ἤκουσας.
Γενικῶς μόνον οὕτω τὴν ὑπόθεσιν
τῷ διηγήθην, ἀπαιτῶν τὴν γνώμην του.
Καλήτερον καὶ τοῦτο ἐὰν ἔλειπεν.
Ὁ Πατριάρχης ὅτι εἶναι κάθαρμα
δὲν ἡξευρον; Δὲν ἦτο προτιμότερον

τὸν λόγον νὰ ζητήσω παρὰ σοῦ αὐτοῦ;
καὶ νὰ ἐκθέσω ἔπρεπεν εἰς κίνδυνον
τὴν δυστυχῇ σου κόρην τοῦ νὰ στερηθῇ
πατρὸς τοιούτου; — Ἔστω πλὴν, δὲν ἔβλαψε.
Τοῦ Πατριάρχου ὁ πανοῦργος χαρακτήρ,
ὁ κατ' οὐδὲν οὐδόλως μὴ διαψευσθεῖς,
διὰ τῆς βραχυτάτης μ' ἐπανεφέρεν
εἰς ἑμαυτὸν καὶ πάλιν. — Ἀκουσον, Ναθάν,
ἄκουσον ὅλα. — Ἔστω ὅτι κ' ἔμαθε
τὸ ὄνομά σου· τί πρὸς τοῦτο; ἄλλο τί; —
Τὴν κόρην ν' ἀπαιτήσῃ μόνον δύναται,
ἂν ἐδική σου εἶναι, ἄλλου δ' οὐδενός·
κ' ἐξ ἐδικοῦ σου οἴκου μόνον ἡμπορεῖ
αὐτὴν νὰ σύρῃ εἰς τὸ μοναστήριον. —
Δός την μοι τότε. — Δός την μοι, καὶ ἄφες τον
νὰ ἔλθῃ. — Ἀ! Θὰ μάθῃ ἂν εἶν' εὐκολον
νὰ μοῦ ἀρπάσῃ τὴν γυναῖκα. — Δός μοι την
ταχέως, εἴτε εἶναι κόρη σου ἢ μὴ,
ἢ Ἰουδαία εἶναι ἢ Χριστιανή,
ἢ οὐδὲν τούτων, δός την· οὐδὲ σήμερον,
οὐδὲ δι' ὅλης τῆς ζωῆς μου πώποτε,
θὰ σ' ἐρωτήσω. Ἔστω ὅ,τι δήποτε.

ΝΑΘΑΝ

Φρονεῖς πῶς ἔχω λόγους τὴν ἀλήθειαν
νὰ κρίψω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἔστω ὅ,τι εἶναι.

ΝΑΘΑΝ

Οὐδ' εἰς σέ

οὐδὲ εἰς ἄλλον ἐνδιαφερόμενον

ἤρνήθην ὅτι εἶναι παῖς χριστιανή,
κ' ἐπιτροπευομένη μόνον ὑπ' ἐμοῦ. —
Διατί δ' ἔτι δὲν τῇ τ' ὠμολόγησα; —
Τὴν δικαιολογίαν μόνον εἰς αὐτὴν
ὀφείλω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ποτὲ ταύτην δὲν θὰ χρειασθῇς.
Τὴν χαρὰν ἄφες εἰς αὐτὴν, δι' ὀφθαλμῶν
νὰ μὴ σ' ἰδῇ ποτ' ἄλλων. Φείσθητι αὐτῆς·
μὴ μάθῃ τοῦτο. — Εἶσαι μόνος κύριος
αὐτῆς ἀκόμη. Δός μοι την. Μόνος ἐγὼ
νὰ σοὶ τὴν σώσω κ' ἐκ δευτέρου ἡμπορῶ, —
καὶ θέλω.

ΝΑΘΑΝ

Ναὶ, ἡμπόρεις, ναὶ, ἡμπόρεις. Πλὴν
οὐχὶ καὶ τώρα πλέον. Εἶν' ἐξώρας.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς

εἶν' ἐξώρας;

ΝΑΘΑΝ

Χάρις εἰς τὸν Πατριάρχην.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

τὸν Πατριάρχην; Χάρις; πρὸς αὐτόν; Εἰς τί;
εἰς τί; εἰς τί;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς τώρα γινώσκιν ἔχομεν
οἱ συγγενεῖς της τίνες· καὶ γνωρίζομεν
εἰς τίνας χεῖρας ἔχει νὰ παραδοθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄς τῷ γνωρίσῃ διὰ τοῦτο χάριτας,
ὅστις καὶ ἀνωτέρας θὰ τῷ χρεωστῇ.

ΝΑΘΑΝ

Ἐκ τούτων πρέπει νὰ τὴν λάβῃς, καὶ οὐχὶ
ἐκ τῶν ἐμῶν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀθλία Ῥέχα! Πόσα σοι
ἐπέρχονται, ἀθλία Ῥέχα! Συμφορὰ
εἰς σὲ θὰ εἶναι ὅ,τ' εἰς ἄλλας ὀρφανὰς
εἶν' εὐτυχία! — Ποῦ εἰσὶν οἱ συγγενεῖς,
Ναθάν, αὐτῆς;

ΝΑΘΑΝ

Ποῦ εἰσί;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίνες εἰσί;

ΝΑΘΑΝ

Πρὸ πάντων ἀνευρέθη εἰς τῆς ἀδελφός,
παρ' οὗ θὰ τὴν ζητήσης.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς τῆς ἀδελφός;

Τί ἀδελφός εἶν' οὗτος; στρατιώτης, ἢ
ιερεὺς ἴσως; — Κἄν νὰ μάθω, παρ' αὐτοῦ
τί νὰ ἐλπίζω.

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι ἐξ αὐτῶν οὐδέν,
καθὼς νομίζω — ἢ ἀμφότερα. Καλῶς
δὲν τὸν γνωρίζω.

ΝΑΪΤΗΣ

Κατὰ τ' ἄλλα;

ΝΑΘΑΝ

Ἄγαθός.

Καλῶς ἢ Ῥέχα θὰ διάγη παρ' αὐτῷ.

ΝΑΪΓΗΣ

Χριστιανὸς εἶν' ὅμως! — ὦ! Ἐνίοτε
ἀμνηχανῶ πῶς πρέπει νὰ σὲ ἐννοῶ.

Μὴ κατ' ἐμοῦ ὀργίζου. — Ἐν Χριστιανεῖς
νὰ παίξῃ δὲν θὰ πρέπη τὴν Χριστιανήν;
Πολὺ δὲ ἀφ' οὗ παίξῃ καὶ προσποιηθῇ,
δὲν θενὰ γίνῃ μέχρι τέλους; Τὸν καλὸν
σίτον, δὲν ἔχεις σπείρει, τὸ ζιζάνιον
δὲν θέλει πνίξῃ τέλος; — Ἀδιαφορεῖς;
καὶ δύνασαι οὐχ ἥττον νὰ μοὶ λέγῃς, — σὺ, —
παρὰ τῷ ἀδελφῷ της πῶς καλῶς αὐτὴ
θενὰ διάγη.

ΝΑΘΑΝ

Τὸ ἐλπίζω. Τὸ φρονῶ.

Καὶ παρ' ἐκείνῳ ἂν τῇ λείψῃ τίποτε,
δὲν ἔχει σὲ, κ' ἐμὲ δὲν ἔχει πάντοτε;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί νὰ τῇ λείψῃ; Μὴ ὁ φίλος ἀδελφὸς
τροφὴν κ' ἐνδυμασίαν καὶ τραγήματα
κ' ἐν ἀφθονίᾳ πάντα κόσμον καὶ στολὴν
εἰς τὴν φιλτάτην δὲν θὰ δίδῃ ἀδελφήν;
Τί ἄλλο θέλει ἢ φιλτάτῃ ἀδελφή; —
Ἄ! ναι, καὶ ἄνδρ' ἀκόμη θὰ χρειάζεταιται! —
Αἶ; ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς του, καὶ αὐτὸν,
ναι, καὶ αὐτὸν ὁ φίλος θέλει ἀδελφὸς
τῇ προμηθεύσει, ὅπως, — ὅστις εὐρεθῇ
ἄριστος πάντων, χριστιανικώτατος! —

Ναθάν, Ναθάν! Ὅποιον πλάσας ἄγγελον,
ἀφήνεις ἄλλοι νὰ τὸν καταστρέψωσι!

ΝΑΘΑΝ

ᾠ! Οὐδεὶς φόβος! Θέλει τῆς ἀγάπης μας
ἀξία μένει πάντοτε.

ΝΑΪΤΗΣ

Μὴ, μὴ εἰπῆς
αὐτό. Μὴ τὴν ἀγάπην λέγε τὴν ἐμήν.
Δὲν δέχεται κάμμίαν ἔκπτωσιν αὐτή·
οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην οὐδ' ὀνόματος. —
Ἄλλὰ, εἰπέ μοι. Ἐχει τὴν ὑπόνοιαν
τί τῇ συμβαίνει;

ΝΑΘΑΝ

Ἴσως, ἂν καὶ ἀγνοῶ
πόθεν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄς εἶναι. Πρέπει ὅπως δήποτε,
πρέπει τὴν τύχην ἣτις τὴν ἐπαπειλεῖ
παρ' ἐμοῦ πρώτου νὰ τὴν μάθῃ. Τὸν σκοπὸν
νὰ μὴ τῇ ὁμιλήσω οὔτε τὴν ἰδῶ
πρὶν ἐδικήν μου δύναμαι νὰ τὴν καλῶ,
ἀφήνω. Σπεύδω...

ΝΑΘΑΝ

Μεῖνε. Ποῦ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ποῦ; Εἰς αὐτήν.

Νὰ ἰδῶ θέλω ἂν τῆς κόρης ἡ ψυχὴ
ἀνδρὸς δύναμιν ἔχῃ, καὶ ἀπόφασιν
αὐτῆς ἀξίαν νὰ συλλάβῃ δύναται.

ΝΑΘΑΝ

Τὴν ποίαν;

ΝΑΪΤΗΣ

Σὲ νὰ παύσῃ καὶ τὸν ἀδελφὸν
λογιζομένη...

ΝΑΘΑΝ

Καί ;...

ΝΑΪΤΗΣ

Νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ. —
Καὶ Μουσουλμάνου ἐὰν πρόκειται γυνὴ
νὰ γίνη.

ΝΑΘΑΝ

Μεῖνε. Δὲν εὐρίσκεται ἐντός.
Εἰς τῆς Σιττᾶς ἐπῆγεν, εἰς τῆς ἀδελφῆς
τοῦ Σαλαδίνου.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄπὸ πότε; Διατί;

ΝΑΘΑΝ

Ἄν θέλῃς δὲ συγχρόνως καὶ τὸν ἀδελφὸν
ἐκεῖ νὰ εὕρῃς, ἀκολούθει με.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς; πῶς;
Τὸν ἀδελφὸν τῆς Ῥέχας, ἢ τὸν τῆς Σιττᾶς;

ΝΑΘΑΝ

Αἶ! Ἴσως ἀμφοτέρους. Ἄλλ' ἐλθὲ ἐλθέ.
Παρακαλῶ, ἱππότα, ἀκολούθει με.
(Ἐξέρχεται ὁδηγῶν αὐτόν.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

(Τὸ χαρέμιον τῆς Σιττᾶς.)

ΣΙΤΤΑ καὶ ΡΕΧΑ, συνδιαλεγόμεναι.

ΣΙΤΤΑ

Γλυκεῖα κόρη, πόσῃν μ' ἔδωκας χαράν.

Ἄλλ' ἄφες τὴν δειλίαν· μὴ στενοχωροῦ.

Ἔσο παιδρά. Ὀμίλει. Ἐμπιστεύου μοι.

ΡΕΧΑ

Ἡγεμονίς...

ΣΙΤΤΑ

Μὴ τίτλους. Κάλει με Σιττάν, —
φίλην σου, — ἀδελφήν σου, — ἡ μητέρα σου
μικράν. — Νὰ εἶμαι σχεδὸν ἦτον δυνατόν. —
Τοσοῦτον νέα! κ' εὐσεβής! καὶ φρόνιμος!
ὦ! πόσα δὲν ἠξεύρεις, δὲν ἀνέγνωσας!

ΡΕΧΑ

Ν' ἀνέγνωσα; — Χλευάζεις τὴν μικράν, Σιττά,
τὴν ἀμαθῆ σου ἀδελφήν. Δὲν ἔμαθα
σχεδὸν ν' ἀναγινώσκω.

ΣΙΤΤΑ

Ἄ! πῶς ψεύδεσαι!

ΡΕΧΑ

Ὀλίγον τοῦ πατρός μου μόνον τὴν γραφήν.
Περὶ βιβλίων πῶς λαλεῖς ἐνόμιζον.

ΣΙΤΤΑ

ὦ! ναὶ, περὶ βιβλίων.

ΡΕΧΑ

Μ' εἶναι δύσκολον
ν' ἀναγινώσκω εἰς βιβλία.

ΣΙΤΤΑ

Ὀμιλεῖς

σπουδαίως;

ΡΕΧΑ

Ναὶ, σπουδαίως λέγω. Τὴν ψυχράν
σοφίαν τῶν βιβλίων, ἣν χαράττουσι

νεκρά σημεῖα εἰς τὰς κεφαλὰς ἡμῶν,
ὀλίγον ὁ πατήρ μου ἀγαπᾷ.

ΣΙΤΤΑ

Οὐαί !

τί λέγεις ; — Ὅμως καὶ διόλου ἄδικον
δὲν ἔχει ! — Ὅσα δὲ ἡξεύρεις ;...

ΡΕΧΑ

Ἔμαθον

ἀπὸ τοῦ στόματός του. Κ' ἔτι δύναμαι
ἐπὶ τῶν πλείστων νὰ σ' εἰπῶ πῶς, πότε, ποῦ,
καὶ διὰ ποῖον λόγον τὰ ἐδίδαξεν.

ΣΙΤΤΑ

Οὕτως ἀναμφιβόλως καλητέρ' αὐτῶν
εἶν' ἢ ἀλληλουχία, καὶ διδάσκεται
ἡ ψυχὴ πᾶσα ἐνταύτῳ.

ΡΕΧΑ

Καὶ ἡ Σιττά

ὀλίγιστα βεβαίως θεν' ἀνέγνωσεν,
ἢ τίποτε.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς τοῦτο ; — Δὲν καυχῶμαι μὲν
ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ· ὅμως ἤθελον
τὸν λόγον σου νὰ μάθω· τίς ὁ λόγος σου.

ΡΕΧΑ

Εἶναι τοσοῦτον ἄπλαστος, καὶ ἀφελής,
καὶ φυσικὴ...

ΣΙΤΤΑ

Καὶ τότε ;

ΡΕΧΑ

Λέγει ὁ πατήρ

πῶς τὰ βιβλία οὕτω μᾶς ἀφήνουσι
σπανίως.

ΣΙΤΤΑ

Ὁ πατήρ σου, ὦ! τί ἄνθρωπος
πρέπει νὰ εἶναι!

ΡΕΧΑ

Ναί, δὲν εἶναι ἀληθές;

ΣΙΤΤΑ

Πάντοτε καὶ εἰς πάντα βάλλ' εἰς τὸν σκοπόν!

ΡΕΧΑ

Ναί, ναί!—Καὶ ὅμως τοῦτον τὸν πατέρα μου...

ΣΙΤΤΑ

Φιλτάτη μου, τί ἔχεις;

ΡΕΧΑ

Τὸν πατέρα μου

τοῦτον...

ΣΙΤΤΑ

Θεέ μου, κλαίεις!

ΡΕΧΑ

Τὸν πατέρα μου

αὐτόν... Ἄ! πρέπει νὰ λυθῇ ἡ σιωπή!

Ἄέρ', ἀέρα θέλει ἡ καρδιά μου...

(Ῥίπτεται δακρυῤῥοοῦσα εἰς τοὺς πόδας της.)

ΣΙΤΤΑ

Τί σοὶ συμβαίνει; Ῥέχα!

ΡΕΧΑ

Τὸν πατέρα μου

νὰ στερηθῶ θὰ πρέπη!

ΣΙΤΤΑ

Νὰ τὸν στερηθῇς;

Αὐτόν;—Ποτέ.—Ἀνάστα!—Ἔσο ἡσυχος!

ΡΕΧΑ

Ματαίως ἀδελφή μου δὲν προσέφερες
καὶ φίλη μου νὰ εἶσαι.

ΣΙΤΤΑ

Τὸ προσέφερα,
καὶ εἶμαι! Ἄλλ' ἐγείρου. Εἰς βοήθειαν
θὰ πρέπει ἄλλως νὰ καλέσω.

ΡΕΧΑ (Συνελθοῦσα ἐγείρεται.)

Σύγγνωθι!

ὦ, σύγγνωθι! Ἐκ λύπης ἐλησμόνησα
τίς εἶσαι. Οὔτε στεναγμοὶ πρὸ τῆς Σιττᾶς,
οὐδὲ ἀπελπισίας ὠφελοῦν κραυγαί.
Ἡ ψυχρὰ μόνον φρόνησις, ἡ ἥρεμος,
δύναμιν ἔχει ἐπ' αὐτῆς κ' ἐπιρρόήν.
Ὁ ἐν ὀνόματί της ὁμιλῶν, νικᾷ.

ΣΙΤΤΑ

Λοιπὸν ;

ΡΕΧΑ

Μὴ ἐπιτρέπης, φίλη, ἀδελφή,
μὴ ἐπιτρέπης νὰ μοὶ ἐπιβάλωσιν
ἄλλον πατέρα.

ΣΙΤΤΑ

Νὰ σοὶ ἐπιβάλῃ; Τίς;
Τίς δύναται νὰ θέλῃ; Τίς, φιλτάτη μου;

ΡΕΧΑ

Τίς; Ἡ καλή μου, ἡ κακὴ Δαίτα μου,
αὕτῃ νὰ θέλῃ δύναται, — νὰ δυνηθῇ
θέλει. — Δὲν τὴν γνωρίζεις ἴσως τὴν καλὴν
κακὴν Δαίταν. — Ὁ Θεὸς νὰ συγχωρῇ —
νὰ τὴν ἀμείβῃ ὁ Θεός! Τόσον καλὸν, —
κακὸν τοσοῦτον μ' ἔκαμε!

ΣΙΤΤΑ

Εἰς σὲ κακόν;

Καλὸν ὀλίγον πρέπει τότε εἰς αὐτὴν
νὰ ἐνυπάρχη;

ΡΕΧΑ

Ὅχι, ὦ! πολὺ, πολὺ!

ΣΙΤΤΑ

Καὶ ποία εἶναι;

ΡΕΧΑ

Εἶναί τις Χριστιανή.

Μ' ἐπεμελήθη παιδιόθεν. ὦ! καὶ πῶς
μ' ἐπεμελήθη! — Δὲν ἤξεύρεις. — Τῆς μητρὸς
τὴν ἀπουσίαν δὲν ἠτθάνθην δι' αὐτήν.
Νὰ τῇ τὸ ἀποδώσῃ ὁ Θεός. — Ἀλλὰ
καὶ πόσον μ' ἐτυράννει, μ' ἐβασάνιζε!

ΣΙΤΤΑ

Πῶς; Διατί;

ΡΕΧΑ

Σοὶ εἶπα πῶς Χριστιανὴ
εἶναι, — καὶ ἐξ ἀγάπης μ' ἐβασάνιζεν.
Εἶν' ἐξ ἐκείνων ὅσοι ὀνειρεύονται
ὅτι τὴν μόνην καὶ ἀληθινὴν ὁδὸν
πρὸς τὸν Θεὸν γνωρίζουν.

ΣΙΤΤΑ

Τώρα ἐννοῶ.

ΡΕΧΑ

Κ' ἐπείγονται, ἐάν τις παρεκτρέπῃται
ἐκ τῆς ὁδοῦ, ὀπίσω νὰ τὸν φέρωσι.
Καὶ οὐδὲ ἄλλως δύνανται. Ἄν ἀληθὲς
πῶς αὕτη μόνη ἢ εὐθεΐα εἶν' ὁδός,
ἀδιαφόρως φίλους πῶς ν' ἀφήνωσιν
εἰς ἄλλην νὰ πλανῶνται, — εἰς τὴν φέρουσιν

εἰς αἰωνίας ἀπωλείας ἄβυσσον ;
 Θὰ ἔπρεπε συγχρόνως τότε τὸν αὐτὸν
 καὶ ν' ἀγαπῶμεν καὶ ν' ἀποστρεφώμεθα.
 Λοιπὸν δὲν εἶναι τοῦτο ὃ μ' ἐβίασεν
 ἐλέγχους ἤδη νὰ προφέρω κατ' αὐτῆς.
 Τοὺς στεναγμούς της καὶ τὰς νουθεσίας της,
 τὰς προσευχάς της καὶ τὰς ἀπειλάς, πολὺν
 καιρὸν ἀκόμη θ' ἀνειχόμεν, ναὶ πολύν.
 Μ' ἔφερον εἰς ιδέας καλὰς πάντοτε
 καὶ ὠφελίμους.— Τίς δὲν κολακεύεται,
 ὅσάκις βλέπει ὅτι οἷος δῆποτε
 τὸν ἀγαπᾷ τοσοῦτον, ὥστε οὐδαμῶς
 νὰ ὑπομείνῃ τὴν ιδέαν δύναται
 νὰ χωρισθῶσιν εἰς αἰωνιότητα;

ΣΙΤΤΑ

Τῷ ὄντι.

ΡΕΧΑ

Ὑπερβαίνει πλὴν πᾶν ὄριον
 αὐτὴ, καὶ οὐδὲ σκέψις, οὐδ' ὑπομονὴ
 ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο.

ΣΙΤΤΑ

Πρὸς τὸ ποῖον ἐννοεῖς ;

ΡΕΧΑ

Πρὸς ὅ,τι δῆθεν τώρα μ' ἀνεκάλυψε.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς; Τώρα τινὰ σ' εἶπεν ἀνακάλυψιν ;

ΡΕΧΑ

Ναὶ, τώρα ! Ὅτε διηρχόμεθα ἐμπρὸς
 ναοῦ ἡρειπωμένου χριστιανικοῦ,
 ἐστάθη αἴφνης, κ' ἦτον ὡς παλαίουςα

πρὸς ἑαυτήν· καὶ βλέμμα ἔρριπτεν ὑγρὸν
πρὸς οὐρανὸν, καὶ πάλιν πρὸς ἐμέ. «Ἐλθέ,
μοὶ εἶπε τέλος· διὰ τούτου τοῦ ναοῦ
εἶν' ἡ ὁδὸς μας ἡ εὐθεΐα.» — Προχωρεῖ
καὶ ἔπομαι· πλανᾶται δὲ περίφοβος
ὁ ὀφθαλμός μου εἰς τὰ κλονιζόμενα
ἐρείπια. Ἐκ νέου ἵσταται, κ' ἐμπρὸς
εὐρίσκομαι βαθμίδων καταρρέουσων
βωμοῦ συντετριμμένου. Τί ἡσθάνθην, ὡς
συστρέφουσα τὰς χεῖρας, μετα φλογερῶν
δακρύων, καὶ πεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας μου;...

ΣΙΤΤΑ

Κόρη, φιλτάτη κόρη!...

ΡΕΧΑ

Εἰς τὸ ὄνομα
τῆς τρισαγίας, ἣτις τόσων προσευχὰς
ἐδέχετο, καὶ ἣτις τόσα θαύματα
ἐνήργει, ἐκ καρδίας μὲ ἰκέτευε, —
μ' ἰκέτευε, τὸ βλέμμα ὅλον ἔλεος, —
πρὸς ἑμαυτήν νὰ ἔχω οἶκτον, — καὶ αὐτὴν
νὰ συγχωρήσω, ὡς καθῆκον ἔχουσιν
νὰ μοὶ ἀποκαλύψῃ τί δικαίωμα
ἐπ' ἐμοῦ, εἶπεν, ἔχ' ἡ ἐκκλησία της.

ΣΙΤΤΑ

(ὦ τὴν ἀθλίαν! Τὸ ὑπώπτευσον!)

ΡΕΧΑ

Γονεῖς
χριστιανοὺς πῶς εἶχον· πῶς μ' ἐβάπτισαν·
πῶς τοῦ Ναθάν δὲν εἶμαι κόρη· ὁ Ναθάν
πατήρ μου πῶς δὲν εἶναι! — ὦ Θεέ, Θεέ!

Σιττά, πατήρ μου πῶς δὲν εἶναι! — ὦ Σιττά!
Προσπίπτω σοι καὶ πάλιν...

ΣΙΤΤΑ

Ῥέχα, μὴ, ὦ! μὴ.
Ὁ ἀδελφός μου ἔρχεται. — Ἐγέρθητι.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. ΣΙΤΤΑ. ΡΕΧΑ

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σιττά, τί τρέχει;

ΣΙΤΤΑ

Εἶν' ἔξω φρενῶν! Θεέ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς εἶναι;

ΣΙΤΤΑ

Τὸ ἡξεύρεις...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦ Ναθάν ἡμῶν

ἡ κόρη; Καὶ τί ἔχει;

ΣΙΤΤΑ

Σύνελθε λοιπὸν,
παιδίον! — Ὁ Σουλτάνος...

ΡΕΧΑ

(συρθεῖσα ἐπὶ τῶν γονάτων μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ Σαλαδίνου,
τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν κεκλιμένην.)

Δὲν ἐγείρομαι.

Δὲν θέλω τοῦ Σουλτάνου πρὶν τὸ πρόσωπον
ἐνατενίσει, τῆς δικαιοσύνης πρὶν
τῆς αἰωνίας, καὶ τῆς ἀγαθότητος

ἐπὶ τὸ μέτωπόν του, εἰς τὸ βλέμμα του,
δὲν θέλω νὰ θαυμάσω τὸ ἀπαύγασμα;...

ΣΙΤΤΑ

Ἐγείρου — ὦ! ἐγείρου!

ΡΕΧΑ

Πρὶν μ' ὑποσχεθῇ...

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Σοὶ ὑπεσχέθην... Ἔστω ὅ,τι δήποτε.

Ἐλθέ.

ΡΕΧΑ

Οὐδὲν εἶν' ἄλλο. Τὸν πατέρα μου
νὰ μοὶ ἀφήσουν, κ' εἰς αὐτὸν ἐμέ. — Ἐγὼ
ἀκόμη δὲν ἤξεύρω τίς ὁ ἀπαιτῶν
πατήρ μου ὅτι εἶναι, ὁ δυνάμενος
ν' ἀπαιτῇ· οὔτε νὰ τὸ μάθω θέλω. — Πῶς;
τὸ αἷμα μόνον τὸν πατέρα καθιστᾷ;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ (Ἐγείρων αὐτήν.)

Ἐννοῶ τώρα.—Ποῖος τόσον ἄσπλαγχνος
τοιαῦτα εἰς τὸν νοῦν σου σοὶ ἐνέβαλεν; —
Ἄλλ' ἀποδεδειγμένον εἶναι; Βέβαιον;

ΡΕΧΑ

Πρέπει νὰ εἶναι. Ἡ Δαΐα ἔμαθεν
αὐτὸ, ὡς λέγει, παρὰ τῆς τροφοῦ μου.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Αἶ!

παρὰ τροφοῦ σου!

ΡΕΧΑ

Ἦτις ἀποθνήσκουσα
ἐνόμισε καθῆκον νὰ τῇ τὸ εἰπῇ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Θνήσκουσα ; — "Οχι ἤδη καὶ χρονόληρος ; —
Καὶ ἀληθὲς ἂν εἶναι ! — Τὸν πατέρα, ναὶ,
δὲν καθιστᾷ τὸ αἷμα· μόλις καθιστᾷ
τοῦ ζώου τὸν πατέρα· μόλις χορηγεῖ
δίκαιον πρῶτον, ὅπως ἀποκτήσῃ τις
καὶ τ' ὄνομα. — "Ω ! θάρρει ! — Καὶ ἠξεύρεις τί ;
Ἐὰν φιλονεικῶσι δύο διὰ σέ
πατέρες, ἄφες καὶ τοὺς δύο, κ' ἐκλεξον,
ἐκλεξον ἄλλον τρίτον. Ἐκλεξον ἐμέ !

ΣΙΤΤΑ

"Ω ! Τοῦτο πράξον !

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Διὰ σέ καλὸς πατήρ,
καλὸς πατήρ θὰ εἶμαι. — Πλὴν μ' ἐπέρχεται
ιδέα καλῖητέρα. — Τί χρειάζεσαι
πατέρας ; Οἱ πατέρες ἀποθνήσκουσι.
Δὲν εἶναι ἄρα δυνατὸν νὰ εὕρωμεν
τινὰ, νὰ ζήσῃ συναινοῦντα μεθ' ἡμῶν ;
Κάνένα δὲν γνωρίζεις ;

ΣΙΤΤΑ

Νὰ ἐρυθριᾷ

μὴ τὴν βιάζῃς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦτον εἶχον τὸν σκοπόν.
Καλλύνει καὶ ἀσχήμους τὸ ἐρύθημα·
δὲν θὰ καλλύνη διπλασίως τὰς καλὰς ; —
Ἐκάλεσα ἐνταῦθα τὸν πατέρα σου,
τὸν Ναθάν, κ' ἔτι ἓνα — ἓνα πλὴν αὐτοῦ.
Ἐννοεῖς ποῖον ; — Μ' ἐπιτρέπεις, ὦ Σιττά ;

ΣΙΤΤΑ

Ἀδελφέ!

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅμως, φίλη κόρη, προσδοκῶ
πῶς θὰ ἐρυθριάσης, πολὺ μάλιστα,
ὅταν ἐκεῖνος θὰ φανῇ.

ΡΕΧΑ

Ἐκεῖνος; τίς;

Καὶ νὰ ἐρυθριάσω;...

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὑποκρίτρια!

ὦχρίασον, ἂν θέλῃς! — Ὅπως θέλεις, ἢ
ἤμπορεῖς.

(Δούλη εἰσέρχεται, καὶ προσέρχεται τῇ Σιττᾷ).

Ἦδη δὲν μάς ἤλθον;

ΣΙΤΤΑ (τῇ δούλῃ)

Ναί.

Ἄφες νὰ ἔλθουν. — Αὐτοὶ εἶναι, ἀδελφέ.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

ΝΑΘΑΝ, ὁ ΝΑΪΤΗΣ καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

ὦ! ἀγαθοὶ μου φίλοι! — Πρὸ παντός, Ναθάν,
νὰ σ' ἀναγγείλω πρέπει πῶς τὰ χρήματα
εἶν' ἅμα θέλεις νὰ τὰ λάβῃς, ἔτοιμα...

ΝΑΘΑΝ

Σουλτάνε!...

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Τώρα εἶμαι πρόθυμος κ' ἐγὼ
νὰ σὲ ὑπηρετήσω.

ΝΑΘΑΝ

ὦ Σουλτάνε !...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναί,

ἡ χρυσοφόρος συνοδία ἔφθασε.
Πλούσιος εἶμαι ὥς δὲν ἤμην πρὸ πολλοῦ. —
Ἐλθέ, εἰπέ μοι τώρα τί χρειάζεσαι
πρὸς κἀνὲν μέγα ἐπιχείρημα ! Κ' εἰς σᾶς,
κ' εἰς τᾶς πολλάκις τοὺς ἐμπόρους, ναί, κ' εἰς σᾶς
τὰ μετρητὰ δὲν εἶναι περιττὰ ποτέ.

ΝΑΘΑΝ

Διατί ταῦτα τὰ μικρολογήματα
πρὸ παντὸς ἄλλου ; Ἐκεῖ βλέπω ὀφθαλμοὺς
δεδακρυμένους, ὧν ἡ ἀποξήρανσις
μ' ἐνδιαφέρει πολὺ μᾶλλον.

(Ἐρχεται πρὸς τὴν Ῥέχαν.)

Ἐκλαυσας ;

Τί ἔχεις ; Εἶσαι πάντοτε ἡ κόρη μου ;

ΡΕΧΑ

ὦ πάτερ !

ΝΑΘΑΝ

Τέκνον, ἐννοούμεθα. Ἀρκεῖ !

Ἔσο παιδρά ! Ἄν μόνον ἡ καρδιά σου
εἴν' ἐδική σου πάντοτε· ἀπώλεια
αὐτὴν ἀνίσως ἄλλη τις δὲν ἀπειλῇ,
δὲν θ' ἀπολέσης τὸν πατέρα.

ΡΕΧΑ

Ἄλλη τίς ;

καμμία.

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ ! καμμία ! Ἦμην τὸ λοιπὸν
ἠπατημένος. Ὅ,τι δὲν φοβεῖται τις
μὴ ἀπολέσῃ, δὲν ἐπίστευσε ποτὲ
πῶς εἶχεν, οὔτε καὶ τὸ ἐπεθύμησε.
Καλόν ! καλόν ! Ἀλλάσσει τοῦτο, ὦ Ναθάν,
τὰ πάντα. Σαλαδῖνε, ὡς διέταξας
ἦλθομεν· ὁμῶς δὲν σ' ἐπληροφόρησα
ὀρθῶς. Τὰς προσπαθείας παῦσον τοῦ λοιποῦ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί ἀποτόμως πάλιν, νέε ! — Ἀπαιτεῖς
πρὸ τῶν ποδῶν σου πάντα ; τὰς θελήσεις σου
εἰς ἓν σου νεῦμα πάντες νὰ μαντεύωσιν ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλ' εἶδες, ὦ Σουλτάνε, ἀλλὰ ἤκουσας.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τῷ ὄντι ! — Κρίμα ὅτι βεβαιότερος
δὲν ἦσο τῶν πραγμάτων !

ΝΑΪΤΗΣ

Τώρα ἔγινα.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅ ἐπ' εὐεργεσίᾳ ἐγκαυχώμενος
ὀπίσω τὴν λαμβάνει. Ὅ,τι ἔσωσας
δὲν ἔγεινεν ἐκ τούτου κτῆμά σου εὐθύς.
Ἀλλως θὰ ἦτον ὁ ληστής ὁ εἰς τὸ πῦρ
τὴν λείαν του ἀρπάζων, ἥρως, οἶος σύ !
(Προχωρεῖ πρὸς τὴν Ῥέχαν, ἵνα τὴν φέρῃ πρὸς τὸν Ναίτην).
Ἐλθὲ, ὠραία κόρη. Πρόσελθε. Αὐτὸν
μὴ συνερίζου. Ἄν δὲν ἦν τὸ ἡθὸς του
ὁποῖον εἶναι, ἦττον ὑπερήφανος,

ἦττον θερμὸς ἂν ἦτον, δὲν θὰ σ' ἔσωζε.
 Συμφήφισον τὰ δύω· καὶ καταίσχυνον
 αὐτὸν, ποιοῦσα ὅ,τι οὗτος ἔπρεπε.
 Τὸν ἔρωτά σου κήρυξον· προσφέρθητι.
 Καὶ ἂν σὲ ἀπορρίψῃ, ἂν δὲν συνιδῇ
 πῶς ἀσυγκρίτως δι' αὐτοῦ τοῦ βήματος
 ὑπὲρ ἐκείνου ἔπραξας πλειότερα
 παρ' ὃ ἐκεῖνος ὑπὲρ σοῦ, — Τί ἔπραξεν ;
 Ὀλίγον ἐκαπνίσθη. Τὸ κατέρθωμα ! —
 οὐδὲν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἔχει, τοῦ Ἀσσάδ.
 Τὴν προσωπίδα, ὅχι τὴν καρδίαν του
 φέρει. Ἐλθέ, φιλτάτη...

ΣΙΤΤΑ

Φίλη, ὕπαγε.

Ἐξαγοράζεις τὴν εὐγνωμοσύνην σου
 μόλις, καὶ οὔτε.

ΝΑΘΑΝ

Στῆθι, Σαλαδίν· καὶ σὺ
 στῆθι, Σιττά.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σύ ;

ΝΑΘΑΝ

Ἔχει λόγον νὰ εἰπῇ
 ἐδῶ καὶ ἄλλος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς ἀρνεῖται ; Ἐθρεψας
 αὐτήν, Ναθάν, καὶ ψῆφον ἔχεις φυσικῶς.
 Τὴν πρώτην, ἐὰν θέλῃς. Βλέπεις πῶς καλῶς
 τὰ πράγματα γνωρίζω.

ΝΑΘΑΝ

Ὅχι ἐντελῶς.

Δὲν εἶμ' ἐγώ. Εἶν' ἄλλος δν αἰνίττομαι.
Εἶν' ἄλλος, πολὺ ἄλλος· καὶ τὸν Σαλαδὶν
παρακαλῶ καὶ αὐτὸν ν' ἀκούσῃ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ τίς;

ΝΑΘΑΝ

Ὁ ἀδελφός της.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς; τῆς Ρέχας; Ἀδελφός της;

ΝΑΘΑΝ

Ναί.

ΡΕΧΑ

Ὁ ἀδελφός μου; Λοιπὸν ἔχω ἀδελφόν;

ΝΑΪΤΗΣ (Ὡς ἐξεγειρόμενος ἐξ ἀγρίων καὶ βωδῶν σκέψεων).

Ποῦ; ποῦ δὲ εἶναι, ποῦ αὐτὸς ὁ ἀδελφός;

Ἐδὼ νὰ εἶναι ἔμελλεν.

ΝΑΘΑΝ

Ὑπομονήν!

ΝΑΪΤΗΣ (Πικρότατα).

Ἐπιβληθεὶς πατήρ της, τί καὶ ἀδελφὸν
ἐὰν τῇ ἐπιβάλλῃ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦτο ἔλειπε!

Χριστιανέ, τὰ χεῖλη τοῦ Ἀσσὰδ ποτὲ
ὑπόνοια τοιαύτη, τόσον ταπεινὴ,
δὲν ἤθελεν ἐκφύγει. Οὕτω πρόβαινε!

ΝΑΘΑΝ

Συγχώρητόν τον, ὥς κ' ἐγὼ τὸν συγχωρῶ.
Τίς οἶδεν, εἰς ὁμοίαν θέσιν, κ' εἰς αὐτὴν

τὴν ἡλικίαν, πῶς θὰ ἐσκεπτόμεθα ;
 (Φιλοφρόνως εἰς αὐτὸν προσερχόμενος).
 Ναὶ, ὦ ἱππότα ! Εἶναι τοῦτο φυσικόν·
 Ἡ δυσπιστία τὴν ὑπόνοιαν γεννᾷ.
 Ἐὰν ἀμέσως κατ' ἀρχὰς μ' εἶχες εἰπεῖ
 τὸ ἀληθές σου ὄνομα...

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς ;

ΝΑΘΑΝ

Στάουφεν

δὲν εἶσαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τί εἶμαι ;

ΝΑΘΑΝ

Κοῦρδ ἐκ Στάουφεν

δὲν εἶναι τ' ὄνομά σου.

ΝΑΪΤΗΣ.

Εἶναι τί λοιπόν ;

ΝΑΘΑΝ

Λέων Φιλνέκ.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί εἶπας ;

ΝΑΘΑΝ

Ἄ ! Ἐκπλήττεσαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Εὐλόγως. Τίς τὸ λέγει ;

ΝΑΘΑΝ

Τίς ; Ἐγὼ, πολλὰ
 καὶ ἄλλα ἔχων νὰ σ' εἰπῶ. Ψευδόμενον
 πλὴν δὲν σὲ λέγω.

ΝΑΪΤΗΣ.

Ὅχι;

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι δυνατόν

νὰ σοὶ ἀνήκει καὶ ἐκεῖνο τ' ὄνομα.

ΝΑΪΤΗΣ

Καθὼς νομίζω. — (Θείαν εἶχεν ἔμπνευσιν
νὰ ὁμιλήσῃ οὕτω).

ΝΑΘΑΝ

Ἐπειδὴ ἡ μήτηρ σου

ἐκ Στάουφεν ἐκείνη ἦτον. — Θεῖός σου,

ὁ ἀδελφός της ἦτον, ὅστις σ' ἔλαβεν,

ὑπὸ τὴν μέριμνάν του καὶ σ' ἀνέθρεψεν

ὁπότε οἱ γονεῖς σου ἀποφεύγοντες

τῆς Γερμανίας οὐρανὸν τὸν ἀκραῖ,

εἰς Παλαιστίνην πάλιν ἐπανέκαμψαν.

Ἐκεῖνος ἐκαλεῖτο Κούρδ ἐκ Στάουφεν.

Πιθανὸν εἶναι νὰ σὲ υἱοθέτησεν.

Ἦλθες ἐνταῦθα μετ' ἐκείνου πρὸ πολλοῦ ;

καὶ ζῇ ἀκόμη ;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί, Ναθάν, τί νὰ εἰπῶ ;

Ναί, οὕτως ἔχει. Ἄλλ' αὐτὸς ἀπέθανεν·

Ἐγὼ δὲ ἦλθον ὅτ' ἐσχάτη ἔφθασε

τοῦ ἡμετέρου τάγματος ἀποστολή.

Τί ταῦτα πρὸς τῆς Ῥέχας πλὴν τὸν ἀδελφόν ;

ΝΑΘΑΝ

Ὁ δὲ πατήρ σου...

ΝΑΪΤΗΣ

Λέγεις τὸν ἐγνώρισας ;

ΝΑΘΑΝ

Φίλος μου ἦτον.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἦτον φίλος σου, Ναθάν!

Δυνατὸν εἶναι;

ΝΑΘΑΝ

Ἦτον· καὶ ἐλέγετο

Βόλφ ἐκ Φιλνέκ. Δὲν ἦτον ὅμως Γερμανός.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τοῦτο τὸ γνωρίζεις;

ΝΑΘΑΝ

Ἦτον Γερμανὶς

ἡ σύζυγός του, καὶ τὴν ἠκολούθησεν
ἐπὶ μικρὸν εἰς Γερμανίαν.

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ! ἀρκεῖ,
ἀρκεῖ· σὲ ἱκετεύω. — Ἄλλ' ὁ ἀδελφός,
ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥέχας;

ΝΑΘΑΝ

Εἶσαι σύ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐγώ;

Ἐγὼ ὁ ἀδελφός της;

ΡΕΧΑ

Ἀδελφός μου;

ΣΙΤΤΑ

Ἀδελφοί!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀδελφοὶ εἶναι!

ΡΕΧΑ (Διευθύνεται πρὸς τὸν Ναΐτην)

Ἀδελφέ μου!

ΝΑΪΤΗΣ (ὀπισθοδρομῶν)

Ἀδελφός!

ΡΕΧΑ (ἴσταται, καὶ στρέφεται πρὸς τὸν Ναθάν)

Οὐδέν, οὐδέν ἤξεύρει ἡ καρδιά του!

Ἀπαταιῶνες εἴμεθα! Θεέ! Θεέ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (τῷ Ναίτῃ).

Ἀπαταιῶνες! Φρονεῖς τοῦτο; Δύνασαι
νὰ τὸ φρονῇς; Σὺ εἶσαι, σὺ, ἀπαταιῶν,
διότι ὅλα εἶναι ψεύδη ἐπὶ σοῦ,
πρόσωπον, βῆμα καὶ φωνή σου! — Σὸν οὐδέν!
Ἔχεις τοιαύτην ἀδελφήν, κ' ἐνίστασαι
νὰ τὴν ἀναγνωρίσης, ἄνθρωπε;

ΝΑΪΤΗΣ (προσερχόμενος ἐν ταπεινώσει).

ὦ! μὴ

τὴν ἐκπληξίν μου παρεξήγει. Εἰς στιγμὴν
ποτὲ δὲν εἶδες τὸν Ἀσσάδ σου ὡς αὐτήν.
Μὴ παρεξήγει εἰς αὐτὴν αὐτὸν κ' ἐμέ.

(Σπεύδει πρὸς τὸν Ναθάν).

Δι' ἐκατέρας τῆς χειρὸς μοὶ ἀφαιρεῖς,
Ναθάν καὶ μοὶ χαρίζεις. — ὦ! τὸ δῶρον σου
εἶν' ἀπειράκισ τὸ βαρυτιμότερον!

(Ῥίπτεται εἰς τῆς Ῥέχας τὸν τράχηλον).

ὦ ἀδελφή μου, ἀδελφή!

ΝΑΘΑΝ

Βλάνδα Φιλνέκ.

ΝΑΪΤΗΣ

ὦ! Βλάνδα! Βλάνδα! — Ὁχι δὲ ἡ Ῥέχα σου;
Θεέ! Τὴν ἀποβάλλεις! Τῇ ἀπέδωκας
τὸ χριστιανικόν της πάλιν ὄνομα!
Τὴν ἀποβάλλεις δι' ἐμέ! — Ναθάν, Ναθάν!
Ἐκείνη πρέπει νὰ πληρώσῃ δι' ἐμέ;

ΝΑΘΑΝ

Καὶ τί ; — ὦ τέκνα, τέκνα μου ἀγαπητά ! —
Δὲν εἶν' ἐπίσης τέκνον μου ὁ ἀδελφός
τῆς θυγατρὸς μου ; — Ἐὰν θέλῃ ;

(Ἐνῷ τὰ ἐναγκαλίζεται, πλησιάζει ὁ Σαλαδῖνος
ἀνησύχως τὴν ἀδελφήν του).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀδελφή,

τί λέγεις ;

ΣΙΤΤΑ

Συγκινοῦμαι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φρίττω δὲ σχεδὸν
ἐγὼ, προβλέπων ἄμετρον συγκίνησιν.
Παρασκευάσθητ' εἰς αὐτὴν ὡς δύνασαι.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναθάν, μίαν, μίαν λέξιν νὰ σ' εἰπῶ.

(Ὁ Ναθάν προσέρχεται εἰς τὸν Σαλαδῖνον, καὶ ἀμφοτέρω
ὁμιλοῦσι ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἐν ᾧ ἡ Σιττά ἐκφράζει τὴν
συμπάθειαν αὐτῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν ἀδελφήν).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰπέ, Ναθάν, εἰπέ μοι· Δὲν μᾶς εἶπες ; ...

ΝΑΘΑΝ

Τί ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅτι δὲν ἦτον ὁ πατήρ της Γερμανός ;
ὅτι δὲν ἦτον Γερμανὸς ἐκ γενετῆς ;
Τί λοιπὸν ἦτον ; Ἡ καταγωγὴ του τίς ;

ΝΑΘΑΝ

Νὰ μοὶ τ' ὁμολογήσῃ δὲν ἠθέλησε
ποτέ. Ἐκ στόματός του οὐδὲν ἔμαθον.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν ἦτον Φράγκος; ἐκ τῶν δυτικῶν χωρῶν;

ΝΑΘΑΝ

Ὅτι δὲν ἦτον, τοῦτο δὲν τὸ ἔκρυπτεν.

Ἡ γλῶσσά του συνήθως ἦν ἡ Περσική.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ἡ Περσική! — Τί ἄλλο θέλω; — Εἶν' αὐτός!

Ἐκεῖνος ἦτον!

ΝΑΘΑΝ

Τίς;

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ ἀδελφός μου! Ναί!

Ναί! Ὁ Ἀσσάδ μου! Ναί, βεβαίως! Ναί, αὐτός!

ΝΑΘΑΝ

Ἀφ' οὗτου σοὶ ἐπῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον, —
ἰδοῦ, ἐνταῦθα λάβε τὴν βεβαίωσιν.

(Τῷ δίδει τὴν Σύνοψιν).

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ (Ἀνοίγων αὐτὴν μεθ' ὀρμῆς).

Ἰδοῦ, ὦ! ἡ γραφή του! Τὴν ἐγνώρισα!

ΝΑΘΑΝ

Αὐτοὶ ἀκόμῃ δὲν ἠξεύρουσιν τίποτε.

Εἰπέ, ν' ἀποφασίσῃς τί νὰ μάθωσι.

ΣΑΛΛΑΔΙΝΟΣ (φυλλολογήσας ἐν τούτοις τὴν σύνοψιν).

Τοῦ ἀδελφοῦ τὰ τέκνα, τοὺς ἀνεψιοὺς
δὲν θεν' ἀναγνώρισω; — Τὰ παιδία μου;

Νὰ σοὶ τ' ἀφήσω μὴ ἀναγνωρίζων τα;

(Μεγαλοφώνως).

Ἐκεῖνα εἶναι, εἶν' ἐκεῖνα, ὦ Σιστά!

Τοῦ ἀδελφοῦ μου τέκνα, τοῦ σοῦ ἀδελφοῦ.

(Ὑπάγει νὰ τὰ ἐναγκαλισθῇ).

ΣΙΤΤΑ (ἀκολουθοῦσα αὐτόν).

ὦ! τί ἀκούω! — Ἦτον ἄλλως δυνατόν;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (πρὸς τὸν Ναίτην).

Τώρα ὀφείλεις, πείσμων, νὰ μὲ ἀγαπᾷς.

(Πρὸς τὴν Ῥέχαν).

Ἴδου πῶς εἶμαι ὅ,τι σοὶ ἐπρότεινα,
ἢ θέλεις ἢ δὲν θέλεις.

ΣΙΤΤΑ

ὦ! κ' ἐγώ! κ' ἐγώ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ἐπιστρέφων πρὸς τὸν Ναίτην).

Υἱέ μου! ὦ Ἀσσάδ μου! Τοῦ Ἀσσάδ υἱέ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐγὼ τοῦ αἵματός σου! — Καὶ τὰ ὄνειρα
δι' ὧν ἐτράφ' ἡ πρώτη νηπιότης μου —
λοιπὸν δὲν ἦσαν ὄνειρα!

(Πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σαλαδίνου).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ἀνεγείρων αὐτόν.)

Τὸν κακοῦργον! ὦ!

Ἐγνώριζέ τι, καὶ νὰ γίνω ἤθελε
φονεύς του νὰ μ' ἀρήσῃ! ὦ τον πονηρόν!

(Ἐνῶ πάντες ἀλλήλους ἐναγκαλίζονται, πίπτει ἡ αὐλαία).

ΤΕΛΟΣ